

DUHOVNO ŽIVLJENJE

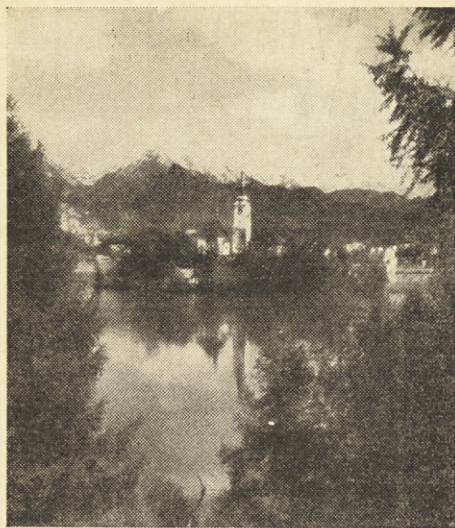
LA VIDA ESPIRITUAL

D 59964

OKTOBER 1954

Pogled na otok z Marijino cerkvico na Blejskem jezeru, v nekdanjih časih Marijino božjo pot, danes pa po zaslugi „vernih osvoboditeljev“ muzej — vedno lepa in ljuba podoba koščka raja, ki živi v srcu vsakega izmed nas

„Z gore razgleduje se Mati Marija, sijajna, pokojna zre svet pod seboj, sijajna pokojna razliva svet.“ je zapel pesnik Zupančič ob pogledu na Šmarno goro z vlaka. — Na sliki vidimo Šmarno goro (667 m) z Grmado na levi ter Kočno in Grintovcem na desni strani. Božjepotno svetišče na Šmarni gori — posvečeno Kraljici rožnega venca — je zelo priljubljen cilj vernih slovenskih romarjev

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

V MARIJANSKEM LETU 1954

L. XXII.

OKTOBER

ŠTEV. 10

POGOJI DOBRE POSVETITVE MARIJINEMU SRCU

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Čim hitreje tečejo tedni in meseci Marijinega leta, ki se je nagnilo že globoko v svojo drugo polovico, bolj se množijo v katoliškem svetu dokazi ljubezni do Nje, ki je naše življenje, naše upanje in naša sladkost. Vršijo se po katoliških deželah, kjer je svoboda vere še zajamčena, Marijini kongresi in zborovanja, kjer se proslavljajo njene kreposti in odlike; prirejajo se velika romanja k znamenitim Marijinim svetiščem; nja k znamenitim Marijinim cerkvam; zidajo se nove Marijine cerkve v spomin na to veliko dobo; učenjaki pišejo nove knjige o Mariji in njeni veličini; verni ljudje vseh narodov in dežel skušajo poglobiti svojo pobožnost do Marije in se posvečujejo njenemu brezmadežnemu

Srcu. Izpolnjujejo se tako navodila, ki jih je dal za Marijino leto sveti oče papež Pij XII. v znameniti okrožnici „Blesteča krona“ in izpopolnjujejo se njegove, v tej okrožnici izražene želje, kjer pravi: „Potrebno je, da praznovanje stoletnice proglasitve resnice o Brezmadežnem Spočetju Device Marije podžge v vseh dušah katoliško vero ter gorečo pobožnost do božje Matere in da tudi doseže, da bo življenje kristjanov postalo čimbolj podobno vzorni podobi presvete Device.“

V tem duhu se tudi Slovenci v Argentini in po širnem svetu pridružujemo vernim krščanskim množicam in skušamo temelje svoje pobožnosti do Marije

Naslovna stran: Sredi temnih gozdov in prelepih bohinjskih gorá se sveti v poslednjih žarkih zahajajočega sonca gladina čarobnega Bohinjskega jezera, mogočni odsvit večne Lepote

v tem njenem letu čimbolj in za vselej utrditi, da bomo do konca in vedno z vsem srcem Marijin rod, Marija pa potem z vso svojo dobrotu in močjo za vse čase naša dobra Gospa in Mati. S temi čustvi in sklepi smo opravili v argentinski skupnosti svoje majniško narodno romanje v Lujan; smo se udeležili velike Marijine proslave priseljenskih skupin v Buenos Airesu; smo poromali v svetišče lurske Gospe, ki je v bližini glavnega mesta, in kamor radi gremo vsako leto. V Marijinem imenu se vrše naši sestanki, naše svete ure in duhovne obnove ter druge pobožnosti. Vpisujemo se v karmelsko škapulirsko bratovščino, in naše organizacije, predvsem pa naše družine se z veliko vnemo posvečujejo Marijinemu Srcu — eni na novo, drugi obnavlja-joč dejanje posvečenja, ki so ga izvršili v velikih in težkih časih v domovini. Veliko je v vsem tem gorečnosti in dobre volje. Ob Mariji se utrjujejo vezi naše medsebojne ljubezni in edinosti. Marijin blagoslov in njeno varstvo nas spremljata v našem ne lahkem življenju.

TEŽAVE IN POMISLEKI

Pri vsej gorečnosti in dobri volji so se pa pokazale prav pri posvečenju novih družin Marijinemu Srcu nekakšne težave in pomisleki, ki nekatere zadržujejo, da se še niso mogli odločiti za ta prelepi akt ljubezni in vdanosti do nebeške Gospe. Katere in kakšne so te težave?

V majniški številki „Duhovnega življenja“ je bilo razloženo, kaj pomeni dejanje posvetitve. Priobčene so bile tam tudi dolžnosti, ki jih sprejmejo Marijinemu Srcu posvečene družine in so izražene v sami posvetilni molitvi. Rečeno je bilo, naj bi vsi te dolžnosti resno premislili in naj bi bila lepa in pomenljiva posvetilna molitev v slovesnem trenutku družinske posvetitve resničen in iskren izraz notranjega razpoloženja, dobre volje in pripravljenosti. Z ozirom na vse to je bilo ob priliki zapisano, naj

bi oni, ki bi teh obljub ne vzeli zares, rajši posvetitve ne izvršili.

Ob tem so se mnogi nekam zmedli in kar ne upajo posvetitve izvršiti, v strahu, da bi pri vsej dobri volji le ne mogli vselej vsega tega izvršiti, kar bi pri posvetitvi obljubili. Samoposebi je ta strah izraz poštenega srca, ki noče obljubiti, kar bi ne moglo storiti. Vendar so v resnici vsi ti strahovi in pomisleki neutemeljeni.

Poglejmo le, kaj vsebujejo dolžnosti Marijinemu Srcu posvečenih družin, kaj govori posvetilna molitev: Da bomo spolnjevali božje in cerkvene zapovedi; da se bomo varovali greha in tudi druge po svojih močeh od greha odvrčali; da bomo živeli v tesni povezanosti s sveto Cerkvijo; da bomo ponižno prenašali križe življenja itd. Vse to so zgolj dolžnosti, ki nam jih nalaga že samo krščansko življenje in skrb za naše zveličanje. Brez izpolnjevanja teh nujnih krščanskih dolžnosti nihče ne bo rešil svoje duše. Izredne obveznosti, ki jih sprejmemo, so le: dnevna molitev svetega rožnega venca in posvečevanje prvih petkov in sobot. Ali glede tega moramo vedeti, da je spolnjevanje tega često odvisno od okolnosti in razmer in ne vedno le od naše dobre volje. Tudi se glede tega nihče ne veže pod smrtnim grehom, kot v resnični zaobljubi, ampak je vse le zaveza ljubezni in vdanosti. Zaveže se v ljubezni storiti, kar in kolikor nam bo mogoče. To pa je glavno in Marija je s tem zadovoljna.

POSVETIMO SE Z VELIKODUŠNIM SRCEM

Ko smo pozorno prebrali dolžnosti Marijinemu Srcu posvečenih družin in pobožno premislili posvetilno molitev, tedaj se odločimo brez strahu in oklevanja in izvršimo dejanje posvetitve z velikodušnim srcem, ki gori v ljubezni, ki je pripravljeno tudi na žrtev in odpoved zaradi ljubljene osebe, kateri se posvečamo.

Ta oseba, vredna vse naše ljubezni, naše večne hvaležnosti in zvestobe, je Marija, naša nebeška Mati, ki ni nič računala in nič tehtala, kaj in koliko bo morala žrtvovati za naše odrešenje, marveč se je velikodušno odzvala božjemu klicu, postala Mati Odrešenikova in ga darovala za nas v krvavo žrtev, pa tudi sama z Njim na Kalvariji trpela smrtne muke žalosti in zapuščenosti. Kadar mislimo na Marijo, Mater s prebudenim srcem, z mrtvim Sinom v naročju, se morajo v ljubezni razgreti naša mrzla srca. Ali ne zasluži ta naša velika Mati in Soodrešiteljica, da ji izpolnimo vsako željo njenega blagega, velikodušnega srca?

In kakšne so Marijine želje? Sveti oče Pij XII. nam jih v okrožnici „Blesteača krona“ odkriva, ko piše: „Kakor vse matere občutijo najslajše veselje, kadar v obrazu svojih otrok opazijo izrazito podobnost svojih lastnih potez, tako tudi naša presladka Mati Marija, ko gleda otroke, ki jih je pod križem sprejela namesto Jezusa, ničesar bolj ne želi in ji ni nič bolj po srcu, kot če vidi poteze in kreposti svoje duše obnovljene v njihovih mislih, besedah in delih.“

Ali se bomo tedaj bali in oklevali, kadar gre za to, da ljubljani, najboljši Materi storimo veselje? Ali nas bo strah reči ji iz dna iskrenega srca, da jo imamo z vso dušo radi, da ji hočemo ostati vedno zvesti in vdani, da smo pripravljene vse storiti, kar ona želi, in se vsega varovati, ker bi njo žalilo? O, kristjanu, ki veruje v Boga in Marijo in skuša iz te vere tudi živeti, bo nemogoče, da bi tu ne šel do kraja in ne izrekel svojega vselega, velikodušnega, pripravljenega: da, hočem in bom! V tem pa je ravno bistvo posvetilnega dejanja, da se predamo in izročimo Mariji, naši ljubljeni Materi z iskrenim, ljubečim, vdanim in pripravljenim srcem, s srcem, ki ne računa in ne tehta, ampak se da vsega, brez pridržkov in za vselej. Kdor ve, kaj je resnična ljubezen, bo to razumel.

Mati lepe ljubezni

Seveda lahko po vsem tem v dnu duše le še vedno ostane nek strah, da bomo včasih le morda nezvesti postali dani oblubi. Ta strah je stalni delež vseh na zemlji živečih, umrljivih ljudi. Je žalostna dedščina po naših prvih starših, po katerih krivdi smo bili ranjeni z izvirnim grehom in naša narava tudi še po svetem krstu ostane slabotna in omahljiva. Seveda bi bilo lepo in prav, če bi človek po dani besedi in oblubi in po storjenem dobrem sklepu več ne grešil, ne v velikem, ne v malem. Ali takih izvoljencev je malo, ali skoraj nič na tem svetu. Cerkev nas uči, da se človek vseh malih grehov brez izredne milosti božje sploh ne more obvarovati. Ljudje smo slabotna bitja, ki vedno znova padamo v greh, postanemo nehvaležni in nezvesti, ker nas zapeljuje naše grešno poželenje, pa tudi hudobni duh in pokvarjeni svet. Bog to dobro ve, ker nas pozna do dna, saj je naš Stvarnik. Pa to našo slabost dopušča, da nas ohranja ponižne, nam da spoznati našo nezadostnost in nas

navaja, da se iskreno zatekamo k Njemu za pomoč. In tudi božja Mati Marija to razume ter ji je prav zato sveta Cerkev dala pomenljiv naziv: Pribežališče grešnikov. Vedimo v svojo tolažbo, da se božje usmiljenje nad nami nikdar ne izčrpa in božja ljubezen do nas nikdar ne utruji, naj bi še tolikokrat omahnili in padli. In prav isto lahko rečemo o Mariji, ki jo s Cerkvijo zaupno kličemo: Mater usmiljenja.

Kar Bogal in Marijo pri naših obljubah in dobrih sklepih popolnoma zadovolji, je naša iskrena, dobra volja, naša velikodušna pripravljenost, če pa grešimo, naše iskreno kesanje ter obnovitev dobrega sklepa, po katerem začnemo od kraja, z novim pogumom in z novim zaupanjem.

POSVETIMO SE Z ZAUPANJEM

Ko se odločimo za posvetitev Marijinemu Srcu, zaupajmo z vso močjo svoje duše, da nam bo ljuba nebeška Mati prav radi tega v ljubezni pripravljenega in izvršenega dejanja posvetitve s posebnimi milostmi pomagala, da bomo mogli ostati zvesti danj obljudi. Ona, ki je tako nežnočutna, da svojim otrokom ne pozabi najmanjšega dokaza njihove ljubeče pozornosti, nam bo v borbah in težavah življenja mogočna priprošnjica in pomočnica. Ona bo stala vedno ob strani vsem, ki so se posvetili njenemu brezmadežnemu Srcu. Varovala jih bo zmot in blodnih potov, jih bo utrjevala in podpirala v izpolnjevanju krščanskih dolžnosti in jim bo izprosil milost stanovitnosti. In če bi se kdo od njej posvečenih otrok izgubil, ne bo prej mirovalo njeno materinsko Srce, dokler izgubljene ovce ne pripelje nazaj k Jezusovi čredi. Saj ona za Jezusom najbolje ve, koliko je vredna neumrjoča človeška duša, odkupljena z dragoceno krvjo njenega ljubljene Sina in z njenim lastnim prebriskim sotrpeljenjem.

Zaupajmo torej in nič se ne bojmo težav in skušnjav. Zaupajmo v Marijo

popolnoma, brezpogojno, z vso dušo in z vsem srcem, za vse čase. To zaupanje bo za njeno materinsko Srce največje veselje in presladko zadoščenje. V takem popolnem zaupanju se posvetimo Marijinemu Srcu in izkusili bomo vsak dan življenja milino in moč njenega vodstva in varstva. Kdor v Marijo zaupa, veko maj ne bo osramočen.

*

Če so bile torej glede posvetitve Marijinemu Srcu zapisane resne besede, naj to nekogar ne zbega in oplašči. Zapisane so bile, da bi se v vsem izpolnile besede svetega očeta papeža, ki v okrožnici „Blesteca krona“ takole piše: „Naša pobožnost ne sme biti le votla beseda ali le slabotno in bežno čustvo trenutka, marveč mora biti iskrena in učinkovita. Kot taka pa mora priganjati vse in vsakega posameznika, sorazmerno našemu stanu, k dosegu kreposti. In mora nas najprej vse vzpodbujati, da ohranimo tako nedolžnost in neomadeževanost življenja, da se bomo bali in izogibali vsakega grešnega madeža, tudi najmanjšega, ko praznujemo spomin ravno one skrivnosti presvete Device, po kateri je bilo njeno Spočetje brez greha in prosto vsakega madeža.“

Kljub tem resnim besedam najvišjega pastirja in učenika Cerkve se pa le nič ne bojmo. Ljubezen bo zmagala vse težave, zakaj kakor lepo pravi sveti Avguštin, kjer ljubezen gori, tam se trud ne čuti, če se čuti, je pa drag in zaželen.

Ljubezni do Marije pač ne manjka v nobenem vernem slovenskem srcu. Ali je nismo pili z materinim mlekom, ali ni to res naša dediščina od prvih dni življenja in še od prej, ko nas je verna mati še pod srcem nosila? O, da bi ta ljubezen gorela v vseh slovenskih srcih, gorela vedno bolj, gorela za zmeraj, po besedi naše mile pesmi:

Še gori ljubezen, blažena Gospa,
še si ti kraljica mojega Srca:
Mati, ne pozabi me!
Večno jaz ne zabim te!

ORACION FUNEBRE

PRONUNCIADA POR EL R. PBRO. HERNAN BENITEZ EL 26 DE JULIO DE 1954
EN EL SEGUNDO ANIVERSARIO DE LA MUERTE DE LA SRA. EVA PERON

Publicamos la última parte de la Oración Fúnebre pronunciada por el Pbro. H. Benítez, Asesor Espiritual de la Fundación Eva Perón, alocución que fué llevada a cabo en la Ciudad Infantil.

El coraje y la pasión de que hizo siempre derroche no declinaron ni en un grado en los últimos meses de su vida. Sobreponiéndose heroicamente a la enfermedad que la iba consumiendo momento tras momento, trasladó a la Residencia Presidencial sus trabajos de la Fundación, del Partido Peronista, y de los gremios. Vió con luz meridiana acercarse la muerte. Pero llena de coraje no quiso reservar ni para sí ni para los suyos sus últimos momentos, sino que los entregó a su pueblo, al mismo pueblo al que había entregado su vida.

Cuando más arreciaban los dolores de la cruel enfermedad, se le oía decir: Si éste es el precio que me pide Dios por la felicidad de mi pueblo, bien poco es este precio y bien poco el sacrificio de mi vida. — Cristiana de esencia, aceptó, con fuerza espiritual sobrehumana, beber hasta la última gota el cáliz de su martirio, sin que jamás se la oyera ni una palabra de queja contra Dios.

Y así, cuando había escalado ya la más alta cima de su belleza, de su grandeza política, de su preponderancia nacional e internacional; cuando había conquistado en forma inalienable el amor apasionado de su pueblo; en el cenit de su belleza, de su grandeza y de su poder, rindió el alma al Creador, envuelta en halos de serena beatitud.

Los grandes movimientos sociales, políticos y religiosos, los que verdaderamente redimen al pueblo de la esclavitud a que le condena el egoísmo de unos pocos, esos movimientos libertadores no los ha logrado jamás ni el talento de los estadistas, ni el genio de los políticos ni la fuerza de los poderosos, sino sencillamente el heroísmo de los mártires. “La sangre de los mártires semilla de nuevos cristianos” — decían los antiguos. La redención social argentina no sería duradera ni prendería en las almas si no la hubiera regado sangre de mártires. Nuestro movimiento social requería imperiosamente el sello del martirio. Y Ella eligió para sí el privilegio de sellar con su vida la liberación del pueblo argentino.

La justicia social, más que con leyes, se consigue con renunciamentos. Cuando el ejemplo de Eva Perón se haya hecho carne en el pueblo argentino, cuando a su imitación surjan legiones de justicialistas capaces de inmolarse por los demás, con laboriosidad y rendimiento en el trabajo, con sobriedad, en la vida, con veracidad en el trato, honradez en la conducta, en ese día nos iluminará de verdad el sol de la justicia social y no se habrá derramado estérilmente la sangre de la “Mártir de los trabajadores argentinos”.

NA MNOGA LETA!

Govor na proslavi srebrnega škofovskega jubileja dr. Gregorija Rožmana v Lemontu dne 5. julija 1954, ki ga je imel mons. Matija Škerbec

Na praznik sv. Bonaventure, škofa in cerkvenega učitelja, 14. julija 1929, se je v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja vršila ginljiva cerkvena slovesnost, ko je že blizu osemdesetletni ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič posvetil za škofa svojega naslednika dr. Gregorija Rožmana. Novoposvečeni škof je tedaj trikrat svečano zapel svojemu posvečevalcu: „Ad multos annos“ — na mnoga leta.

Danes tu zbrani in z nami v duhu vsa ljubljanska škofija v domovini in emigraciji obhajamo srebrni jubilej tega škofovskega posvečenja in sedaj mi vsi z veliko ljubeznijo kličemo svojemu nadpastirju z istimi besedami: Ad multos annos... na mnoga leta!

Naše praznovanje tega jubileja je velik — Te Deum laudamus. Zahvalimo te, nebeški Oče, da si nam ohranil našega pastirja, škofa Gregorija, toliko let v najtežjih časih slovenske zgodovine, da more v svobodnem svetu obhajati svoj srebrni škofovski jubilej; prosimo te, nebeški Oče, podeli mu, da bo tistim, čez katere je postavljen, z besedo in dejanjem še nadalje koristil in tako s čredo, ki mu je izročena, dosegel večno življenje.

Ko ob tej slovesni priliki tako Boga zahvaljujemo in prosimo, s tem že priznavamo, da ta proslava ni toliko osebnega značaja, marveč zadeva cele ljubljanske škofije in tudi zadeva celotnega slovenskega katoliškega občestva.

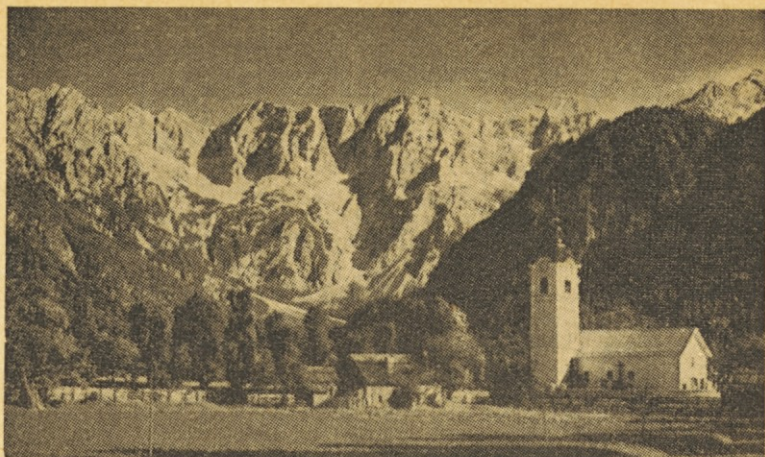
V zgodovini katoliške Cerkve v slovenskem narodu so predvsem važne tri dobe, ki jih predstavljajo trije ljubljanski škofje. Prva je doba udara tujega pro-

testantizma v slovenske dežele. Po veliki zaslugi ljubljanskega škofa Tomaža Hrena je tedaj slovenski narod pometel iz svojih hramov krivo vero iz tujine in ohranil vero svojih očetov. Druga, skoraj nič manj nevarna doba, je bila konec devetnajstega stoletja, ko je zopet kriv nauk iz tujine: liberalizem s svojim naturalizmom, racionalizmom in kapitalizmom skušal osvojiti mišljenje slovenskega naroda. Tedaj je vstal veliki ljubljanski škof, edini slovenski kardinal, Jakob Missia in s pastirsko besedo pokazal na zmote tedanjega časa ter opogumil našega katoliškega ideologa dr. Antona Mahničiča, da je s svojo pisano besedo prinesel več luči v tedanjo ideološko zmešnjavo.

Tretja in najbolj nevarna doba za dušo slovenskega naroda pa se je pričela z drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo. Govorim o nevarnosti za slovensko katoliško dušo. Tujci okupator tej slovenski duši ni bil toliko nevaren; njega in njegovo ideologijo je naš narod odločno odklanjal. Slovencem je grozila dosti večja nevarnost od nortranjega sovražnika, od brezbožnega komunizma, ki si je nadel v težkih dneh tuje okupacije lažnjivo in vablivo masko osvoboditelja, da bi tako usuznil naš narod najstrašnejšemu nasilju. S pomočjo zaslepljenega zapada in zapeljanih naših bratov sorojakov se je komunizmu sicer posrečilo, da je dobil oblast nad našo lepo domovino, toda duše slovenskega naroda si ni mogel osvojiti.

In da brezbožni komunizem ni mogel pridobiti duše in srca slovenskega naroda, gre predvsem zaslugi današnjemu

Jezersko, le-
toviški kraj
ob vznožju
Karavank,
odkoder vodi
gorska cesta
v Železno
Kaplo na
Koroškem

slavljenču, prevzvišenemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu.

Kakor je zmaga katoliške vere nad protestantizmom tesno povezana z imenom škofa Tomaža Hrena; kakor je novodobno katoliško gibanje tesno združeno z imenom škofa in kardinala Jakoba Missije, tako bo v zgodovini slovenskega naroda tesno povezana načelna zmaga katoliškega svetovnega nazora nad brezbožnim komunizmom z imenom škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je ob pravem in najtežjem času razkrinkal s svojo odločno besedo pravi obraz komunizma, ki se je skrival pod prijetno in zapeljivo donečo krinko narodne osvoboditve.

Škofu in kardinalu Jakobu Missiji so nasprotniki očitali, da je on povzročil razdor med Slovenci. Na ta očitek je ta odgovoril na prvem slovenskem katoliškem shodu, da spora ni kriva kaka oseba, marveč reč, ki jo je zastopal škof s svojo duhovščino, in ta je Jezus Kristus in njegove božje resnice, ki jih uči po svoji Cerkvi. Jezus Kristus in njegov nauk je ono znamenje, kateremu se nasprotuje, ki loči duhove v dva tabora; škof je le služabnik božjega Učitelja, ki je dolžan jasno in odločno povedati, da Jezus Kristus nima deleža s hudičem.

Kakor Tomaž Hren in škof Jakob Missia nista smela molčati, tako tudi ne njun naslednik škof dr. Gregorij Rožman.

Te Deum laudamus! Mi danes pojemo zahvalno pesem Bogu, da je poslal ljubljanski škofiji v najtežjih časih slovenske zgodovine pastirja, ki si je upal kljub grozečim nevarnostim za svoje življenje in kljub zamotanemu svetovnemu položaju pred vsem svetom povedati resnico o brezbožnem komunizmu. Mi danes pojemo zahvalno pesem sv. Duhu, ki ga je razsvetlil in mu dal toliko moči, da je bil pripravljen na se vzeti težko breme nekrvavega mučeništva, da je tako postal vreden predmet sovraštva apokaliptične rdeče zveri.

Zapadni svet in žal tudi nekaj duhovniških krogov je šele po dolgih letih in strahotnih izkušnjah ter razočaranjih prišlo do spoznanja, kakšen je pravi obraz komunizma in da z njim ni mogoče nobeno sodelovanje. Naš škof pa je razkril pravo sliko in nevarnost nasilnega komunizma že leta 1942. Mi slovenski duhovniki in verniki smo ponosni na to, da je veliki naš pastir prvi škof, ki je med drugo svetovno vojno dvignil svoj svarilni glas proti komunističnemu brez-

boštvu in da je bil on prvi škof, ki je bil deležen preganjanja in obsodbe rdečega nasilja.

Te Deum laudamus! Mi danes iskreno zahvaljujemo Boga tudi za to milost, da nam je ohranil našega pastirja kljub zalezovanju in velikim nevarnostim za njegovo življenje.

Sedanji čas, ko vsemu svetu grozi ogromna nevarnost komunistične poplave, je zelo podoben četrtemu stoletju, ko je krivoverski arijanizem s pomočjo državnega nasilja skušal osvojiti tedanji krščanski svet. Tedaj je nastopil v obrambo katoliške vere veliki škof in cerkveni učitelj Atanazij Aleksandrijski, ki je moral radi svoje odločne borbe proti krivoverstvu večkrat bežati iz svojega škofijskega mesta. Kljub temu, da so mu njegovi sovražniki na vse načine stregli po življenju, ga je božja previdnost ohranila njegovi čredi in katoliškemu svetu, da je mogel nadaljevati težko borbo proti krivoverstvu do končne zmage.

Sveti Peter, prvi poglavar Cerkev, je bežal iz Jeruzalema in iz rok svojih sovražnikov, ker ga je hotel imeti Kristus v Rimu, da je tam postavil svoj sedež in od tam vodil vso Cerkev.

Rimski papeži so morali v zgodovini več kot dvajsetkrat bežati iz Rima, da so se ohranili svoji Cerkvi kot svobodni pastirji in da so mogli še naprej voditi borbo za resnico in pravico.

Ker so so zvesti duhovniki in verniki ljubljanske škofije jasno zavedali, da more slovenskemu narodu in katoliški Cerkvi več koristiti živ kot pa mrtev škof, so maja 1945 prisilili svojega nadpastirja, da je po zgledu sv. Atanazija odšel v begunstvo, ne da bi se odtegnil svojim dolžnostim do svoje črede, marveč da bi mogel še naprej vršiti svoj težki pastirski poklic, ki bi ga v zaslužjeni domovini več ne mogel izvrševati.

Tebe Boga hvalimo, da si nam — slovenskim beguncem — ohranil našega škofa kot duhovno središče, kot vir du-

hovne edinosti slovenske emigracije, pa tudi kot vir tolažbe in kašipot z besedo in zgledom, kako je treba nositi težko breme begunstva.

Mi slovenski begunci s svojim škofom in pod njegovim duhovnim vodstvom ne objokujemo svoje usode, čeprav smo začasno izgubili svojo drago domovino. Mi nismo obupani in malodušni obesili svojih harf na vrbe žalujke, kakor so to storili Judje ob babilonskih rekah. Mi tudi ne tožimo z njimi: „Kako bomo peli pesem Gospodovo v tuji deželi?“ Slovenska nabožna in svetna pesem se še vedno in zelo pogosto glasi v naši emigraciji kot veselo znamenje, da v nas še živi delavna borbenost in trdno zaupanje v končno zmago resnice in pravice.

Res je, da v tujini naše misli pogosto romajo z veliko ljubeznijo v drago domovino tam pod Triglavom, toda naše domotožje vedno spremlja neomajano zaupanje, da peklenska vrata ne bodo končno zmagala.

Tam pod skalnatim triglavim očakom naših planin se zbira raznovrstni mrčes, ki gloda na njegovi skali, dela svoje rove in krtine, toda našega Triglava ne bo nikdar izpodjedel. Vse je vihar razdejal, slovenski narod pa bo trdno stal zvest svoji veri, ki je zgrajena na vogelni skali Jezusa Kristusa, ki je vse mogočnejša in trdnejša kot je skala očaka slovenskih gora.

Prevzvišeni! Srečen sem, da Vam morem ob Vašem srebrnem škofovskem jubileju čestitati v imenu vaših zvestih duhovnikov in vernikov. Ljubi Bog naj Vas še dolgo ohrani slovenskemu narodu kot duhovnega voditelja in pastirja, da bi — ko hodite po stopinjah velikega škofa in učitelja sv. Atanazija — tudi vi, kakor je on, doživeli zmago katoliške vere in srečno vrnitev v domovino k svoji čredi.

Kot naš jubilejni dar pa sprejmite naše molitve, naše globoko spoštovanje, predvsem pa našo iskreno ljubezen.

Ad multos annos! Na mnoga leta!

EVANGELIJ PO *sv. Luku...*

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

ZDRAVNIK IN ZENIN

Odkar so farizeji videli, da je Jezus mrtvoudnemu odpustil grehe, niso imeli več miru. Kljub čudežu, s katerim je Jezus izpričal svojo božjo oblast, mu niso hoteli verovati. Od takrat naprej so bili Jezusu neprestano za petami in so ga opazovali, če bo storil kaj graje vrednega. To njihovo sovražno razpoloženje do Jezusa jih je zavedlo še v drugi in tretji javni spopad z njim. Priliko za to so našli, ko je Jezus poklical cestninarja Levija za svojega apostola. Evangelist Luka nam ta prizor takole opiše:

Nato je šel ven in zagledal cestninarja z imenom Levi sedečega pri mitnici in mu je rekel: „Hodi za menoj!“ In pustil je vse, vstal in šel za njim. Napravil pa mu je Levi v svoji hiši veliko gostijo; in bilo je zelo veliko cestninarjev in drugih, ki so bili z njim pri mizi. In godrnjali so farizeji in njih pismouki in so govorili njegovim učencem: „Zakaj jesta in pijeta s cestninarji in grešniki?“ Jezus jim je odgovoril: „Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni. Nisem prišel k pokori klicat pravičnih, ampak grešnike“ (Lk 5. 27—32; prim. Mk 2, 13—17; Mt 9, 9—13).

Ko je Jezus ozdravil mrtvoudnega, je šel ven iz hiše in se napotil proti Genezareškemu jezeru. „Vse ljudstvo je prihajalo k njemu in jih je učil“ (Mk

2, 13). Mimogrede, ko je šele šel k jezeru ali pa ko se je že vračal, je pri mitnici zagledal cestninarja Levija, ki je bil sin Alfejev (prim. Mk 2. 14). Ta Levi ni nihče drugi kot bodoči apostol Matej, ki nam je tudi napisal svoj evangelij (prim. Mt 9, 9); pri Judih so namreč mnogi imeli po dve imeni.

Slovenski prevod pravi, da je Jezus „zagledal“ Levija. Če bi hoteli grško besedilo bolj točno prevesti, bi morali reči, da ga je „opazoval“. Jezus se je torej pri mitnici zaustavil in je nekaj časa z zanimanjem in ljubeznijo opazoval Levija, ko je pobiral davek. Brez dvoma sta si tudi izmenjala nekaj besed. In zaključek vsega je bil, da mu je Jezus predlagal, naj pusti svoj zoprni posel cestninarja in postane njegov učenec. Rekel mu je: „Hodi za menoj!“ Jezus je bil tako dober do grešnikov, da jim ni le grehe odpuščal, ampak jih je celo sprejemał za svoje učence. Levi se je takoj velikodušno in z veseljem odzval Gospodovemu klicu. „Pustil je vse, vstal in šel za njim.“ Skrivnostni moči, ki je sijala iz Jezusovega pogleda in njegovih besed, se pač nihče ni mogel upirati. In to se nam ne sme zdeti nič čudnega. Če ima celo magnet, pravi sv. Hieronim, v sebi silo, da pritegne nase kovinske predmete, kolikor bolj gotovo lahko Gospodar vsega stvarstva pritegne k sebi, kogar hoče.

Levi je bil Gospodovega poklica nezrečeno vesel. Zavedal se je, da mu je Jezus s tem izkazal veliko milost. Da bi se mu zahvalil, je čez nekaj dni na svojem domu priredil veliko gostijo Jezusu na čast. Istočasno se je na ta način hotel posloviti od svojih sorodnikov in prijateljev, preden se je za stalno pridružil Jezusu. Prav zaradi tega je bila ta gostija še posebno važen in zanimiv dogodek, ker se iz njega vidi, kako moramo razumeti Jezusov poziv. Ko je Jezus pri mitnici povabil Levija, naj hodi za njim, ni bilo torej mišljeno, da bi Levi takoj tisti trenutek vse pustil in ne oziraje se ne na levo ne na desno šel za Jezusom. Takrat je bila predvsem važna samo odločitev sama, pri izpeljavi sklepa pa je Jezus pustil, da se je izvršila na čisto naraven, človeški način. Celo poslovilne gostije ni manjkalo. Zato na podlagi tega smemo sklepati, da se tudi Peter s svojimi tovariši ni poslovil od svojega poklica in svojih ribiških mrež tako nenadoma, kot bi se na prvi pogled zdelo (prim. Lk 5, 11). Prav to pa nam spet pojasni, zakaj sta Matej in Marko Petrov poklic malo drugače opisala kot Luka. Prva sta nam pač ohranila en prizor, drugi pa drug prizor istega poklica.

Na gostijo je Jezus prišel skupaj s svojimi učenci, ki jih je takrat bilo že mnogo, kot nam izrečno poudarja sv. Marko (Mk 2, 15). Poleg tega pa je Levi povabil tudi veliko svojih prijateljev in stanovskih tovarišev, to se pravi cestninarjev. Kot izterjevalci davka v prid tujim oblastnikom so cestninarji bili pri Judih osovraženi, toliko bolj, ker so zelo pogosto krivično zahtevali več, kakor je bilo določeno (prim. Lk 3, 12 sl). Veljali so za ljudi, ki so vdani vsakovrstnim pregreham. In če so cestninarji bili judovske narodnosti, so jih povrh še smatrali za prodance tujim gospodarjem. Zato ni čudno, da je cestninar pomenilo isto kot grešnik

in da je pravovernim Judom bilo prepovedano občevanje z njimi. Vsakemu pismouku bi bilo v veliko sramoto, če bi se pogovarjal s cestninarji, še bolj pa, če bi skupaj z njimi jedel; kajti vsesti se s kom za isto mizo je na Vzhodu bilo znamenje posebnega prijateljstva in tesne življenjske povezanosti. Ko so torej pismouki, ki so pripadali farizejski verskopolični stranki, videli Jezusa in njegove učence pri isti mizi s cestninarji, so se nad tem pohujševali in začeli so gordnjati. Niso pa imeli poguma, da bi napadli naravnost Jezusa samega. Zato so se lotili njegovih učencev in jih očitajoče vpraševali: „Zakaj jeste in pijete s cestninarji in grešniki?“ Vprašanje je merilo veliko dalj, kot pa se na prvi pogled zdi. S tem namreč, da so nastopili proti druženju s cestninarji, so tudi obsodili poklic Levija in sploh kateregakoli izmed njegovih sorodnikov v krog Jezusovih učencev.

Da bi javno opravičil svoje ravnanje, je Jezus sam odgovoril pismoukom: „Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni. Nisem prišel k pokori klicanih pravičnih, ampak grešnike.“ Jezusov odgovor je bil zares poln modrosti. Z njim je odlično zavrnil svoje nasprotnike, čeprav tako, da jih ne bi odbil, in brez dvoma si je pridobil naklonjenost celega omizja. Ko je govoril o bolnikih, ki potrebujejo zdravnika, je deloma potrdil stališče farizejev, da so brez vsega razloga človek ne sme družiti s takimi ljudmi. S tem da je Jezus priznal, da se je resnično nahajal med grešniki, ki pa jih je hotel poklicati k spreobrnjenju, se je še enkrat vsaj deloma pridružil njihovemu mnenju. Drugo skupino, tako zvane „grešnike“ pa je Jezus pridobil zase, ko se je odkritosrčno in javno opredelil zanje in se slovesno odrekel „zdravim“; in vsi so prav dobro vedeli, na koga je pri tem mislil. Isto je še močneje poudaril, ko je dejal, da so grešniki edini cilj njegovega prihoda. In vendar ta družina

za Jezusa ni bila nič nečastnega, ker je javno povedal, da so ti ljudje potrebni ozdravljenja. Občevanje z njimi ni pomenilo, da Jezus pritrjuje njegovemu načinu življenja in da odobrava njihove grehe, ampak je bila samo znak velike ljubezni do njihovih oseb, do grešnikov. In ta ljubezen do njih je imela svoj poseben cilj, ki ga je Jezus prav tako odkritosrčno in javno povedal: hotel jih je namreč poklicati k pokori in jih tako pripraviti k spreobrnjenju. Samo pod pogojem, če se spreobrnejo, jih je pripravljen zares uvrstiti v svojo družbo. Kako krasno navodilo za duhovnike in laične apostole, kakšna naj bo tudi naša taktika pri apostolatu!

Jezusov odgovor je bil čudovit v vsakem pogledu. Kako samozavestno razsoja o zdravih in bolnih, o pravičnih in grešnikih. Kot nekaj samo po sebi umevnega se naziva zdravnik, ki je prišel zdraviti naše duše. Suvereno izjavlja, da je prišel klicat druge, čeprav je on sam bil pri tisti pojedini poklican, povabljenec. Ali ni vse to komaj zastrto razodetje njegovega božjega bilstva? Samo blazen napuh bi še mogel tako govoriti kot Jezus. Ker pa mu nasprotnik kljub osuplosti niso nič oponrekli, je jasen dokaz, da Jezusovih besed niso razumeli kot izraz ošabnosti, temveč so videli v njih neko nadčloveško veličanstvo in dostojanstvo (prim. Dillersbeger 84 sl.).

Kljub temu, da je Jezus farizeje tako sijajno zavrnil, še niso hoteli odnehati. Lotili so se ga z novim vprašanjem:

Oni pa so mu rekli: „Zakaj se Janezovi učenci pogostoma postijo in opravljajo molitve, kakor tudi učenci farizejev, tvoji pa jedo in pijejo?“ Jezus jim je rekel: „Ali morete post naložiti svatom, dokler je pri njih ženin? Pridejo pa dnevi, ko bo ženin od njih vzet in takrat, tiste dni, se bodo postili.“ Pripovedoval pa jim je tudi pri liko: „Nihče ne prišije zaplate od nove obleke na staro obleko;

sicer novo raztrga, stari pa se zaplata od nove tudi ne poda. In nihče ne deva novega vina v stare mehove; sicer novo vino mehove razžene in vino samo se razlije in mehovi končajo. Ampak novo vino je treba devati v nove mehove, pa se oboje ohrani. In nihče, ki je pil starega, ne mara takoj novega; prvi namreč: Starina je boljša“ (Lk 5, 33—39).

Farizeji so torej proti Jezusu iznesli nov očitek. Če so malo prej grajali na njem, zakaj se druží s cestnarji in grešniki, jim pa sedaj že to ni všeč, da je sploh šel na gostijo, namesto da bi se postil: „Zakaj se Janezovi učenci pogosto postijo in opravljajo molitve, kakor tudi učenci farizejev, tvoji pa jedo in pijejo?“ Graja je sicer bila neposredno izrečena samo proti Jezusovim učencem, vendar je zadela tudi Jezusa.

Tudi to se je zgodilo med gostijo na Levijevem domu, kot se jasno vidi iz Lukovega poročila. Evangelist Marko pa nam pove, da so se farizeji prav tisti dan postili (Mk 2, 18). Judovska postava je ukazovala post samo enkrat na leto, na veliki spravni dan. Farizeji pa so se iz zasebne pobožnosti zelo pogosto postili, najmanj pa dvakrat na teden, v ponedeljek in četrtek. Iz tega bi sklepali, da je Levi priredil svojo gostijo na dan ponedeljka ali pa na dan četrтка. Isti dan torej, ko so se farizeji in Janezovi učenci postili in opravljali molitve, je Jezus s svojimi učenci jedel in pil. Le če imamo to okoliščino pred očmi, lahko šele pra razumemo, kako zelo je bil očitek farizejev zbadljiv. Hoteli so reči: Mi se postimo in molimo, ti pa ne, ker mi smo svetj in pravični, ti pa si grešnik in tvoji učenci so ravno taki. Zato veseljačite po gostijah, ko mi delamo pokoro.

Farizeji so bili slepo zaverovani v svojo popolnost. Da pa bi svojo bahavost vsaj malo omilili in prikrili, so poudarili, da se tudi Janezovi učenci postijo prav tako kot oni. Še več. Ker

je nekaj Janezovih učencev skupaj z njimi opazovalo pojedino, so jih nahujskali, da so tudi oni sami začeli godrnjati, kot nam pove Matej, ki je tisti dan Jezusa gostil (Mt 9, 14). Farizeji so to kaj lahko dosegli, ker so učenci Janeza Krstnika že nekaj časa z nevoščljivostjo gledali na Jezusove učence. Ni jim šlo v račun, da je Jezusov ugled tako naglo rasel in so zato tudi apostoli uživali vsak dan več časti, dočim so oni skupaj s svojim učiteljem vedno bolj tonili v pozabo (Jan 3, 26).

V odgovor na očitek je Jezus povedal štiri lepe prilike. Pojasnil je, da bi bil post v tistem času za njegove učence neprimeren in povrhu še škodljiv.

Na vprašanje farizejev je najprej odgovoril z novim vprašanjem: „Ali morete post naložiti svatom, dokler je pri njih ženin?“ Za besedo „svatje“ imamo v grškem evangeliju izraz „sinovi zakonske spalnice“. Tako so pri Judih nazivali spremljevalce, ki so na dan poroke šli skupaj z ženinom po nevesto na njen dom. Seveda so potem ostali tudi na svatbi, ki je trajala celih sedem dni in se nitj na spraven dan ni prekinila, če je slučajno sovpadel s poroko. Na svatbi so potem moralj skrbeti, da nikoli ni zmanjkalo zabave in dobre volje. Kako bi torej mogel kdo od teh ljudi zahtevati, naj se postijo na svatbi? Prav tako pa je nesmiselno pričakovati od apostolov, da bi se postili, dokler imajo Jezusa med seboj. Jezus je namreč ženin, ki je prišel iz nebes zasnuti naše duše, apostoli pa so njegovi svatje. Ves čas Jezusovega zemeljskega bivanja je kot veselo ženitovanje, kjer se morajo svatje zabavati, ne pa žalovati in postiti se. S tem pa Jezus ni nastopil proti postu kot takemu. Izrečno pove, da se bodo apostoli tudi še morali postiti: „Pridejo pa dnevi, ko bo ženin od njih vzet in takrat, tiste dni, se bodo postili.“ V teh besedah imamo prvi in zelo jasen namig na Jezusovo trpljenje in njegovo nasilno smrt. Po Jezusovi smrti na križu bodo

pa tudi apostoli imeli prilike več kot dovolj za žalovanje in za post, kakor se je pozneje res tudi zgodilo (Apd 13, 2 sl).

Druga prilika pa se pri Luku glasi takole: „Nihče ne prišije zaplate od nove obleke na staro obleko; sicer novo raztrga, stari pa se zaplata od nove tudi ne poda.“ V prvih dveh evangelijih ima ista prilika malo drugačno obliko. Pri Marku n. pr. beremo: „Nihče ne prišije na staro obleko zaplate iz neudelanega blaga; sicer nov našiv od stare še kaj odtrga in nastane še večja luknja“ (Mk 2, 21; prim. Mt 9, 16). Matej in Marko nam torej govorita o stari obleki in novi zaplati, pri Luku pa je govor o dveh oblekah, stari in novi. Če ima kdo raztrgano obleko, bi bilo nesmiselno, da bi iz nove obleke izrezal zaplato in z njo zašil raztrgano obleko. Novo obleko bi s tem uničil, stari pa kljub temu ne bi bilo dosti pomagano. Zakaj? Luka upošteva predvsem estetski vidik: nova zaplata se na stari obleki nič kaj ne poda, ker preveč izstopi in se takoj opazi, da je obleka rabila popravila. Matej in Marko pa gledata bolj iz praktične strani: kadar se nov našiv skrči, obleko še bolj raztrga. V vseh treh evangelijih ima torej prilika isti pomen, le da je pri Luku izrazitejša. S to priliko je Jezus povedal nov razlog, zakaj je bilo neprimerno, da bi se njegovi učenci takrat postili. Istočasno pa je od vprašanja posta segel že na širše področje in opozoril na nasprotje med judovstvom in novim evangelijskim duhom. Nova evangelijska postava se ne da združiti s staro judovsko postavo, ki je bila dana samo za en narod in še to le začasno. Tako nasilno združevanje bi prineslo škodo evangelijskemu redu, judovstvu pa tudi ne bi bilo v korist. Ker apostoli pripadajo že novemu evangelijskemu redu, se od njih ne sme pričakovati, da bodo v vsem tako ravnali, kot so bili Judje do tedaj navajeni. Če se torej Janezovi učenci in farizeji postijo, s tem še ni rečeno, da

se morajo postiti tudi Janezovi učenci.

Isto misel je Jezus ponovil še v tretji priliki: „In nihče ne deva novega vina v stare mehove; sicer novo vino mehove razžene in vino samo se razlije in mehovi končajo. Ampak novo vino je treba devati v nove mehove, pa se oboje ohrani.“ Judje niso vina hranili v sodih temveč v mehovih iz kozje, kamelje ali oslovske kože. Novega vina, ki še ni dobro prevrelo, seveda niso smeli devati v stare mehove; zakaj koža v starem mehu nima več tiste elastičnosti in je na mnogih mestih že izrabljena. Ko bi vino začelo vreti, bi take mehove razgnalo. Vino bi se razlilo, počen meh pa tudi ne bi bil več za nobeno rabo. Oboje bi se uničilo. Zato so novo vino morali devati v nove mehove, pa se je oboje ohranilo. Ta prilika ima isti pomen kot prejšnja. Evangeljski duh je kot novo vino, ki se na de uklepatj v stare in okorele oblike judovstva. Farizeji, ki so bili preveč navezani zgolj na zunanje predpise postave, so bili kot stari mehovi, nezmožni sprejeti vase novo vino. Zato je moral Jezus svoj evangelij zaupati novim ljudem, ki so imeli svoja srca prosta vseh kvarnih in zastarelih predsodkov judovstva. Sicer bi obojni trpeli škodo. Jezus lepo poudari zahtevo celotnega prenovljenja. Ne samo, da je potreben nov duh, različen od judovskega, ampak ta duh mora biti dan tudi drugim ljudem. Ker farizeji niso zmožni sprejeti novega duha, morajo priti na površje povsem novi ljudje z novimi navadami. Zato od apostolov ne smejo pričakovati, da bi se držali stare judovske tradicije glede posta in ostalih zunanjih predpisov postave.

Jezus je povedal še četrto priliko, ki pa jo je od vseh evangelistov samo Luka zapisal: „In nihče, ki je pil starega (vina), ne mara takoj novega; pravi namreč: starina je boljša.“ V tej priliki se ne primerja kakovost vina, kot me-nijo nekateri, temveč okus pivcev. Kdor

ceni staro vino, ostane pri njem in noče novega. Kdor je navajen kake reči, jo le nerad zamenja z drugo, čeprav je nova morda boljša od stare.

Ta četrta prilika vse prejšnje tri povezuje v enoto in jim daje pravi pomen. Ne le da je Jezus z njo velikodušno opravičil svoje nasprotnike, temveč je od njih zahteval razumevanje tudi zase in za svoje apostole. Jezus, naš nebeški ženin, je prinesel na svet novo ljubezen, h kateri je tedaj klical apostole, pozneje pa prav vse ljudi. Ta nova ljubezen zahteva od povabljenih svatov popoln preobrat, popolno prenovitev celega človeka. Za vse to pa je treba časa. Zato se tudi Jezus noče pre nagliti, ampak dela počasi. Vse hoče prenoviti: prinesit svatom novega vina, dati jim novo obleko in ne le stare malo zakrpati. Ustvariti hoče novega človeka. Dokler pa še ni ustvarjen, pa naj farizeji vedo, da je tudi apostolom staro vino bolj všeč kot novo. Zato naj se ne pohujšujejo, če apostoli niso takoj prvi hip tako popolni, kot bi bilo želeli. Vsaka novost navadno povzroči bolj ali manj nasilen prelom s preteklostjo, kar vedno zaboli. Tudi farizejem se bilo staro vino bolj všeč. Prepričani so bili, da so s svojo zunanjo pobožnostjo dosegli višek popolnosti, zato jim je težko sprejeti novega duha in nove evangeljske zapovedi. Še več. Sovražili bodo Jezusa kot nasprotnika njihovih navad. Jezus vse to dobro ve in ima potrpljenje z njimi. Seveda pa jih tudi opozarja, naj bodo previdni in naj pazijo; kakor je namreč nevarno hlepenje po novem, prav tako pa je lahko pogubna nespa-metna navezanost na staro.

Borba med novim in starim je farizejem zadala globoko rano, ki je bila še čisto sveža. Jezus je kot zdravnik bolnih tudi nje prišel zdraviti. Ta zadnja prilika je bila zanje kot blažilno zdravilo, ki naj omili skelečo bolečino. In prav to nam najlepše razodeva novo ljubezen nebeškega ženina. Čeprav hoče

čisto v temeljih vse prenoviti, je vendar neskončno usmiljen nasproti staremu, poln razumevanja za njegov težki položaj. Zato potrpežljivo čaka, da prenovitev polagoma dozoreva (prim. Dillersberger 88 sl).

Gospodovih prilik pa seveda tudi ne smemo preveč natezati. Jezus v njih samo po sebi ni obsodil starih navad in ne zavrgele posta kot takega. Le reči je hotel, da se evangelijski duh in stari judovski običaji medsebojno izključujejo. Zato od njegovih učencev ne smejo zahtevati, kar z njihovim poslanstvom ni združljivo.

Ta Jezusov nauk je še bolj široko razvil apostol Pavel. V svojih pismih

nas opominja, naj bi „zaživel novo življenje“ (Rimlj 6, 4) in naroča, naj Bogu „služimo v novem duhu“ (Rimlj 7, 6); zakaj v „Kristusu... je staro prešlo... (in) nastalo je novo“ (2 Kor 5, 17).

Staro in novo! Borba med obema je tako stara kot človek, pa vendar vedno nova in živa, vedno aktualna. Tudi danes. Tudi med nami. In tudi za to življenjsko vprašanje najdemo najlepšo rešitev v knjigi življenja. Tako zagovornikom starega kot zagovornikom novega najboljša beseda v nasvet prihaja iz ust božje Besede. Naj prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, prežene tudi našo temo.

PESTUNJA

GREGOR HRIBAR

Vzporedno z zunanjo pripravo na škofov obisk je tekla tudi duhovna priprava vernikov. Zlasti otroke je hotel gospod Simon dobro pripraviti, da bi mu ne delali sramote, ko bodo morali pred prevzvišenim gospodom knezom in škofom in pred drugimi gospodi odgovarjati na vprašanja iz katekizma.

Brž ko se je v jeseni pričela šola, je dušebrižnik govoril otrokom o birmi in o časti, ki je je deležna fara, kadar jo pride obiskat njen nadpastir. Govoril jim je o ljudomilosti knezoškofa, o njegovi oblasti in vzvišenosti. Obenem je otroke živo opozarjal, da bodo mogli iti k sveti birmi le tisti učenci, ki bodo katekizem dobro znali in tudi tako živeli, kakor sveta vera od naš zahteva.

Zahteval je zato od otrok, da med šolskim letom pridejo vsako nedeljo k maši. Naj opozorijo starše, kakor jih je tudi sam opozarjal s prižnice, da bodo dobili birmanski list samo tisti otroci, ki

bodo redno hodili v cerkev. Brez birmanskega lista, ki nosi župnikov podpis in župnikov pečat, pa noben otrok ne more biti birman.

Pri otrokih je bilo spričo upanja na birmanska darila videti precej dobre volje. Toda navada je železna srajca. Ako jih dušni pastir dotlej ni mogel pripraviti do tega, da bi kaj prida k maši hodili, se ni čuditi, ako jih tudi misel na birmo ni predrugačila.

Da bi gospod Simon vsaj delno uspel, je prvo veroučno uro v tednu vedno spraveval po razlogih izostanka od nedeljske maše. Prejšnje leto tega ni več delal, ker vse skupaj ni nič izdalo, sedaj je pa le spet moral pričeti dregati. Poleg že znanih izgovorov je dobil tudi nekaj izvirnejših.

„Zakaj te ni bilo v nedeljo v cerkev? Ne misliš iti k sv. birmi? Ne veš, da ne bo mogel biti birman nihče, ki ne bo ob

nedeljah hodil k maši?“ je vprašal Win-
klerjevo Elzo iz Oljšnice.

„Nisem prišla,“ se je hitela opravi-
čevati klepetava Elza, „ker je prišla teta
na obisk.“

„Ako pride na obisk teta ali botra, po-
vabite jih v cerkev!“ je učil katehet. „Re-
cite jim, da moramo najprej obiskati Go-
poda Boga v cerkvi, nato šele bo čas za
razgovor. Tudi nebeški Oče je vesel
obiska svojih otrok.“

Dušebrižnik je uvidel, da so nekaterim
otrokom starši naravnost branili hoditi v
cerkev. Ko so namreč otroci spoznali, da
se jim nič hudega ne zgodi, ako povedo
resnico, so postajali vedno bolj zgovorni
in odkriti. Celó boječa Klančarjeva
(Glanzer) Edit s Klanca (Glanz) je
dvignila svojo ročico:

„Mama pravi, da ne mara tekanja v
cerkev (Kirchenlaufen).“

„Saj ni treba tehati. Greš lahko po-
časi. Da si le o pravem času v cerkvi,“
je skušal katehet na smešno zaviti žal-
ostno odkritje.

Ker to leto niso odjavili od verouka
nobenega otroka, je bilo v razredu tudi
nekaj otrok iz versko brezbriznih dru-
žin brez vsake verske vzgoje. Steiner-
jeva Zofi z Gorij mu je s posmeškom
dejala: „Papa pravi, da oni, ki vedno
v cerkvi čepijo, niso nič boljši kot drugi
ljudje.“

Steinerjevi kmetje so bili Bogatajevi
sosedje in čisto pod Bogatajevim vpli-
vom. Zato ni čudno, da je deklica tako
govorila. Okoliščina, da jo je njen sta-
rejši brat pri teh besedah srepo po-
gledal, je izključila vsak dvom o resnič-
nosti njenih besed. Razumljivo, da ka-
tehet na tako trditev ni mogel molčati.
Brž je vprašal otroke:

„Kdo je bil že kdaj v cerkvi?“

„I (jaz), i, i,“ so zacvilili deklčiči.

„I a (tudi), i a, i a,“ niso marali za
njimi zaostajati fantički.

„Ste videli klopi v cerkvi?“

„Videli!“

„Je v njih dovolj prostora za vse
ljudi, ki gredo v cerkev?“

„Dovolj!“

„Je treba komu v cerkvi izven klopi
čepeti, kot čepijo kokoši na gredi?“

„Nikomur!“

Katehet je bil zadovoljen. „Vidiš, ka-
ko se moti tvoj papa?“ se je obrnil k
Zofiji. „Sedaj veš, da v cerkvi nihče ne
čepi, ker lahko vsakdo v klop sede.“

Zofi se niti oči ni upala dvigniti. Ba-
la se je, kaj bo rekel oče, ko bo zvedel
vso zadevo.

Treba je bilo spregovoriti še o trdi-
tvi, da ljudje, ki v cerkev zahajajo, niso
boljši od ostalih. Dušebrižnik ni maral
pred otroki razpravljati o dobrih in sla-
bih lastnostih enih ali drugih, le na
kratko je podučil otroke: „Nihče ne
trdi, da so oni, ki hodijo v cerkev, radi
tega že popolni katoličani. Utegnilo bi
se celó zgoditi, da bi bil kateri od njih
v kakem oziru celo slabši od onih, ki ne
hodijo v cerkev. Dober katoličan je le
tisti, ki izpolnjuje vse božje in cerkve-
ne zapovedi. Gotovo pa tisti, ki ne izpol-
njujejo tako važne verske dolžnosti kot
je udeležba pri maši ob nedeljah in za-
povedanih praznikih, niso dobri katoli-
čani, ker nas Cerkev pod smrtnim greh-
om k temu obvezuje.“

Katehet je imel za ta dan dovolj od-
govorov. Šel je k mizi po sliko, da bi
razlagal novo tvarino. Med potjo je
opazil, da mu je mala Žabičarjeva (Sa-
bitzer) Regina iz Blata hotela nekaj po-
vedati. Deklica je imela šest let in zato
je katehet ni spraševal, zakaj ne hodi
k maši. Saj še ni imela te dolžnosti. Ona
je pa vendarle imela za vsak slučaj pri-
pravljen izgovor kot drugi otroci. Brž ko
je pritegnila katehetovo pozornost, je
vstala in mu povedala. Gospod Simon je
ni razumel, ker je govorila zelo tiho.
Zato se je sklonil k njej in jo vprašal,
kaj hoče. To pot je na srečo vendarle
ujel eno besedo: „Pestovati“.

Dušebrižnik se je zamislil. Odkar je
pokrstil vse odrasle otroke, je skrbno

bdel nad faro, da bi spet kje predolgo na odlašali s krstom. Zdaj pa izve, da Regina ne hodi k maši, ker mora biti doma za pestunjo.

Kako je mogoče, da nisem nič slišal, da imajo pri žabičarju otroka? Zakaj ga ne prinesejo h krstu? So spet sile teme na delu? Tako je premišljeval gospod Simon in sklenil, da pojde še tisto popoldne na lice mesta pregledat položaj.

Nekoliko preje kot je mogla priti iz šole Regina, je vstopil pri žabičarju v kuhinjo dušebrižnik. Kmetica je pripravljala južino. Za mizo je sedela kmetova mati in krpala perilo.

Po kratkem razgovoru je župnik brez posebnega uvoda vprašal kmetico, kdaj bodo prinesli h krstu.

Kmetici je bilo nerodno: „Zakaj vprašujete vendar to?“ ga je zavrnila.

„Regina mi je povedala, da mora pestovati,“ je v negotovosti odgovarjal dušebrižnik.

„O ta lažnivka lažniva! Kako ta otrok laže!“ se je razjezila kmetica. „Jaz ji že pokažem, ko pride. Le kod se spet potepa, da je še ni domov!“

Pravijo, da otrok, ki ga vzgoji stara mati, ni dosti prida v življenju. Stara mama je vse preveč popustljiva do vnuka ali vnukinje in vedno najde opravičilo za napake svojega miljenčka. Tudi to pot je kmetova mati brž pristavila:

„Otroke sliši, ko se pogovarjajo, pa še ona misli, da se mora tako izgovarjati, ker ne hodi v cerkev. Otrok je otrok.“

Prav tedaj se prikaže pri vratih Regina.

„Zakaj si lagala gospodu župniku?“ jo je trdo sprejela mama. „Ne veš, da se ne sme lagati? Kdaj si morala pestovati?“

Regina se je le nasmehnila, stekla v bližnjo sobo in se brž vrnila z veliko punčko, ki ji jo je podarila teta za rojstni dan. Očitajoče je pogledovala mamo in pritiskala k sebi svojo punčko, češ kako more biti mama tako trda do nje, ko ima

ona, Regina, tako rada svojo Weibi (punčko).

Otrokovi nedolžnosti so se vsi od srca nasmejali. Gospod Simon si je punčko od blizu ogledal. Imela je zlate laske, rdeča ličca, droben nosek in majhna usteca. Odpirala in zapirala je velike, plave oči, a krsta ni potrebovala.

Južina je bila gotova in dušebrižnik si ni dal dvakrat reči, ko so ga povabili, da se jim pridruži. Prišel je tudi kmet, ki je tisto popoldne napravljal za podom drva. Bil je že kar precej prijazen župnikom. Zlasti se je razživel, ko je zvedel, kako krivo so sodili Regino. Edinega otroka je imel zelo rad. Bil je nacist in le civilno poročen. Iz Cerkev pa niso izstopili. Njegova mati je bila še dosti verna, manj njegova žena.

Po južini je ostal dušebrižnik sam s kmetovo materjo. Potrpežljivo je poslušal, ko mu je razlagala, v katerem korlenu jo muči revmatizem podnevi in v katerem komolcu čuti bolečine ponoči, kako močno ji utriplje srce, kadar hitreje stopi in kako jo pečejo oči, kadar bere dalj časa Kirchenblatt (Cerkveni list). Ko je končala, je gospod Simon spet kar naravnost vprašal:

„Kdaj bo pa poroka? Še vedno čakam, kdaj se bo sin cerkveno poročil.“

Ženica ga je brž zavrnila: „Le kaj več hočete, gospod župnik? Vsak dan Boga hvalim, da sta se vsaj civilno poročila, ko sta že nekaj let kar tako skupaj živela.“

Dušebrižnik je poskočil: „Boga hvalite, da sta civilno poročena? Ne veste, da je zgolj civilna poroka hudičeva vez, ki drži civilne zakonce v stalni grešni priložnosti?“

Starka ga je debelo pogledala. A, ko ji je župnik kar naprej govoril, v kakim zmotju je ona in v kakem žalostnem stanju sta njen sin, ji je počasi le šlo v glavo. Bal se je seveda, da se mlada dva po tolikih letih ne bosta marala cerkveno poročiti. Sredi pogovora ju je zalotila kmetica, ki se je vrnila v kuhinjo.

njo. Tašča ji je kar brez ovinkov dejala: „Gospod župnik pravi, da civilna poroka ni dovolj. Pravi, da bi se še cerkveno poročila. Jaz menim, da se kar poročita. Kaj pa ti misliš?“

Kmetica se je pokazala brezbrizno. „Za poroko je treba dveh. Kaj morem jaz storiti, ako on noče?“ se je izgovarjala na kmeta. Čez nekaj časa je pa le pokazala nekaj več zanimanja, a še vedno trdila, da kmet gotovo ne bo maral, da bi se „še enkrat“ poročila.

„Poklič ga!“ je velela mati. Še vedno je rada ukazovala, kot je bila vajena pred leti.

Kmet je prišel in ženski sta ga pričeli obdelovati. Ni mu bilo lahko priti do živega.

„Ali nisva poročena? Mar zdaj civilna poroka nič več ne velja?“ se je branil.

Župnik je sprva le budno spremljal potek razgovora, pozneje je tudi sam vmes posegel. Kar odkrito je govoril, da je takimenovani civilni zakon pred Bogom in pred Cerkvijo za katoličana neveljaven in da veljajo tudi otroci iz civilnega zakona za nezakonske, kar jim utegne biti v življenju neprijetno. Ako se starši cerkveno poročijo, se otroci zakonijo in tudi Cerkev jim prizna očetov priimek.

„Zakaj pa potem ne odpravijo civilne poroke, ako je stvar taka?“ je oporekal kmet.

„Kdo naj jo odpravi?“ se je zavzel župnik. „Civilno poroko je uvedla državna oblast in le ona jo more odpraviti. Sami veste, da pred vojsko ni bilo civilne poroke.“

„Tako je! Gospod župnik ima čisto prav. Ko sem se jaz poročila s tvojim rajnkim očetom, ni nihče nič vedel o civilni poroki,“ je pripomnila kmetova mati.

Dušebrižniku se je zdelo prav, da za deva nekoliko razloži, saj je vedel, da je bilo med ljudmi glede teh stvari še veliko nejasnosti. Prišel je razlagati:

„Zakonsko pogodbo med možem in ženo je Kristus povzdignil v zakrament. Zato more zakon krščenih oseb urejati le Cerkev. Država je pristojna za zgolj civilne učinke zakona, postavam, za zadeve premoženja in dedovanja zakoncev. Preje je država priznavala cerkvenim zakonom veljavo tudi za državno območje. Cerkvi bi bilo gotovo ljubše, ako bi pri tem ostalo. Na žalost so že številne države vpeljale obvezni civilni zakon. Njihova zakonodaja se za cerkveno poroko ne meni, ji ne priznava nikakih državljskih učinkov in smatra za zakonito poročene le one osebe, ki sklenejo civilni zakon pred državnim uradnikom. Res pa je, da avstrijska državna oblast katoličanom, ki hočejo skleniti cerkveno poroko ne dela nobenih težav...“

Žabičar si kot bivši nacist ni mogel kaj da ne bi prekinil župnika: „Kolikor jaz vem, se je tudi med vojsko mogel vsakdo cerkveno poročiti.“

Župnik se radi verske svobode pod Hitlerjem ni maral pregovarjati. Nadaljeval je: „Prav tako kot prej nemška oblast ni delala in sedaj avstrijska oblast ne dela težav katoličanom, ki se hočejo cerkveno poročiti, pa tudi Cerkev ne prepoveduje civilnega zakona in celo zahteva od katoličanov, da se tudi v tem oziru podvržejo državnim postavam, da je njihov zakon priznan od države. S tem pa Cerkev še ne priznava državi pravic, ki si jih država samovoljno lasti, ko določa tudi za katoličane zakonske zadržke in dovoljuje takimenovano razporoko.“

Tu je dušebrižnik prekinil razlago, ker je vstopila Regina. Na srečo jo je mama napodila, češ naj gre pestovat svojo punčko, da ne bo jokala. Župnik je razlagal dalje:

„Treba pa je vedeti, da je v Avstriji tudi veliko drugovercev in brezvercev. Za nekrščene je civilni zakon edino sredstvo za ureditev zakonske pogodbe. Drugoterci se morajo ravnati po predpisih svojih veroizpovedi, kadar se poročajo

med seboj. Za vaju, ki sta katoličana, je važno, da vesta, da mora član katoliške Cerkve skleniti pred Bogom in pred Cerkvijo veljaven zakon v rednih razmerah edinole pred pristojnim katoliškim duhovnikom. Civilna poroka je za katoličane zgolj ceremonija, ki jo morajo izvršiti, da jih država smatra za poročene.“

„Civilni zakon torej le nekaj velja,“ je spet pripomnil kmet. Z zanimanjem je poslušal, čeprav morda ni vsega dobro razumel. Že to se mu je dobro zdelo, da je župnik polagal nanj toliko važnost. Gospod Simon se je z njim strinjal:

„Kot vidite, je v nekaterih okoliščinah celo potreben. Slaba posledica civilnega zakona je v tem, da zaveže mnogo katoličanov, da se je z njim zadovoljijo in opustijo cerkveno poroko. Najslabše pri civilnem zakonu pa je to, da država dovoli civilno razporoko, dočim je Cer-

kev v tem oziru po Kristusovem navodilu neizprosna. Katoliški zakon je neolčljiv, kar je le v korist zakoncev, zlasti žene in otrok. Vendar je upravičeno upanje, da bodo tudi države postale v tem oziru strožje. Saj se je komunistična Rusija, ki je po revoluciji uvedla glede civilnih zakonov največjo svobodo pred nekaj leti spričo strahotnih posledic civilnih razporok v tem oziru močno približala načelu katoliške Cerkve glede neolčljivosti zakona.“

Žabičar se je zamislil. Čez čas je dejal: „Če sem vas prav razumel, velja moj otrok pred Cerkvijo za nezakonskega.“

Župnik mu je pritrdil. Mož se je nekaj časa v svoji notranjosti boril radi ozira do ljudi. Nenadoma se je obrnil do svoje civilne žene in ji dejal: „Pa naj bo! Ne res? Radi otroka!“

Kmetica mu je z veseljem pritrdila.

Le še dva pogoja je stavil kmet. Brez oklicev in čisto na tihem pozno zvečer bodi poroka, da ga ne bo nihče videl, ko bo šel v cerkev. Pozneje naj že govorijo, kar hočejo.

Dušebrižnik je rad sprejel vse pogoje. Saj v takem slučaju škofija redno da spregled od oklicev. Zadovoljen je odhajal proti domu.

Mesto krsta bo imel poroko. In je bolj prav tako. Najprej poroka, nato krst! Mesto krsta otroka iz civilnega zakona bo imel prvo cerkveno poroko dveh že leta civilno poročenih župljanov. Poleg trhle in zapeljive civilne zakonske vezi ju bo odslej družila vez, ki je človeška oblast ne more pretrgati.

Mesec dni pozneje je gospod Simon že mogel vpisati v poročno knjigo cerkveno poroko kmeta Žabičarja in njegove žene.

Njuna poroka je bila v prid tudi mali pestunji. Dušebrižnik je v krstni knjigi pod njeno ime pripisal dragoceno pripombo:

Pozakonjena s poznejšim zakonom staršev.

Angel Gospodov

Angel Gospodov zvoni.
Oprite se, moje oči.
Na vzhodu dan se budi.
V imenu Marijinem
bodi blagoslovljen.

Angel Gospodov zvoni.
Na nebu sonce žari,
v mojih očeh se iskri
in v kapljah potu.
Oddahni se, človek
daj hvalo Bogu.

Angel Gospodov zvoni.
Neslišno od vseh strani
na zemljo, domove ljudi
večer polzi.
V imenu Marijinem
zapri trudne oči.

Stanko Janežič

CERKEV IN VERNIKI PROSLAVLJAJO MARIJINO LETO

DR. FILIP ŽAKELJ

Leto 1954 je leto pomembnih obletnic: žalostna devetstoletnica razkola med vzhodno in zapadno Cerkvijo; tisoč šeststoletnica rojstva sv. Avgušтина, velikega spreobrnjenca in neizmerno pomembnega škofa in cerkvenega učenika; tisoč dvestoletnica mučeniške smrti sv. Bonifacija, apostola germanskih pokrajin; tristoletnica smrti sv. Petra Klaverja, nedopovedljivo požrtvovalnega apostola črnih sužnjev. Prvič v zgodovini Cerkve pa obhajamo Marijino leto. Spominjamo se, da je božji služabnik Pij IX. 8. decembra 1854 razglasil kot najvišji nezmotljivi učitelj Cerkve kot versko resnico, da je bila Marija spočeta brez madeža izvirnega greha. Poročila o obhajanju Marijinega leta po vsem svetu so tako lepa, da mora verno srce, ki vsaj malo ljubi svojo brezmadežno Mater, kar jokati od sreče. Velike pobude prihajajo ravno neprestano zlasti iz večnega Rima.

Kdor podrobno razmišlja življenje in delo Pija XII., mora priti do zaključka, da doslej še zlepa kakšen Kristusov namestnik na zemlji ni toliko storil za Marijino čast, kot je storil Pij XII., ki po pravici zasluži naslov: **Marijin papež**, čeprav so vsi papeži zadnjih sto let brez izjeme naravnost goreli za Marijino slavo. Marijino leto pa je poseben dokaz ljubezni Pija XII. do brezmadežne Matere božje.

Za praznik Marijinega rojstva 1953 je izšla okrožnica „Fulgens corona“, v kateri razlaga skrivnost Marijinega brezmadežnega spočetja, razglša Marijino leto ter daje nasvete in migljaje, kako naj ga v vsej Cerkvi obhajamo.

Tiste tri mesece pred začetkom Marijinega leta ves živi v mislih na Marijo. Toliko pomembnih stvari je že v tem času storil v Marijino čast.

Konec septembra ima pred seboj osemsto italijanskih srednješolcev in

srednješolk, članov in članic organizacije „Veritas“, katere namen je širiti med katoliško mladino, čim temeljiteje versko izobrazbo. Zmagali so pri tekmovanju iz krščanskega nauka. A Pij XII. jih osrčuje še h težji in junaški zmagi nad umazano nečistostjo: „Povejte nam, predragi mladi, da za ohranitev svoje čistosti ne boste omahovali pred katerim koli mučeništvom: ne pred krvavim mučeništvom ne pred nekrvavim, tihim mučeništvom, pri katerem so božji angeli navzoči.“ Potem pa jih tako lepo roti: „Prositate Marijo, prečisto Mater moči, da se boste ohranili čisti sredi tolike grdobije, sredi tolikega blata.“

Okoli praznika rožnovenske Matere božje 1953 ustanovi poseben odbor za Marijino leto, kateremu je predsednik Alojzij Traglia, naslovni nadškof ter namestnik kardinala vikarja za rimsko škofijo. Ta odbor že ves čas prav živahno deluje.

Sredi oktobra Pij XII. prihaja blagoslavljalat na Gianicolo nov velikanski papeški zavod za semeniščnike Združenih držav Severne Amerike. Vpričo kardinalov, nadškofov, škofov, diplomatskih zastopnikov, drugih odličnikov ter velikega števila gojencev papeških zavodov prosi Marijo, ki so ji posvetili veliko zavodsko kapelo — boljše ogromno cerkev, saj je v kapeli in kripti petinštirideset oltarjev — naj varuje in posvečuje severnoameriške duhovnike in bogoslovce.

Slavno papeško vseučilišče Gregoriana je pretekla leto slavila svojo štiri-stoletnico. Papež Pij XII. je že 12. avgusta 1953 poslal posebno pismo p. Petru Abellanu, ki je trenutno Rector magnificus Gregoriane, 17. oktobra 1953 pa je v slovesni avdienci poveljeval velike zasluge Gregoriane za Cerkev. V pismu in nagovoru se obrača na Marijo, ki je Sedež modrosti in Mati lepe ljubezni, naj bi še vnaprej varovala in podpirala

Gregoriano, ki je njenemu varstvu izročena.

V baskovskem mestu Bilbao in okolici dobre tri tedne v več ko sto središčih misijonari okoli tristo misijonarjev, da bi spravili znova na pravo pot skoraj pol milijona duš. Saj obhajajo petdesetletnico, odkar so svojo ljubo Gospo, „Santa María de Begoña“ proglasili za nebeško zavetnico pokrajine Vizcaya. Papež Pij XII. za zaključek navdušeno govori po radiu ter Marijo, ki jo časte na tej božji poti posebej kot Vnebovzeto, prelepo prosi za prebivalstvo. Takole Jo prosi zvečer 15. novembra 1953: „In Ti, presveta Mati iz Begoña, ki se zdiš, kakor da se iz svetišča gospostva Vizcaya veseliš, ko zreš zvestobo in pobožnost teh svojih dobrih sinov; Ti, ki Ti leti izkazujejo čiščenje s presladkim naslovom — Nam posebno ljubim — Naše Gospe Vnebovzete, ne nehaj posredovati zanje pri Srcu svojega preljubega Sina, da bodo ostali vedno vredni svojega imena in svoje zgodovine in da nikoli ne bodo odmaknili svojega pogleda, nekateri zapeljani po trudih in naporih tega življenja, drugi po prevelikem trenutnem udobju, od nebes, kjer jih Ti čakaš, kamor morajo stremeti z vsemi svojimi hrepenenji in kjer morajo postaviti svojo edino in pravo domovino.“

Meseca novembra so po navodilih sv. očeta rimske kongregacije izdale mnogo važnih odlokov glede obhajanja Marijinega leta. Duhovne milosti odpustkov v Marijinem letu so celo večje, kot so bile v svetem letu pred štirimi leti.

Sveta penitenciarija je 11. novembra 1953 izdala odlok glede odpustkov:

Vsak vernik, ki se spove ter prejme sv. obhajilo, prejme tolikokrat popolni odpustek, kolikorkrat obišče kako Mariji posvečeno cerkev ali pa v misijonskih krajih Mariji posvečeno kapelo ter tam moli po namenu sv. očeta tele dni: 8. decembra 1953 ob začetku Marijinega leta; 8. decembra 1954 ob zaključku Marijinega leta; na praznike Marijinega rojstva, oznanjenja, očiščenja, sedem žalosti (cvetni petek in 15. septembra) in vnebovzetja.

Popolni odpustek pod navadnimi pogoji prejme vsak vernik, ki ob navadnih sobotah v Marijinem letu obišče ka-

ko Mariji posvečeno cerkev ali pa v misijonskih krajih Mariji posvečeno kapelo; kateri koli dan v Marijinem letu pa prejmejo popolni odpustek pod navadnimi pogoji, če verniki skupno romajo v kako Mariji posvečeno cerkev ali v misijonskih krajih v Mariji posvečeno kapelo.

Popolni odpustek pod navadnimi pogoji prejme vsak vernik, ki se pobožno udeleži pobožnosti v čast Materi božji; kdor pa je vsaj s skesanim srcem navzoč pri taki pobožnosti, prejme odpustek 10 let.

Vsi oltarji Materē božje so v Marijinem letu privilegirani: kateri koli duhovnik, ki mašuje pri Marijinem oltarju, more nakloniti popolni odpustek tistemu pokojniku, za katerega opravlja najsvetejšo skrivnost.

Popolni odpustek pod navadnimi pogoji prejme vsak vernik, ki kateri koli dan v Marijinem letu opravi romanje na kako Marijino božjo pot, kamor ljudje v večjem številu in tudi od bolj daleč prihajajo.

Na praznik Marijinega darovanja 1953 hoče Pij XII. dati novo pobudo za bolj uspešno obhajanje Marijinega leta. Ukaže objaviti posebno molitev za Marijino leto, ki jo je sam sestavil. Molitev je pravi biser, srčen izliv ljubezni do Brezmadežne in vnarjni izraz notranje bolečine zaradi tolikega zla, ki stiska človeško družbo. Nekaj dni nato isto molitev obdari s mnogimi odpustki. Kdor jo s skesanim srcem moli, prejme vselej odpustek 5 let. Popolni odpustek pod navadnimi pogoji pa prejme 8. decembra 1953 in 8. decembra 1954 — ob začetku in zaključku marijinega leta — ter vse sobote v Marijinem letu.

Za praznik čudodelne svetinje Brezmadežne 1953 je Osservatore Romano objavilo spet novo molitev Pija XII. „k Naši Gospej izseljencev“. Molitev izraža vso bol in trpljenje celih milijonov izseljencev. S kakšnim srcem jo bomo opravljali tudi slovenski begunci in izseljenci!

25. novembra 1953 isti Pij XII. daje kongregaciji za disciplino zakramentov dovoljenje, naj se objavi poseben odlok glede polnočnice na praznika Brezmadežne leta 1953 in 1954. Po tem odloku smejo škofje dovoliti eno sv. mašo na

omenjena dneva pol ure čez polnoč v vseh stolnih, kolegiatnih, konventualnih in župnih cerkvah, pa tudi v pomembnejših cerkvah in kapelah, zlasti pa v Mariji posvečenih cerkvah, kamor ljudje pogosto prihajajo, ter posebej na Marijinih božjih potih. Pogoj je samo ta, da vsa pobožnost, pri kateri naj verniki prosijo in molijo v tiste namene, ki jih papež posebej omenja v okrožnici „Fulgens corona“, skupaj z daritvijo sv. maše traja vsaj dve uri.

Z dovoljenjem Pija XII. sveta obredna kongregacija na prvo adventno nedeljo 1953 v posebnem odloku javlja, da je vse sobote Marijinega leta — izjeme so prav redke — mogoče opraviti v vseh cerkvah in kapelah eno votivno sv. mašo v čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju po mašnem obrazcu za praznik Brezmadežne. Pogoj je samo ta, da poleg sv. maše opravimo še kako drugo pobožnost v čast Materi božji.

Začetek Marijinega leta se je približal. Po vseh rimskih cerkvah in kapelah se z devetdnevnic pripravljajo na tako slovesen dan, zlasti pa pri Mariji Veliki, ki bo središče vseh velikih pobožnosti v Marijinem letu. Kardinal vikar Micara sme dopoldne na praznik Brezmadežne začeti Marijino leto z najbolj slovesno sv. mašo pri papeškem oltarju v baziliki Marije Velike. Navzoč je številni zbor kardinalov, nadškofov in škofov, dostojanstvenikov, zastopnikov organizacij in vernikov.

Popoldne na praznik Brezmadežne pa Marijin romar iz Vatikana gre k Mariji Veliki. Vso pod ga pozdravljajo tisočere množice. Na Piazza di Spagna s slovesnim kajenjem počasti kip Brezmadežne ter brezmadežni Materi pokloni dragocen šopek belih rož, pomešanih z najdragocenejšimi orhidejami, ki so tik pred slovesnostjo prispele iz mehikanskega svetišča gvadalupeške Matere božje. Na trgu pred baziliko Marije Velike in bližnjih ulicah je zbranih čez dvesto tisoč vernikov. Pij XII. v baziliki Marije Velike slovesno pokadi presveto Rešnje Telo, nato pa pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom sam z vso pobožnostjo opravi molitev za Marijino leto. Po antifoni v čast Brezmadežni ter praznični molitvi kardinal Verde podeli blagoslov

„O rožni venec, čudež božje tehnike, nebeški telefon! Po njem se pogovarjava z Bogom in veliko si imava za povedati“
(E. Cevc: „Preproste stvari“)

z Najsvetejšim. Po blagoslovu pa sv. oče gre s kajenjem častit čudodelno podobo Matere božje, pred katero je sam 2. aprila 1899 opravil svojo novo mašo, pred katero je prišel molit 8. decembra 1939, ko je slovesno obhajal sv. mašo pri Mariji Veliki za štiridesetletnico svojega duhovništva, in pred katero bodo v Marijinem letu zaupno molili milijoni vernikov. Z vnanje lože bazilike podelj še blagoslov „Urbi et Orbi“, rimskemu mestu in vsemu svetu. Ob šestih zvečer pa že po radiu govori italijanski Katoliški akciji. Govor je visoka pesem Marijini lepoti in neizprosni odločnosti proti sovražniku vsega dobrega.

Leon XIII. je rožnovenski papež, ker je v svojih okrožnicah neprestano priporočal molitev sv. rožnega venca. Tudi Pij XII. je rožnovenski papež. Posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu za-

čenja z besedami: „Kraljica presvetega rožnega venca...“ Med drugo svetovno vojsko vsako leto prosi v posebnem pismu, naj bi meseca oktobra rožnovensko Kraljico prosili pomoči. O molitvi rožnega venca v družini posebej govori ob sprejemih novoporočencev. Sam tolikokrat skupaj z otroci po vatikanskem radiju opravlja to Mariji tako drago molitev. Na praznik žalostne Matere božje, 15. septembra 1951, izda posebno okrožnico „Ingruentium malorum“ o rožnem vencu. Zato je tudi v Marijinem letu tako vesel, če vidi, da bodo verniki v Marijinem letu častili Marijo predvsem s to molitvijo. V kapucinski župniji sv. Feliksa Kantališkega so kot pripravo na Marijino leto obhajali Marijin teden. V probujajoči se župniji bodo vse Marijino leto poleg drugih verskih vaj Marijo častili tako, da bodo v župni cerkvi vsak dan zmolili po namenih sv. očeta vse tri dele rožnega venca, tisoč petsto družin pa se je obvezalo, da bodo vsak dan doma v družini opravili vsaj en rožni venec. Pij XII. tretjo adventno nedeljo posebej sprejme župnika in župljane te župnije ter v nagovoru neizmerno lepo osrčuje k družinski molitvi sv. rožnega venca. Prosi še druge rimske župnije, naj to župnijo posnemajo v molitvi sv. rožnega venca.

Svoj božični nagovor, poln skrbi in tesnobe, zaključuje z molitvijo k brezmadežni Materi božji: „Poslušaj, te naše tesnobe in želje, Mati božja in Mati ljudi, Marija brezmadežna, pred katere oltarji to leto na poseben način poklekajo narodi na zemlji, da s svojim materinskim posredovanjem posreduješ med zemljo in božjim prestolom.“

Za novo leto 1954 pošilja Pij XII. vsem italijanskim škofom posebno pismo o televiziji. V njem omenja, da je televizija mnogo pripomogla pri slovesnem začetku Marijinega leta v Rimu: želi, naj bi to novo moderno sredstvo mnogo pripomoglo k Marijini in Jezusovi slavi.

Milanska ustanova Didascaleion je kot pripravo na Marijino leto obhajala važen dušnopastirski teden, kjer so najboljše mariologi obravnavali vprašanja: „Marija v načrtu odrešenja“. Vsa predavanja so izšla v posebni knjigi. En izvod so poklonili tudi Piju XII. Pij XII. se

po Montiniju, namestniku državnega tajnika zahvaljuje za darilo; v zahvali trdi, da je delo dušnopastirskega tedna sijajna pričra goreče ljubezni do presvete Device ter močan doprinos k vedno boljši osvetlitvi Marijinega vzvišenega dostojanstva ter uspešnosti Njene vsomogočne priprošnje.

Za dan matere in otroka Pij XII. piše ob priliki Marijinega leta italijanski organizaciji „L'Opera Nazionale Maternità e Infanzia“ posebno pismo.

12. januarja že zgodaj zjutraj ob štirihih po radiu otvarja novo čilensko katoliško radijsko postajo. Ob tem pa ne more pozabiti na Marijo. Spominja jih, kako jih je ob prvem narodnem marijanskem kongresu prosil, naj se pred Marijinim oltarjem čutijo vedno bratje ter naj Mariji obljubijo, da bodo vedno delali v edinosti za koristi Njenega božjega Sina, Cerkve, ki jo je on ustanovil, in za sveto vero. Sedaj pa radijskim valovom želi posebnega varstva karmelske Matere božje: „Naj se vedno vesele sladkega varstva vaše Kraljice in Gospe, karmelske Device, kateri vas posebno pripravljamo v tem Marijinem letu, ki smo ga ponudili svetu v njegovo večje dobro in bolj varno zveličanje.“

Mešeca januarja mora leči v posteljo zaradi hude bolezn. Pa tudi v bolezn zelo misli na Marijo. Osrednji odbor za Marijino leto je napovedal poseben dan bolnikov, da bi bolniki s svojim trpljenjem in molitvijo izprosili od Marije posebne pomoči v sedanji stiski za ves svet. V Rimu so tak dan po posebni tridnevni pripravi obhajali 14. februarja 1954, na god sv. mučenca Valentina, prvo predpostno nedeljo. Pij XII. kot bolnik sam govori bolnikom po radiu. Izjavlja jim, da je ves čas, odkar je na mali šmaren napovedal Marijino leto in ga na adventni šmaren, na praznik Brezmadežne, s ponižno molitvijo sam začel v bazli Marije Velike pred podobo čudodelne Matere božje, ki jo kličejo: „Salus populi romani“, posebno mislil nanje. V govoru tolikokrat omenja Marijo kot njihovo tolažnico in zglod v trpljenju:

„O stiskana duša, zakaj se upiraš? Dovoli, da v temno skrivnost bolečine posijejo žarki luči, ki izvirajo z Jezusovega križa! Kaj je On hudega storil?“

Glej, morda je na tvoji postelji, na tvojem pregrinjalu, podoba Matere božje? Kaj je Ona hudega storila? O zapuščena duša, ker te stiska zlo, poslušaj: Jezus in Marija gotovo nista trpela zaradi svoje lastne krivde, toda zadovoljno in v popolni skladnosti z božjimi načrti...“

„Glej tu brezmadežno in sveto Mater: v svojem naročju drži izkrvavelo telo svojega božjega Sina. Si moreš morda misliti, da žalostna Mati božja preklinja proti Bogu? Da ga vprašuje, zakaj toliko trpljenje? Mi ne bi bili odrešeni, če ta Mati ne bi zrla, kako v mukah umira njen Sin; za nas ne bi bilo možnosti zveličanja...“

Vsako leto je Pij XII. doslej v začetku štiridesetdanskega posta sprejel rimske župnike in postne pridigarje. Letos jim zaradi bolezni pismeno pošilja svojo vzpodbudno besedo. Posebej hvali probujače se življenje v župniji sv. Frančiške Cabrini, kjer vrše apostolat molitve sv. rožnega venca po družinah, potem župnike in postne pridigarje prosi, naj vse store, da bodo verniki dobro izrabili Marijino leto za preobnovo življenja. „Vi veste in pridigate ljudstvu, da Marijino leto pričakuje od vseh novega in večjega prizadevanja v dobrem; deviška Mati, ki jo rimske župnije izmenoma časte s toliko spodbudnostjo v njenem največjem svetišču (gre za baziliko Marije Velike), pričakuje, da se store še drugi koraki na poti tiste celotne krščanske obnove, h kateri kličemo najprej vas, ljubljenski rimski župniki, in ki se danes po gorečnosti svetih pastirjev širi po vsej Italiji.“

Ob petnajstletnici izvolitve za papeža Observatore Romano tako ganljivo omenja, kako Pij XII. tudi v bolezni vestno vrši svoje verske vaje, med drugimi pobožnostmi posebej rožni venec.

Za Marijino leto smo prejeli nov dragocen liturgični biser: novo Malo opravilo preblažene Device Marije. Priredil ga je p. Avguštin Bea, izreden večak v svetem pismu in liturgičnih zadevah. Pij XII. daje dovoljenje, da smejo moliti odslej to novo Malo opravilo vse tiste moške in ženske redovne kongregacije, ki so že doslej molile „Malo opravilo“; to novo Malo opravilo morejo moliti tudi

navadni verniki in člani Marijinih kongregacij. Novo malo opravilo bo mnogo pripomoglo k večjemu češčenju Matere božje. Semeniška kongregacija ga name-rava kmalu pripraviti tudi v slovenskem prevodu.

Na pobudo osrednjega odbora in z odobrenjem Pija XII. smo v Marijinem letu na tiho nedeljo prosili zlasti za Cerkev molka. V Rimu so se vršile velike pobožnosti pri Mariji Veliki. Popoldne pa se je ogromna množica vernikov udeležila štacijonske procesije v baziliki sv. Petra. Po končani pobožnosti bolehn Pij XII. iz vaticanske palače blagoslovlja množico na trgu sv. Petra.

Malo pred veliko nočjo so v Rimu v kapeli Papeške organizacije za pomoč (Pontificia Opera di Assistenza) blagoslovlili okoli štirideset Marijinih kipov. V vsako begunsko taborišče v Italiji je odšel po en kip, ki bo romal od barake do barake. Na tak način bodo v štiridesetih begunskih taboriščih v Italiji skušali obhajati Marijino leto.

Pij XII., veliki apostol miru, svoj velikonočni govor spet zaključuje z mislijo na Marijo in molitvijo k Njej v uri stiske: „Toda medtem, ko se zdi, da stiska postaja bolj boleča, glej, kako izžareva v velikonočni jasnini, ki se je to leto razcvetela pod Marijinim deviškim soncem, sladki smehljaj Jezusove Matere in naše Matre, ki je tudi sama slavna ob strani svojega Sina. Tako posebno na tiste, ki žive v tesnobi in bolečini, ta preljubezniva Mati danes razgrinja plašč svoje neizrekljive nežnosti. — O Marija, ta dan blesteča v bolj živi luči, Ti bodi znamenje in povzročiteljica sprave ljudi; med njimi samimi ter z Jezusom, njihovim Gospodom in Odrješnikom. Pomnoži vero tistih, ki te kličejo. Daj, da bo žarelo v njihovih očeh upanje na neminljive dobrine, na tisto odrešenje teles in duš, predmet njihovih vročih hrepenenj, čigar nekatere prvine zro v Jezusu in v Tebi sami. Pomagaj jim nositi težo ponižnega in često trdega vsakdanjega napora in tolaži jih z zaupanjem na večno in popolno velikonoč velike človeške družine v Očetovi hiši v nebeškem sijaju.“

Na belo nedeljo pet tisoč mladih fantkov, članov svetovne organizacije

„Pueri cantores“ prepeva pod vodstvom mons. Ferdinanda Mailleta, predsednika organizacije, v baziliki sv. Petra med sv. mašo, ki jo daruje kardinal Tisserant pri papeškem oltarju. Ti mladi pevci devetnajstih narodnosti obhajajo v Rimu svoj V. mednarodni kongres, da bi proslavili petdesetletnico odloka Pija X. o cerkveni glasbi ter počastili Marijo. Kardinal Tisserant, dekan kardinalskega zbora, jih v prekrasni pridigi prosi, naj svojo žalost, ker ne morejo biti sprejeti pri sv. očetu, ki je še bolehen, darujejo v namene Marijinega leta, posebej za preganjane katoličane, zlasti pa za tiste otroke, ki zaradi preganjanja niti sv. krsta ne morejo prejeti ali pa so ga sprejeli skrivaj. — Pij XII. jim pošilja poseben brzojav. Po sv. maši pa se sam pojavljuje ob oknu svojega stanovanja ter navdušeni mladini podeli svoj blagoslov.

Francoska organizacija „Union des Oeuvres catholiques de France“ obhaja pod vodstvom škofa Duperraya svoj sedeminšestdeseti kongres. To leto se razgovarjajo o prvi apostolski nalogi: o oznanjevanju božje besede. Po naročilu Pija XII. pošilja Montini, namestnik drž. tajnika posebno pismo, v katerem jim ob koncu izraža, da jih sv. oče v tem Marijinem letu posebej priporoča brezmadežni Devjci, ki nam je dala božjo Besedo. Saj je neka zveza med Materjo učlovečene božje besede ter med pridigarjem, ki oznanja božjo besedo, katera razsvetljuje in oživlja.

Na belo nedeljo se je v znameniti baziliki dvanajst apostolov zbralo več tisoč gojenk iz zavodov, ki so odvisni od rimskega vikariata, da posebej proslave Brezmadežno. Pij XII. jim po kardinalu Micari pošilja poseben pozdrav.

V začetku Marijinega meseca maja je Pij XII. izdal za leto Brezmadežne tako primerno okrožnico „Sacra virginitas“ o deviški čistosti. Podpisal jo je 25. marca 1954, na praznik Marijinega oznanjenja. Okrožnica je veliko pismo o čistosti. Lahko trdimo, da doslej še noben papež v kaki okrožnici ni tako lepo in živo priporočal češčenja deviške Matere božje za ohranitev in pridobitev čistosti kot Pij XII. v tej okrožnici. Vso okrožnico se spleča ne le prebrati, marveč premisliti in premoliti.

Ob začetku Marijinega leta se Pij XII. v nagovoru po radiu posebej obrača na italijanske otroke. Na nedeljo dobrega Pastirja, 2. maja 1954, se je več tisoč otrok četrtega in petega razreda ljudskih šol iz vse Italije zbralo okoli Pija XII. Prišli so v Rim obhajati Marijine leto. Pij XII. se jim najprej za hvaljuje: „Hvala, ljubi otroci, za veselje ki ste nam ga pripravili s svojo udeležbo pri proslavah Marijinega leta tukaj v Rimu.“ Potem pa jim kot „angelski pastir“ govori o veliki nevarnosti greha ter o ljubezni do Jezusa. Vmes pa jih neprestano opozarja, kako naj se v nevarnosti pred grehom zatekajo k Mariji: „Pozor, dragi otroci! Kadar hodite po cestah ali se udeležujete otroških iger, kadar imate v rokah neke dnevnike in tudi neke knjige; kadar nanese, da ste navzoči pri prizorih, ki vam jih je napredek prinesel prav med zidove vaših hiš (tu misli najbrž na televizijo), bodite pozorni! Često je tam skrita kača, ki vas hoče ugrizniti, ki vas hoče odtrgati od Jezusa. Nikar se ne ustavljajte, da bi jo gledali. Mogli bi vas začarati in tedaj bi bili izgubljeni. Brž ko se boste zavedli, da vam grozi, takoj zavpijte, tecite k svoji mami, predvsem pa se obrnite na nebesno Mater Marijo, ki ima božjo moč in je vedno blizu vas. In kadar boste utrujeni, bo Marija z vami ter vas bo z materinsko nežnostjo vzela v naročje. Povejte, ali hočete resnično Mariji dobro? Tedaj pa se morate navaditi, da boste vselej, kadar vas bo kaj prosila, lepo odgovorili: Da. Spodbujala vas bo k molitvi, spodbadala k pridnosti; in vi ji boste vedno lepo odgovorili: Da. Zadovoljili jo boste v vsem in Ona bo storila, da boste na zemlji kakor majhni angeli, posebni Jezusovi ljubljenci. Povejte Ji, da se hočete često, celo vsak dan, če bo mogoče, hraniti z Njim. In Ona vam bo odprla tabernaklje in bo kakor s svojimi rokami položila sveto Hostijo v vašo srca. Tako bo toliko malih svetnikov, ki boste napravljali vedno lepšo in vedno bolj blestečo krono, ki krasí Cerkev.“

Tiste dni se je vršilo v Assisiju splošno zborovanje italijanske Katoliške akcije. Pij XII. spet po Montiniju, namestniku državnega tajnika, pošilja za to pri-

liko kardinalu Piazzu, predsedniku škofovske komisije za Katoliško akcijo, posebno pismo, v katerem prosi, naj Marija, Kraljica nebes, v znak svoje materinske naklonjenosti v Marijinem letu in Marijinem mesecu maju razlije svoj blagoslov.

Preteklo leto je Pij XII. potrdil pravila Mednarodne zveze Marijinih kongregacij. V Marijinem letu meseca maja pa je imenoval za voditelja te zveze Poljaka Jožefa Gawlina, naslovnega nadškofa, ki ima na svojih ramah dušnopastirsko skrb za razkropljene poljske begunce.

Že na belo nedeljo se je Piju XII. poklonilo večje število nemških kongreganistov. V podobi črke M so se zbrali na trgu sv. Petra; Pij XII. pa jih je blagoslovil iz okna svojega stanovanja. Meseca septembra od praznika Marijinega rojstva pa do praznika Marijinega imena pa so prišli v Rim kongreganisti, vseh narodnosti, da so tam na mednarodnem kongregacijskem kongresu slavili Brezmadežno, obhajali šestdesetletnico, odkar je Pij XII. stopil v Marijino kongregacijo, se mu zahvalili za toliko naklonjenost Marijinim kongregacijam ter se pomenili, kako bi še v večji povezanosti delali za božjo in Marijino čast.

Na belo soboto je poslal Pij XII. posebno pismo kardinalu Antonu Caggianu, škofu v Rosario, v katerem ga imenuje za papeškega legata na narodnem marijanskem kongresu v Catamarki v Argentini.

V Salerno letos obhajajo tisočletnico prenosa relikvij sv. apostola in evangelista Mateja. Pij XII. 1. maja 1954 piše posebno pismo nadškofu v Salerno, kjer ga hvali, da bodo s tem jubilejem združevali tudi obhajanje Marijinega leta, ko bodo spodbujali k večji pobožnosti do Marije, zlasti z Marijinim romanjem po posameznih župnijah.

Pred nekaj leti so v Rimu obnovili vsakomesečno romanje k posameznim čudodelnim podobam Matere božje. Letos 8. maja so skupaj s kardinalom vikarjem zlasti kongreganisti romali v cerkev sv. Ignacija, kjer je čudodelna podoba prve Marijine kongregacije. Pred desetimi leti se je prišel Pij XII. v isto

cerkev zahvaljevat Materi božje ljubezni, da je obvarovala rimsko mesto. Sedaj pa romarjem pošilja poseben blagoslov.

Teden prej pa v posebnem pismu državnega tajništva izraža veselje, da bodo člani stare rimske kongregacije Marije v nebesa vzete, ki so iz posebno uglednih krogov, tudi romali na Gospodov vnebohod k Mariji Veliki.

Prvi petek v maju se mu je poklonilo na trgu sv. Petra v Rimu večje število nemških, švicarskih, danskih in italijanskih romarjev, ki so dospeli za Marijino leto v Rim. Pij XII. jim spet iz okna svojega stanovanja podeljuje svoj blagoslov.

Papeška komisija za vatikansko državo je meseca maja dovolila izdajo posebnih znamk za Marijino leto.

Švicarski katoličani praznujejo v znamenju Marijinega leta svoj deseti katoliški dan v Friburgu. Papež Pij XII. jim govori 16. maja kar v treh jezikih. V vseh treh jezikih navdušeno proslavlja Marijo, govori, da od Marijinega leta pričakuje poglavljenost in oživljenost vero, da v vseh nevarnostih postavila prihodnost pod varstvo Matere usmiljenja, vse pa opominja k ljubezni do Cerkve in do Marije: „Kjer je ljubezen do Marije, tam je ljubezen do Cerkve; kjer je vdanost Cerkv, tam je tudi vdanost Mariji.“

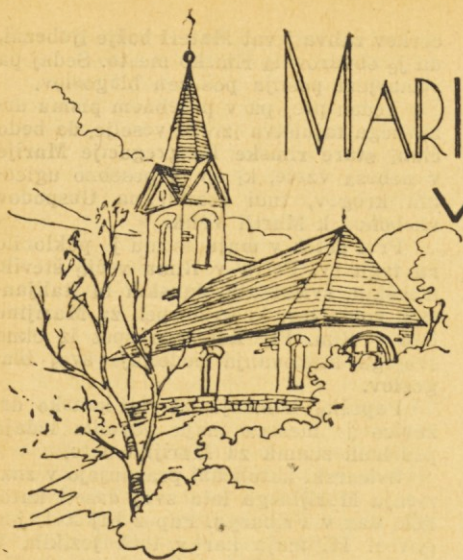
Sredi maja papeška univerza Gregoriana v najbolj slovesnem razpravljanju slavi Marijo. Pij XII. pošilja izredno lep blagoslov, v katerem želi, naj bi zrlji in posnemali Marijino svetost.

29. maja ter 12. junija Pij XII. vpričo neizmerno velike množice proglašaja za svetnike šest izrednih Marijinih častilcev, ki so: Pij X., Peter Alojzij Marija Chanel, Jožef Pignatelli, Gašper Bufalo, Dominik Savio, Marija Križana di Rosa.

Ob koncu oktobra bo v Rimu svetovni mariološko-marijanski kongres. Pričakujejo, da bo tedaj sv. oče uvedel nov praznik Marije Kraljice vesoljstva.

*

Samo nekaj bežnih stvari smo mogli povedati o veliki gorčnosti Pija XII. v Marijinem letu za Marijino čast. Pa že te stvari so zadosten dokaz, da je res Marijin papež. Posnemajmo ga!

MARIJINE BOŽJE POTI V DOMOVINI

BRBAN

MARIJAN MAROLT

Brban ni bil nikoli na strnjemem slovenskem ozemlju, kolikor moremo majhen otoček pred Gradežem sploh imenovati ozemlje. Najbližja celina je furlanska, šteje dosti italijanskih priseljenec, zlasti v letoviškem mestu Gradežu; do slovenske narodnostne meje pa tudi ni dalj, kot od Stare ali Svete gore do furlanske.

Je pa Brban v pretežno slovenski goriški nadškofiji za Sveto goro druga največja Marijina božja pot in slovenski Goričani, zlasti iz glavnega mesta in južnega dela škofije so vedno radi romali tja. Še večji pomen, v slovenskem romarstvu k Mariji pa ima Brban kot pglavitna stanovska božja pot za vse slovenske ribiče ob Jadranu, tako za te med Barkovljami in Tržičem, kot za one južno od Trsta ob istrski obali. Ribičem so se radi pridružili tudi Slovenci iz zaledja, zlasti oni iz slovenske Koperščine. Tako je ta božja pot vabila in še vabi k sebi slovenske vernike iz dveh škofij.

Pred nekaj leti umrli slikar Albert Sirk, doma v Sv. Križu ob morju, čigar sliki romarske družine na poti v Brban prinašamo v tej številki, je sicer tožil, da je po zadnji vojni romanje slovenskih

ribičev popustilo. Toda to je bilo v časih, ko so Titovci po primorskih vaseh imeli še ljudi v strahu. Zdaj je slovenskih romarjev od obale spet več; manj pa jih je z Goriškega zaradi državne meje. Izselsevanje obmorskih Slovencev in ustanavljanje italijanskih kolonij ob slovenski obali, o čemer v zadnjem času večkrat beremo, res slovenskemu romanju v Brban ne obeta lepe prihodnjosti. Toda dolga stoletja so romale tja množice slovenskih vernikov in tudi zato, ker je zgodovina božje poti zvezana z imenom velikega slovenskega nadškofa Gollmayerja, je ne smemo v tem pregledu naših Marijinih božjih poti izpustiti.

Tudi mnogi Slovenci nazivajo ta otoček v lagunah z njegovim romanskim imenom Barbana. Toda ribiči tam od Sv. Križa, kjer je pglavitno izhodišče za pomorska romanja, mu pravijo Brban in tega se držimo.

Otoček, na katerem stoji zdaj Marijino svetišče, je bil ob razpadu rimskega imperija nekakšen prostor za karanteno ladjam, ki so pristajale pred Oglejem. V času vednih pohodov tujih vojsk in narodov so se oglejski patriarhi preselelili v bližnje lagunsko mestece Gradež.

Ti „barbarski“ narodi sicer niso pustili cerkvá, saj so bili že delno pokristjanjeni, toda velika pot v Italijo je vodila prav čez Oglej. Naj se takšna vojska še tako mirno zadrži, okupator je vedno nadležen, posebno če vodi s seboj ženske in otroke. Zato bolj kot iz strahu, so se patriarhi rajši skrili na laganjski otok, kamor vsaj masa vojaštva in ljudstva ni imela pristopa. Tako je stoloval v Gradežu tudi patriarh Elija (571—587). Legenda, ki ima verjetno dosti resnice v sebi, pripoveduje, da je ob veliki plimi in viharju leta 582 morje preplavilo otok pred Gradežem in razdejalo vse stavbe, ki so prej služile karanteni. Sredi razbitin je plaval lesen Marijin kip in ko so vode odtekale, je ta kip obtičal na edinem še stoječem, pa že suhem drevesu na otočku. Potem je imel očak Elija v Gradežu pomenljive sanje: prikazala se mu je Mati božja in mu velela, naj ji sezida na otoku svetišče. Kmalu je stala tam Marijina cerkev, ki so ji prizidali benediktinski samostan. Prvi opat je bil Barbanus in po njem je dobil otok ime Barbana.

Bralci, ki so bivali kot begunci v italijanskih obmorskih mestih, se bodo spominjali, da imajo tam na mnogih krajih milostne Marijine kipe, o katerih gre glas, da jih je naplavilo morje ali da so jih zajeli ribiči pri ribolovu. (Tudi ena brbanskih variant govori o ribičih.) Brbanska zgodba združuje nekako te italijanske z našimi, kjer je kip zrastel iz drevesa (Velesovo) ali se je pojavil v grmu (Višarje). Znano pa je, da je Oglej zelo širil Marijino češčenje in pozidal Materi božji v čast mnogo cerkva. Prvotna oglejska bazilika je bila posvečena Marijinemu Vnebovzetju; sedanja iz leta 1031 je posvečena Materi božji in sv. mučencem. Pod oglejskim vplivom je že v 4. stoletju dobil Trst Marijino cerkev in prav tako so nebeški Materi posvečene stolnice v Kopru, Požeju in Pulju.

Prvo zanesljivo zgodovinsko poročilo o Brbanu kot romarski cerkvi je iz leta 1232, ko so se prebivalci Gradeža zabljubili k vsakoletni procesiji na otok — v čolnih seveda —, če preneha kuga v mestu. Nisem mogel ugotoviti, kdaj so benediktinci zapustili samostan in na-

Marijin kip, ki ga verno slovensko in italijansko ljudstvo časti v Brbanu

pravili prostor konventualcem. Le-ti so leta 1612 staro svetišče popolnoma prezidali. Ker je bilo v novejšem času spet povečano, iz nejasnih fotografij, ki jih imamo tu, ni mogoče točno določiti, kaj je na njej iz začetka 17. stol., kaj pa novejšega. Vsekakor je iz tistih časov, najbrž več desetletij mlajši, marmornati glavni oltar, v katerem stoji tudi 1.20 m visoki milostni kip. Lavtižar ga v svojih romarskih Šmarnicah II predstavlja kot ono starodavno podobo, o kateri govori legenda, obenem pa občuduje njegovo klasično lepoto. Fotografija nam ne daje zadostnega pojasnila, toda kakršen je kip na sliki, ne more biti iz 6. stol.

Leta 1772 so prevzeli oskrbo svetišča in romarjev svetni duhovniki. Navadno je bival na otoku stalno le en duhovnik;

Notranjščina ro-
marske cerkve v
Brbanu

ob večjih romanjih so mu prišli pomagat sobratje z obrežnih fará. Leta 1854, torej pred sto leti, so v spomin na proglasitev dogme postavili še novo osmerokotno kapelo Brezmadežne in to na mestu, ki velja kot najdišče milostnega kipa. Toda brbansko Marijo so že pred tem, od najstarejših časov častili prav kot Brezmadežno. Deset let kasneje, zdaj pred 90 leti, je goriški knez in nadškof Andrej Gollmayer kot papežev zastopnik kronal Marijo in Jezuščka v njenem naročju z zlatima kronama. Gollmayer je bil doma iz Radovljice. V tistih časih, med leti 1851 in 1889, torej celih 38 let, je oskrboval svetišče duhovnik Leonardo Stagni, ki je bil slikar-samouk. Poslikal je cerkev in naslikal v njej tudi podobe vseh oglejskih patriarhov, pač pod vplivom galerije papeških portretov v rimski baziliki sv. Pavla v Rimu.

Brban je za nas važnejši kot cilj slovenskih romarjev, kakor pa z umetniškega stališča, saj ne spada v slovensko umetnostno posest. Zato naj zadostuje skromnejši opis cerkve in opreme in se rajši ustavimo pri popisu slovenskega romanja, kot ga podaja v svoji knjigi „Pod vernim krovom“ dr. Turnšek:

„Trikrat na leto, za Anino ali nedeljo po prazniku sv. Ane, za Veliko mašo in za Malo mašo se verniki iz Istre, s Krasa in najbližji s slovenske

morske obale pripravijo na božjo pot preko morja. Istrski verniki se zberejo navadno v Izoli ali Kopru, Kraševci in drugi iz tržaške okolice pri Sv. Križu, kjer je veliko slovensko ribiško pristanišče. Svoje dni je romanje trajalo tri dni. Vozili so se v navadnih ribiških čolnih in barkah in menjaje so veslali zdaj eni zdaj drugi. Današnji čas se peljejo z motornimi ribiškiimi ladjami, na katerih so na cilju že v kakih 3—4 urah.

Romarji se v pristanišču zberejo z romarskim križem. Pobožno se priporočijo Bogu za srečno vožnjo. Čim ladje odrinejo in zaplovejo, se oglasi nekoliko tožna romarska pesem, docela v ritmu veslanja. Takole poje pesem:

Oj Marija, oj Marija!
S tega Brbana svetega
z veslanjem gremo do Tebe,
z veslanjem gremo do Tebe,
po tem morju širokemu,
širokemu, globokemu.
Moj tovarš je šev,
nazaj ga ni.
Moj tovarš je šev,
nazaj ga ni.
Sam Gospod Bog
je poslal ponj,
sam Gospod Bog
je poslal ponj,
da bomo dali rajtengo,
da bomo dali rajtengo

Albert Sirk: Barbanski romarji

od cel'ga življenja svojega,
od cel'ga življenja svojega,
od mladih dni do starosti,
od mladih dni do starosti.

Ko bo grešnik rajtengo dajal,
ko bo grešnik rajtengo dajal,
vsaki las mu bo pokoncj stal,
vsaki las mu bo pokoncj stal.
Marija rudeča tam stoji
ino ti pravi, govori:
Oh molči, molči, grešnik moj,
dokler te trošta anjev tvoj!
Anjev te trošta prav lepo,
hudič te toži prav strašno.
Anjev in Marija sklenejo,
dušo v nebo popeljejo,
v sveto nebo in sveti raj.
Bog nam ga vošči ino daj
vsem vernim dušam sveti raj.

Ko prispejo romarji onkraj Jadran-
skega morja, jih vodi pot skozi lagune.
Včasih se pripeti, da morajo moški tudi

v vodo in ladje vleči. Ko se izkrcajo na
otoku, se zvrstijo v procesijo ter peva-
je lavretanske litanije gredo v sprevedu
v lepo svetišče Matere božje barbanske.
O, tu je tista cerkev, ki se ob jasnih ju-
trih tako lepo vidi s slovenske primorske
obale!

Romarji imajo v cerkvi sv. mašo in
prejmejo sv. zakramente, saj je to prvi
in glavni namen romanja. Zunaj okrog
cerkve si potem natrgajo šopke rese in
cvetja, ter poneso domov kak spomin in
odpustek. Pohite potem še enkrat v cer-
kev, kjer zapoje poslovilno pesem. Tožna
misel navdaja vernike: morda je to zad-
nje romanje. Kar ne morejo se ločiti od
Marijine podobe. Ganljivo je slovo:

„Ko podobo Tvojo gledamo,
milo iz srca Ti kličemo:
Zbogom, zbogom, sveti milj kraj,
da bi sem priromali še kdaj;
Če pa nas pokliče smrti glas,
pridi, o Marija, Ti po nas!“

ŠEŽE NA DOMAČIH TLEH

JOŽA KMETOV

Slovenci na Primorskem so na splošno globokoverni. Prav vera jih je ohranila tudi narodno zavedne. Znan je pojav, da rojaki na Primorskem, v Benečiji in na Koroškem, ko enkrat zanemarijo svojo vero, tudi narodno niso več trdni. Ko slovenski komunisti po teh krajih rušijo našemu ljudstvu njegove verske temelje, vršijo s tem tudi veliko raznarodovalno delo. Oni tega ne bodo priznali, tudi opaziti ni morda tega pojava sedaj, bodoči rodovi bodo to potrdili. Verska in narodna zavest se po teh krajih ohranjata in utrjujeja zlasti po domačih šegah in običajih. Marsikje ni slišati nič več slovenske besede in pesmi, ob teh običajih pa se še po slovensko moli, prepeva in govori.

Skozi vse leto smo v teh člankih v zvezi z ostalimi deli naše domovine omenjali vedno tudi šege na Primorskem. Veliko jih je in so lepe in pomembne. Ta mesec pa se ustavimo samo tam. Ogleдали si bomo na kratko vipavsko svatbo, krst in ženitovanje na Tolminskem, na koncu pa bomo obiskali naše ribiče, ki ribarijo po našem morju in si s tem služijo svoj vsakdanji kruh.

VIPAVSKA SVATBA

Od sončne Gorice do Ajdovščine in še naprej do Razdrtega je v „rajskomili deželi“ trt in sadja slovensko ljudstvo od nekdanj bilo veselega, živahnega značaja. Radi so se Vipavci in Vipavke tudi zavrteli. Na žeganjih so imeli poseben, svečan ples, ki ga je otvoril, kot poroča Valvazor, sam duhovni gospod, ki je prvo rajanje prodal kakemu vrlemu fantu. Takšna ljudska slavlja so bila

ugodna prilika, da se je na njih seznanjal mladi svet.

Vipavski fantje, o katerih gre glas, da „lepših fantov na svetu ni, kot so vipavski furmani“, so bili pri izbiri nevest čisto zelo izbirčni. Gledali so ne samo na čedne, marveč tudi redne, snažne punce.

Glede zbiranja deklet in snubitve je bilo dosihdob na Vipavskem tako, da je fant že ob nedeljah in praznikih na dekletovem šopku spoznal, ali je še prosto ali že oddano. Če je bil šopek na prsih obrnjen navzgor, je bilo to znamenje, da je punca s fantom že zaročena, če je bil obrnjen navzdol, je pomenilo, da fanta še nima, če ji je pa stal po strani, pa je pomenilo, da si fanta ne išče.

Iz starih časov se je ohranila navada, da so, ko sta se fant in dekle spoznala in namenila poročiti, prišli na nevestin dom tudi ženinovi starši ali vsaj oče in kakšen stric ter povprašali nevesto, če se je voljna poročiti s tem in tem. Če je rekla da, so si segli v roke in veselo nadaljevali razgovor.

Na dan poroke so odhod iz nevestinega doma in dohod do cerkve že od nekdanj otežkočali domači in tuji fantje. Ženin je moral nevesto odkupiti najprej od domačih fantov in tudi od vseh, ki so ga v vaseh, skozi katere je peljal nevesto v cerkev, spotoma ustavljali.

Iz cerkve grede je nevesta raztresala otrokom slaščice in drobiž. To zato, da bi Bog dal v zakonu veliko otrok in da bi bil zdravi.

Na gostiji je bilo veselo. Ni manjkalo zbranih jedi. Razen neveste in družice so bile na svatbi vse ženske oble-

čene v narodno nošo. Bila je prav čedna. Krila so bila dolga, do tal segajoča. Poleg godbe se je oglašalo tudi petje, narodne in ženitovanjske pesmi.

Na novem domu je na gostiji večkrat stregla že nevesta, nova gospodinja. Trajala je vso noč do sedme ure zjutraj. Bilo je petja in šaljivih razgovorov. Ponekod, n. pr. v Renčah, je nevesti opolnoči starešina s posebnim nagovorom snel venec z glave.

ZENITEV NA TOLMINSKEM

V polpretekli dobi je fant, ki se je hotel oženit, poslal drugega fanta, da mu je zasnubil nevesto. Za to uslugo ga je plačal. Snubcu so na dekletovem domu, če je bilo kaj izgleda, postregli s skuto in sirom, pršutom in s štruklji.

Ko so vozili balo, so ponekod postelj na vozu radi pregrnili z najlepšim prtom. Na postelji je sedela nevestina družica, držala na kolenih košarico, kjer je imela lepo kokoško. V bali je morala nevesta imeti kolovrat, srp in plevnico.

Na večer pred poroko je nevesta povabila svoje prijateljice in znance na „povečerk“, ki je trajal celo noč. Ženin in nevesta sta bila prisotna samo do polnoči. Ko je prišel na dan poroke ženin na nevestin dom, so mu nevesto skrili. Dolgo se je bilo treba z domačimi prerekati, predno so jo privedli s skrivališča. Nevestina mati je nato ponudila ženinu kruha in povabila svate v hišo.

Preden so šli v cerkev, je najstarejši nevestin sorodnik „ta mlado“ pokropil s blagoslovljeno vodo, ju nagovoril, jima dal nekaj življenjskih nauk ter jima voščil srečo v novem stanu.

KRST NA TOLMINSKEM

Že pred porodom poskrbi mati za „majčkenega“ vse potrebno. To pa prav tiho, nekam skrivnostno. Ko se približa ura poroda, pokličejo „kamarico“ — babico. Ta zastre okna s črnino, da bi mati porodnica zaradi šibkosti ne izgubila vida.

Ko zagleda otrok luč sveta, ga izroče materi, da ga poljubi na čelo in verno pokriža. Komaj slišno reče tiho željo: „Da bi te blagoslovil Bog Oče, Sin in Sveti Duh, in da bi bilo kaj iz tebe!“

Najbolj veseli so, če se rodi deček.

Za deklico velja pregovor, da se takrat, ko se ženska rodi, celo mravlje jokajo.

Krst sledi takoj, gotovo tekom osmih dni. Botra in botre — „nunca in nuno“ — poiščejo v sorodstvu ali med prijatelji. Po krstu odbari boter cerkovnika in „kamarico“ — babico. Povabi v gostilno botro in babico. Vino naroči boter, „šnite“ pa botra. „šnite“ so za prst debelo narezani kosi kruha, pomočeni v stolčena jajca in ocvrti na maslu ali olju.

Boter in botra poskrbita, da čimprej pošljeta materi na dom vsak svoj dar, „pogačo“, tri do šest hlebov belega kruha, z jajci umešanega in pomazanega, da se hlebi po vrhu lepo svetijo. Na materinem domu so darov veseli. Kdaj pozneje priredijo starši botrom gostijo.

Po porodu se mati porodnica ne sme prikazati iz hiše, da bi je sosedovi ne videli. Šele po prvi maši, ko dobi materin blagoslov, se sme prosto gibati in svobodno zapuščati dom.

SLOVENSKI RIBIČI NA MORJU

Primorski Slovenci so zelo podjetni. Znane so bile velike soline v okolici Trsta, ki so bile v slovenskih rokah. Na glasu so tudi kot dobri vinogradniki. Kot postranske obrti pa so se naši ljudje ob morju oprijeli tudi ribištva. Sami so si zgradili „barčice“ in ribiška pristanišča.

Vsa obala od Kopra do Gradeža, izvzemši tržaško pristanišče Sv. Andreja, je bila docela slovenska. Še danes se Slovenci kljub tolikeri pomorski tekmi in nadvladi s strani Benečanov in novejši čas Italijanov niti južno od Trsta niso dali odriniti od morja. Tudi v Miljah in Žavljah in pod Škednjem, dasi so tukaj nastale velike tovarne, Slovenci še vedno mejijo na morje in slovenski čolni plavajo tudi po miljskem zalivu. Severno od Trsta pa takoj pri Barkovljah začne spet izključno slovenska obala, ki mimo kontoveljskega portiča, grljanskega pristanišča pod Miramrom, svetokriške luke, sesljskega pristanišča sega noter v devjnsko pristanišče in še čez do izliva Timave.

To je pravo slovensko morje, ki so ga vrlji Barkovljanci, Kontoveljci, Križa-

ni, Nabrežinci, Sosljenci in Devinci slovenskemu narodu čuvali kot punčico v očesu. To je slovensko morje in skupaj s Trstom slovensko okno v svet. Strme, danes mestoma kar gole čeri, nad katerimi domujejo slovenske vasi, spodaj pod njimi pa se zdaj v soncu zdaj v mrzli kraški burji svetlikajo v pobočje vsekane, skrbno negovane vinske ograde, so poleg odločnosti obmorskih Slovencev bile najboljša obramba Slovenskega sveta in slovenskega morja.

Diven je vedno pogled na slovensko morje, bodisi če se ob njem pelješ po cesti ali više gori z vlakom ali če ga motriš iz slovenskih vasi in vinogradov. Pravijo, da je to najslikovitejši razgled po morju v vsej Evropi. Skorajda vsak čas opaziš kaj ribiških ladjic, ki nas spominjajo, kako težko si služijo naši ljudje svoj vsakdanji kruh.

Od Barkovelj do Devina so doma slovitj slovenski ribiči. Do nedavnega se je kakih 140 družin bavilo izključno z ribištvom. Največje pristanišče imajo Križani. Sv. Križ je kar nekaka prestolnica slovenskih ribičev. Na praznik sv. Petra, ko je njihov praznik, saj je bil sv. Peter tudi ribič, je pri Sv. Križu slovesno cerkveno opasilo (žegnanje). Ta dan je praznik slovenskih ribičev. Razen tega imajo še svoje posebne romarske dneve. Največji je zadnje nedeljo v juliju, ko poromajo preko morja k Materi božji na otok „Brban“ (Barbano). Tu jim domači svetokrižki gospod, ki vselej poroma z njimi, po končanih pobožnostih v cerkvi blagoslovi tudi romarske in druge čolne.

Ribolov traja skoraj nepretrgoma vse leto. Treba je žrtvovati veliko noči, pa ne samo v toplem, prijetnem poletju, marveč tudi v hladnem jesenskem in mrzlem zimskem vremenu. Prve zimske ribe so ploščate pasere. Lovijo jih večinoma v adventu, ko brije mrzla burja. Na sveti večer mora biti na ribičevi mizi, sicer zanj ni pravega božičnega razpoloženja. Kajpak pridejo takrat na mizo še razne druge imenitne ribe, vredne družbe znanih primorskih „fancljev“. Na sveti večer so po teh krajih „fanclji“ nekaka obredna jed.

V temnih nočeh imajo ribiči na ladjicah močne karbidne luči. Na ta način

privabijo ribe, ki jih potem urno zadržujejo v mreže. Življenje na morju je zelo zanimivo, pa tudi naporno. Ribičem je morje to, kar nam kopno. Prav dobro vedo, n. pr. kdaj so pri Sv. Križu, kdaj v Kontovelju, kdaj v Nabrežini, kdaj v Čavsah, itd. Dobro morajo poznati vse morske potoke in reke, morska breznja z vrtinci in tudi morske „gore“, prek katerih ni lahko brestj. Ribiči se dobro zavedajo, da je v morju grob vedno izkopen.

RIBIŠKA PESEM

Mnogo je na morju skrbi in naporov, veliko pa je tudi prijetnih uric, zlasti ko se ob jutranjih ali večernih zarjahn vračajo k obali. Diven je pogled na morje ob mirnih sončnih dnevih, čaroben je zlasti sončni zahod, ko se tam od sonca razliva po morju čudovita progga, široka cesta lesketajočega se „zlata“ in je nebesni svod za čuda rdeče rožnat. Ladjice se kar poigravajo, barve se lepo prelivajo, na veslih se nabira „srebro“, božajoč vetrič pa prinaša od nekod svoj ski vonj in hlad.

Tedaj zadanj iz čolnov blagglasna slovenska ribiška pesem. Zanimivo je, da celo narodna pesem na Kranjskem omenja lepo pesmico slovenske zamorske deklce, ki se „po morji vozi v eni pisani barčici in prav lepo poje od Device Marije“. Verjetno se je prav z našega morja v raznih inačicah razširila po vsej slovenski domovini znana pesem o Mariji in brodniku.

Marija prosi brodnika, da bi jo prepeljal za „božji lon“, on pa odvrne, da vozi le za bele „ventine“ in „rumene cekine“. Nato pa:

„Marija si vzdigne krilce lepú,
v krilci ima Dete svetú,
jenu mi začne vodu brest.
Pred njo se je razjemala,
barčica se z ognjem vnemala.
Barkadur mi vpije jenu kriči:
Le sem, le sem, sveta žena,
sveta žena, Mati božja!“

Potem se oba vsedeta v barčico in prepeljeta do „Fernanda svetega“ (Brbana), kjer se bo pozidala cerkev.

Naj Bog živi in čuva naše primorske ribiče in naše divno slovensko morje!

VELIKE ŽENE STARE ZAVEZE

Prof. PAVEL SLAPAR, Avstrija

JUDITA

V srednji šoli imam že dolgo vrsto let priliko in dolžnost obravnavati Judito. V enem ali dveh razredih pride vsako leto na vrsto. Po pravici priznam, da se mi še nobena razlaga ni posrečila. Po uri in pozneje pri spraševanju imam neprijeten občutek, da dijaki prave vsebine niso dojeli, da jih zgodba ni ganila in da se od nje niso nič naučili. Kolikokrat sem se že vprašal: Kaj je temu vzrok? Mislim, da smem upravičeno navajati tri:

Juditina zgodba je za ljudi, ki imajo že nekaj zgodovinskega obzorja. Mlad človek ima zanimanje samo za zgodbo. Pa še ta mora biti dokaj preprosta. Sorazmerno pozno se človeku posveti, da je za zgodbo neka zakonitost, ki jo narokujeta včasih zloba, včasih dobrota, včasih pa obe skupaj, ko skušata druga drugo nadvladati. Vsaka zgodba ima neko ozadje. Razumevanje za tisto ozadje se dobi s primerjanjem. Primerjanje pa je mogoče samo, če poznaš zgodovino.

Juditino zgodbo je treba na nek način podoživeti. Če primerjamo narodno stisko Izraelcev z našo lastno narodno stisko in junake iz stare dobe s sodobnimi junaki, najdemo mnogotere podobnosti. Ko prebiram Juditino knjigo, si ne morem ubraniti dveh misli: Kako se zgodovina vedno in vedno na nek način ponavlja! In kako je stari svetopisemski pisatelj točno zadel bistvo in jedro dogajanja!

Zdi se mi, da nam Slovencem ni težko podoživeti Juditino zgodbo. Spomnimo se, kako smo v neposredni preteklosti kot majhen narod trepetali za svojo neodvisnost! V najbližjem našem sosledstvu se je napihoval nemški narod, postajal osvajan in nesramno zahteven.

Drugi so morda isto doživljali ob napihovanju Italijanov. Oba naroda je obselel narodni napuh, da sta se polastila bogohotene oblasti, jo do kraja zlorabila in jo usužnjila napuhu, namesto da bi ostala v službi javnega blagra.

I.

Zaradi lažjega razumevanja naj podam prav kratek pregled: Izraelsko kraljestvo se je po letu 929 razdelilo v dva dela: severno ali izraelsko ter južno ali judovsko kraljestvo.

Juditina zgodba sega v 7. stoletje pr. Kr. Na vzhodu se med Evfratom in Tigrisom vedno bolj šopiri asirsko kraljestvo. Trenutno se mu morajo sosedje brezpogojno pokoravati. Nekaj desetletij prej je poskušalo severno izraelsko kraljestvo z odporom uveljaviti svojo samostojnost. Asirci so ga zato neusmiljeno podjarmili in narod leta 722 brezobzirno odvedli s seboj v asirsko sužnost. Severno kraljestvo je s tem prenehalo.

Južno kraljestvo se je pa še obdržalo. Samostojnost je bila seveda bolj navidezna. Države z navidezno samostojnostjo smo včasih imenovali vazalne države. Danes prihaja bolj v rabo beseda satelit. Ko so se satelitske države poskušale nekoliko osamosvojiti, je hrepenenje po svobodi zamikalo tudi judovskega kralja Manaseja. A še preden je mogel kaj storiti, so ga Asirci odvedli v asirsko sužnost. Vlado v Jeruzalemu je začasnó prevzel veliki duhovnik Eliakim.

Sveto pismo pripoveduje precej obširno, kako so Asirci ravnali s sateliti. Pri tem mi nehote prihaja na misel, kako so prej Nemci delali z malimi sosedji in kako delajo danes Rusi s svojimi sateliti. Zgodovina se na nek način, ponavlja. Le imena se spreminjajo in sredstva se modernizirajo.

Asirski kralj Asurbanipal je poslal odposlanca do vseh satelitov in še nekaj dlje do Egipta. Ti pa so se vrnili praznih rok in brez častnih daril. To je kralja tako razjezilo, da se je sklenil nad vsemi temi deželami maščevati. Sklicaj je poveljnike k tajnemu vojnemu posvetovanju. Razodel jim je, da ima namen podjarmiti si ves svet. Poveljniki so njegov načrt zelo odobraval. Kralj je tedaj naročil armadnemu poveljniku Holofernu, naj gre z vojsko nad vse zahodne države. Celó Egipt naj podjarmi. Nesamostojni sateliti so namreč pri vsakem uporu upali na pomoč Egipčanov.

Holofernes je vojni pohod pripravil po vseh pravilih. Poskrbel je za zadostno število vojakov, za orožje, pratež, živila in denar.

Vojno zlo se je pričelo najprej na zahodni asirski meji. Vojska je pustošila, plenila, uničevala, morila in tu in tam prebivalstvo selila. Zoreča polja so gorela, v sadovnjakih so štrlela drevesa okleščena in v vinogradih so divjaki porazali vse trte. Narodi, ki so čakali, da pridejo na vrsto, so zatrepetali in silni grozi. En del je bil takoj pripravljen podati se. Poslali so odposlanca k Holofernu s sporočilom: „Ne srdi se več! Boljše je, da ostanemo pri življenju in da služimo tvojemu velikemu kralju ter da se podredimo, kakor da bi morali priti v suženjstvo in poginit. Vse, kar smo doslej imenovali svoje, naj bo poslej tvoje. Mi in naši otroci smo tvoji hlapi. Pridi k nam kot miroljubni gospodar in razpolagaj z nami!“

Tedaj se je poveljnik z močno konjenico odpravil na pot. Polastil se je vseh mest in vsega prebivalstva. Ljudje so ga vsip restrášeni sprejemali z vencí in baklami, s plesom in godbo. Pa njegove okrutnosti kljub temu niso mogli pomiriti.

Ko so Izraelci v južnem kraljestvu vse to slišali, so se začeli zelo bati. Razposlali so odposlanca po vsej deželi in zasedli vse vrhove. Selišča so obdali z obzidjem in dovažali živeč, da bi bili za boj pripravljani. Duhovnik Eliakim je posebej pisal vsem, ki so prebivali na ezdrelonski planoti, naj zasedejo gorske prelaze in jih zastražijo. Če se namreč sovražnik polasti te planote, je

pot v Jeruzalem odprta. Potem ne pomaga noben odpor več. Najvažnejši ključ za pohod nad Jeruzalem je bila trdnjava Betulija. Ta torej ne sme na noben način priti v roke sovražnikov.

Ves narod je goreče molil in prosil Boga pomoči. Duhovniki so si naredili spokorna oblačila. Otroci so se pred Gospodovim templjem vrgli na obličje. Vsi so enoglasno klicalj Boga, naj ne dopusti, da bi bili njihovi otroci in žene ugrabljeni, njihova mesta porušena, njihovo svetišče oskrunjeno in sami izročeni zasmehu poganov.

Nato je šel duhovnik Eliakim po deželi okrog in vsem prigovarjal rekoč: „Vedite, da bo Gospod vašo molitev uslišal, če vztrajate v postu in molitvi. Pomislite na Mojzesa, služabnika Gospodovega, ki Amalečanov, ki so se zarašali na svojo moč in oblast, na svojo vojsko in ščite, na svoje bojne vozove in konjenike, ni premagal v boju z mečem, ampak z molitvijo in pobožno prošnjo. Tako se bo zgodilo z vsemi Izraelovimi sovražniki, če vztrajate pri tem, kar ste pričeli.“

Na te besede so se vsi ponovno zatekli k molitvi. Iz vsega srca so prosili Boga, naj se milostno ozre na svoje ljudstvo.

Asirskemu vojskovodju Holofernu je bilo sporočeno, da se Izraelci pripravljajo na odpor in da so zasedli gorske prelaze. Tedaj se je zelo razsrdil in obšla ga je prava besnost. Sklicaj je kneze Moabičanov in vodje Amoničanov ter govoril: „Povejte mi, kakšno ljudstvo je to, ki zaseda vrhove? Kakšna mesta ima? Kakšni so in koliko jih je? Kakšna je njihova vojna sila in kako velika je? Kdo jih vodi? Zakaj nas ti edini od vseh zapadnjakov prezirajo in nam ne pridejo nasproti, da bi nas v miru sprejeli?“

Tedaj je odvrnil Ahior, vodja Amoničanov, in spregovoril: „Gospod moj, če me hočeš poslušati, ti želim o tem ljudstvu, ki prebiva v gorah, resnično ljubno poročati. Nanačna beseda ne bo prišla z mojih ust.“

Ahior je orisal poveljniku na kratko izraelsko zgodovino. Poudaril je posebno, da so Izraelci izvoljeno ljudstvo. Dokler so Bogu zvesti, jih ne more nobena sila

premagati. Bog je z njimi. Holofernes naj predvsem ugotovi, v kakšnem razmerju so trenutno do Boga. Če so kaj zagrešili, jih Bog ne bo varoval. V tem slučaju gremo lahko z vojsko nad nje. Njihov Bog jih bo namreč zapustil in pokoriti se bodo morali Holofernu. Če pa na ljudstvu ni krivde, potem ne bomo nič premogli. Bog sam jih bo branil in mi se bomo pred vsem svetom osmešili.

Po teh besedah so bili Holofernovi velikašji zelo srditi in so hoteli Ahiorja ubiti. Govorili so med seboj: „Kdo si upa trditi, da se morejo Izraelci ustavliti kralju in njegovi vojski? Ljudje brez znanja, brez junaštva in neizvežbani v vojni umetnosti? Da se Ahior prepriča, da naš vara, pojdemo v gore nad Izraelce. Ko bomo ondote oblastiške polovili, bo z njimi vred tudi Ahior padel pod mečem. Tako naj vsak narod spozna, da je Asurbanipal bog sveta in nihče drug razen njega!“

Po teh besedah je Holofernes v divjem srcu rekel Ahiorju: „Ti si nam prerokoval, da izraelski Bog ščiti Izraelce. Zato pa ti hočem dokazati, da ni boga razen Asurbanipala. Potolkli bomo ves Izrael in tebe z njim! Če pa misliš, da je tvoja prerokba resnična, potem ti ni treba biti potr. Od tega trenutka dalje te izročamo Izraelcem. Njihova usoda naj bo tudi tvoja usoda!“

Tedaj je Holofernes ukazal svojim služabnikom, da so Ahiorja zgrabili, da bi ga povedli v Betulijo in izročili Izraelcem. Služabniki so tako tudi storili. Ko so prišli v bližino Betulije, so Ahiorja za roke in noge privezali ob drevo in ga prepustili usodi.

Morda je prav, če se tu nekoliko ustavimo in začnemo razmišljati:

Ahior je preprosto in pravilno sklenal. Izraelci so bili v stari zavezi od Boga izvoljeno ljudstvo. Kdor bi ga hotel povsem uničiti, bi ravnal proti božjim načrtom. Pri tem pa noben človek ne uspe. Ako so Izraelci zaslužili kako kazen, potem je seveda zelo verjetno, da jih bo Bog kaznoval po njihovih sovražnikih. V tem primeru imajo Asirci izglede, da bi zmagali in si izvoljeno ljudstvo podjarmili.

Kaj pa v novi zavezi?

V novi zavezi so izvoljeno ljudstvo

kristjani katoliške Cerkve. Ako bi se brezverci vsega sveta zarotili, da hočejo katoliško Cerkev uničiti in tako dokazati, da ni Boga, ne bodo uspeli: „Peklenska vrata je ne bodo premagala... Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta!“ Tako se glasi Kristusovo zagotovilo.

Ali smemo z Ahiorjem tudi drugi sklepe prevzeti? Če je krivda, bo šlo slabo; če ni krivde, bo šlo dobro? — Tu pa ne gre tako enostavno.

Najprej moramo paziti, da ne posplošujemo. Če se na en del Cerkve zvali zlo, radi pretiravamo in trdimo, da je vsa Cerkev v nevarnosti. Toda pomisliti moramo, da Kristus ni dal Cerkvi nobenega zagotovila, da ne bi mogla imeti sovražnikov ali da ne bi mogla biti preganjana. Prav nasprotno je napovedal.

Dostikrat lahko gledamo povsem ravno. Mislimo si dva naroda, ki slučajno bivata skupaj. Eden je velik, drugi majhen. Eden osvajalen, drugi miroljuben. Eden se oklene brezboštva, drugi bi želel biti veren. Prej ali slej bo spopad. Nikjer ni v razodetju napisano, da bo Bog brezbožnemu vzel svo moč in da ne bo mogel svobodno grešiti. Nasprotno! Bog pusti svobodno voljo tudi narodu, ki jo zlorablja za boj proti Bogu. Seveda se to enkrat neha. A kdo od ljudi more trditi, da ve, kdaj bo konec? Zlo bo verjetno pršlo nad mali narod. A pravim verjetno! Bog je namreč dal zagotovilo: Prosite in se vam bo dalo! Na drugi strani pa spet upravičeno sklepamo, da se Bog ne pusti prav dolgo zasmehovati. Naše mnenje ostane torej v mejah verjetnosti. Pri svoji prošnji in molitvi pa moramo itak dostavljati: Zgodi se tvoja volja! Ker božjih načrtov in misli ne poznamo, z gotovostjo ne moremo vedeti ne eno ne drugo.

Kaj pa kazen? Tudi tu moramo biti zelo previdni. Nimamo pravice, da bi takoj, ko vidimo kje kako nesrečo, rekli: Kazen jih je zadel! Zaslužili so jo! Pa se mi zdi, da se nehote nagibamo k temu. Morda je res kazen. Mati božja je v Fatimj rekla, da so vojske šiba božja za pregrehe. Toda če mi nato hočemo s prstom pokazati na tiste, ki jih je kazen zadel, se lahko pri tem zelo

motimo ali pa delamo krivico. V novi zavezi Bog plačilo in kazen nekoliko drugače porazdeljuje kot v stari zavezi. Zato sodbe niso tako lahke in preproste.

Cerkev je tudi skrivnostno telo Kristusovo. Kakor je Bog Oče dopustil, da je Zveličar na zemlji trpel, tako še vedno dopušča, da trpi skrivnostni Kristus na zemlji v svojih udih. Marsikoliko trpljenje ni kazen, ampak odrešilno trpljenje, morda v spravo za druge ali za uspehe med pagani.

S sodbami o božji kazni in človeških neuspehih moramo biti res zelo previdni. Ne sodite! bi smeli reči. Vsak naj ima svojo vest v redu! Pri drugih pa rajši več premišljamo in manj sodimo!

Vrnimo se k Ahiorju! Izraelci so ga privedli v Betulijo. Vpričo starešin in vsega ljudstva je povedal svojo zgodbo. Ko je nehal govoriti, je vse ljudstvo padlo na kolena in začelo moliti: „Gospod, Bog nebes in zemlje, glej njihov napuh in poglej naše ponižanje! Ozri se milostno na svoje ljudstvo in pokaži, da ne zapustiš tistoh, ki vate zaupajo in da ne zapustiš tistih, ki vate zaupajo in in se bahajo s svojo močjo.“ Nato so začeli Ahiorja tolažiti: „Bog naših očetov, čigar moč si poveličeval, ti bo dal gledati pogin sovražnikov. Tako bo Gospod, naš Bog, ki prebiva v naši sredi, tudi tvoj Bog in ti boš lahko z vsemi tvojimi ljudmi prebival pri nas, če se ti bo dopadlo.“ Ko so zborovanje končali, so Ahiorja pogostili. Nato pa so spet sklicali ljudstvo in molili vso noč.

Drugi dan se je Holofernes začel z vojsko bližati Betuliji. Najprej je izpodrezal vse studence, ki so oskrbovali trdnjavo z vodo. Tako naj bi trdnjava zaradi pomanjkanja vode po nekaj dneh sama od sebe padla njemu v roke.

Čez dvajset dni je v Betuliji zmanjkalo vode. Možje in žene, mladina in otroci so prišli k trdnjavskega poveljniku in soglasno govorili: „Bog naj bo sodnik med nami in teboj, da si nas pahnil v nesrečo. Ker si odklonil mirovna pogajanja z Asirci, nas je Bog izročil njim. Zato nam nihče ne prinese pomoči, med tem ko mi pred tvojimi očmi medlimo od žeje in žalostno poginjamo. Vsi meščani naj se zberejo, da se bomo pro-

stovoljno predali Holofernovim ljudem. Boljše je, da ostanemo pri življenju in kot ujetniki slavimo Gospoda, kakor da umrjemo in se pred svetom smešimo, ko gledamo, kako naše žene in otroci pred našimi očmi umirajo. Mi kličemo danes nebo in zemljo in Boga naših očetov, ki nas za naše grehe kaznuje, za pričo! Predajte že vendar mesto Holofernovi vojski in pustite, da umrjemo hitre smrti pod mečem!“ Nato so še dolgo zdihovali. V njihovih besedah so mešali prošnjo in zaupanje s kesanjem in obupom. Končno so utihnili. Tedaj se je dvignil glas Ozija in s solzami v očeh spregovoril: „Bodite pogumni, bratje! Še pet dni hočemo počakati, če se nas Gospod usmili. Morda se njegova jeza porleže in poveliča svoje ime. Če po preteku petih dni ne pride pomoč, potem hočemo storiti, kar zahtevate.“

Svetopisemski pisatelj je položaj v Betuliji krasno popisal. Kadar preti narodu veliko gorje, se sprva vsi zanašajo na svojo moč in božjo pomoč. A čim bolj zaupanje in lastno moč gine, tem bolj stopa samo še Bog v ospredje. Ljudje postanejo pobožni. To je vse dobro in koristno. A ni brez nevarnosti. Tudi v pobožnosti ne sme manjkati treznosti in razsodnosti. Stiska pa za take stvari ni ugodna. Ljudem se začnejo misli prehitevati. Ko je vse nekam prepojeno s pobožnostjo, se kaj rada začneta človeška in božja volja zamenjavati. Trpnejši obetajo gotovo božjo pomoč, ne da bi sami morali kaj prispevati. Bolj aktivni med ljudstvom se imajo pa tudi kaj na enkrat upravičeno za glasnike božje volje. S tem sebe varajo, druge zapeljujejo in Bogu delajo krivico. Glasnik božje volje je redno svetnik. Če ima narod svetnika ali svetnike, naj bi jih kot take poslušal. Če jih nima, ostaneta dve možnosti: Ali da molči ali pa da se drži čisto trdnih smernic razodetja. Ne more pa napovedati konkretnih in posebnih poti kot glasnik božje volje. Prav tako ne more napovedovati, kaj vse se bo zgodilo in kaj se ne bo zgodilo. To sme samo svetnik. Kdor to ni in si kljub temu take stvari lasti, mu manjka treznosti in razsodnosti.

(Nadaljevanje sledi)

ZDRAVJE -- NAŠ NAJVEČJI ZAKLAD

(Nadaljevanje)

Dr. med. IVAN KAČAR, Buenos Aires

Ko smo v glavnih obrisih spoznali delovanje človeškega telesa, prehajam na glavno vprašanje današnjega predavanja, kako si najbolje ohranimo zdravje?

Ohranimo si zdravje najbolje:

1. če se varujemo in izogibamo vsega, kar povzroča bolezen;
2. da se pravilno zdravimo, kadar smo oboleli.

BOLEZNI IN NJIH VZROKI

Vzroki bolezni so: 1. v telesu samem.

a) Bule (tumorji). Te so 1. zločeste (maligne), to so raki, ki nastopajo v najrazličnejših oblikah bodisi kot tkivni raki (sarkomi) bodisi kot stanični raki (carcinomi). Nastopajo lahko v prav vsakem delu človeškega telesa. Imajo vse za človeka pogubne lastnosti, da rastejo iz mesta v okolico in požro in prarastejo vse, kar jim leži napoti in da tvorijo takozvane metastaze, to se pravi, od početnega raka (matice) se odločijo posamezne stanice in se krvnim potom preselijo v druge organe in tvorijo tam nove rakaste bule, ki so po ustroju in delovanju enake početnemu raku (matici). Videl sem pri obdukciji človeka, ki je imel na želodcu za oreh velikega raka, v jetrih pa več za človeško pest velikih mladih rakov (metastaz). Metastaze enako kot matični rak požirajo in uničijo vse, kar jim leži na poti. Kadar uničijo eden ali več važnih organov, nastopi smrt. Kaj je vzrok raku, medicina kljub vsem preiskavam do danes še ne ve. Nastopa pa rak v vsaki starosti, tako pri otrocih kot pri odraslih, samo da je pri odraslih pojav raka neprimerno pogostejši. Edino zdravilo do danes je pravočasna operacija, to je v stadiju, ko še ni tvoril metastaz. Pogubnost raka obstoji posebno v tem, da do danes še ni

mogoče ugotoviti, kdaj prične rasti raka, ker prične rasti raka iz mikroskopično majhnih stanic in šele ko je narasel do gotove velikosti ali zadel ob kak drug važen organ, se pojavijo motnje, ki se jih človek zave.

2. Dobrohotne (benigne) bule tudi nastopajo v najrazličnejših oblikah, kot maščobne bule (lipozni), hrustančaste, kostne in mesne bule; te zadnje posebno pri ženi na maternici, kot kožne bule (adenosni) itd. Tudi te bule rastejo iz mesta početka, vendar same po sebi niso smrtnonevarne, ker ne prerastejo in požro okoliških organov in ne delajo metastaz (mladičev) kot raki, ampak samo pritiskajo na sosednje organe in vsled notranjega razpada povzročajo različne bolezenske pojave, kot močne notranje krvavitve ali vsled pritiska ovirajo delovanje okoliških organov. Včasih pa niti tega ne. Če delajo težave in motnje v telesu, jih je treba operativnim potom odstraniti. Same po sebi pa niso smrtnonevarne, lahko pa postanejo, če ovirajo delovanje kakega važnega organa, ali če povzročajo močne notranje krvavitve.

b) Dedne bolezni, ki prehajajo iz roda v rod potom takozvanih genov, to je razvojnih snovi, ki se nahajajo v moškem semenu in ženskem jajčecu. Sem spadajo predvsem duševne bolezni kot mladostna norost (dementia precox), za sledovalna blaznost (paranoia), gluhonost, barvna slepota, božjast, haemofilija itd. Tudi kronični alkoholizem opetovano povzroča okvare v semenskih stanicah, ki se pokažejo na potomcih v obliki zmanjšanja duševnih lastnosti, idiotizmu, nenaravnih nagnjenjih itd.

c) Podedovane bolezni, ki jih otrok dobi od bolnih starišev še v materinem telesu. Sem spada predvsem sifilis. Pri tej priliki bi omenil, da se tuberkuloza

ne podeduje. Naj bo oče ali mati še tako tuberkulozen, otrok se vedno rodi brez tuberkuloze. Seveda je tak otrok v poznejšem življenju bolj izpostavljen okužbi s tuberkulozo, ampak rodi se zdrav.

d) Bolezni, ki nastopajo vsled nepravilnega delovanja žlez z notranjo sekrecijo. Bodisi da te žleze proizvajajo preveč ali premalo hormonov, v obeh slučajih nastopajo bolezn. Ščitna žleza ali golša proizvaja hormon, ki regulira rast in razvoj telesa in notranjo preosnovo. Če pa ta žleza deluje preveč nastopi Basedow, če premalo kretinizem (duševno zaostali pritlikavci z nerazvitimi ali okrnjenimi spolnimi znaki). Priželje (thymus) vodi rast kosti in gotovih notranjih organov. Ta žleza nekako v 7—9 letu preneha delovati in se posuši. Če se ne posuši, nastopi takozvano timično limfatično stanje. Tak človek nima nobene notranje telesne odporne sile in često že prav lahke bolezn, bodisi kaka injekcija ali narkoza pri operaciji povzročijo hipno smrt. Langerhansovi otoki v trebušni slinavki proizvajajo insulin, ki regulira sorazmerno množino sladkorja v krvi. Pri pomanjkljivem delovanju nastopi sladkorna bolezen. Par primerov sem že omenil v uvodu. So še druge žleze, vendar naj ti primeri zadoštujejo.

e) Bolezni, ki nastopajo vsled pomanjkanja vitaminov in anorganskih snovi ter nepravilne prehrane. O tem sem že govoril.

f) Bolezni, ki nastopajo vsled obrabe notranjih organov in postaranja organizma samega. Sem spadajo poapnenje žil, degeneracija in zamaščenje srčne mišice, sušenje jeter, kronična ledvična obolenja, starostna dalekovidnost itd. itd. Vse te bolezn potekajo počasi in potečejo leta in leta preden človek umre na posledicah teh bolezn. Obratno starostna oslabelost (marasmus senilis) poteka zelo hitro 2—4 tedne. Tak človek kar na lepem brez pravega povoda prične odklanjati hrano, ker se mu prične hrana tako gnusiti, da kljub še tako lepemu prigovarjanju in tudi grožnjam, da bo umrl, raje umre, kot pa da bi jedel. Vzrok, da se človeku hrana tako zagnusi, je v notranjem telesnem presnavljanju, ki preneha vsled starosti. Nastopa često

pri do tedaj popolnoma zdravih ljudeh, še pogosteje pa kot posledica prestanih težkih bolezn. Dr. G. je bil znan ljubljanski zdravnik. Kljub visoki starosti je bil telesno in duševno popolnoma čil. Tako sva se nekega dne igrala karte in sicer težko igro piquet. Drugi dan ga ni bilo več v kavarno in, čež 14 dni je umrl. Naslednji dan po najinem kartanju se je vlegel v posteljo in pričel odklanjati hrano. Zdravnikom, ki so ga hoteli zdraviti, je rekel: Prepozno gospodje, to je marasmus in kljub temu, da se je popolnoma zavedal posledic ni jedel in tudi 14 dni nato umrl.

2. Iz zunanjega sveta:

a) Strupi, kot alkohol, mamila (opium, morfium, kokain, hašiš, kovine: svinec, cink, razne kisline, cyankalij, usparvalna sredstva v velikih množinah, živalski strupi, kačji, čebelni piki itd., itd.

b) Toplota in mraz povzročata često težke bolezn od lahkih opeklin in ozeblin do smrtno nevarnih opeklin in zmrznjenja. Človeško telo prenese 41,1—42,2 stopinj Celzija notranje toplote. Če vsled katerega koli razloga nastopijo v telesu večje temperature človek umre, ker se beljakovine, ki so glavni sestavni deli življenjske snovi (protoplazme) strdijo in prejdejo v nepovratno stanje. Če pa premočna vročina vpliva samo lokalno na kak organ, na dotičnem mestu nastopijo opekline od lahkih površnih do globokih smrtno nevarnih. Hitre toplote izpremembe povzročajo v lahkih slučajih prehlad posameznih organov, ki ga obutimo kot nahod, katar, revmatizem, mišične bolečine, glavobol itd., često pa povzročajo težke bolezn. Človek vedno z zrakom udihava različne bakterije, pa zato še ni bolan, ker organizem z lastno odporno silo drži bakterije v šahu. Pri prehladu pa se zmanjša odporna sila telesa in bakterije dobijo premoč, tako človek oboli za različnimi boleznimi kot influenza, pljučnica itd. Že samo iz tega zadnjega razloga je bolj pametno včasih malo potrpeti, če je tudi vroče, kakor pa se ves razgret hitro ohladiti, kajti ni vzrok v vročini in mrazu, ampak v hitri toplotni izpremembi. Več pljučnic imajo ljudje poleti kot pozimi, kljub temu, da je pozimi bolj mraz, ker so ljudje pozimi bolj oblačeni in se ne raz

grejejo tako hitro kot poleti. Tudi najrazličnejši žarki, ko roentgen, radium, električna svetloba, ultravioletočna svetloba, tudi sočni žarki povzročajo često težke bolezni. Sončna svetloba vsebuje 3 vrste žarkov: ultrardeče žarke, ki so nevidni in povzročajo občutek toplote, svetlobne žarke, ki jih oko zaznava in vidi, ultravioletočne žarke, ki so tudi nevidni, pač pa imajo veliko prodorno moč in prodirajo v telo. Ti ultravioletočni žarki so tisti, ki povzročajo na koži izpremembe od navadnega pordečenja kože, ki je pravzaprav vnetje kože, do porjavenja in počrnenja kože, ki je v zadnjem času zelo moderno, in do težkih opeklin. Često povzročajo sončarico in tudi možgansko kap. Pravilno sončenje je za zdravje koristno, ker pregreje kožo in s tem razširi kožne žilice, tako da dobi koža več krvi in se lažje presnavlja. Neumno in nesmiselno pa je sončenje po cele ure in dneve, da dobij človek vnetje kože samo zato, da postane lepo črn in to za nekaj tednov, ker je to moderno. Koliko težkih opeklin poleg sončarice in celo kapi je povzročilo tako moderno sončenje. Le pogledjmo naravo! Kar dela narava, dela vedno nagonsko, nujno in tudi smiselno. Kaj napravi narava, kadar sonce prav močno pripeka? Rastline povesejo liste, da ujamejo manj sončnih žarkov, ptice čepe v senci dreves in niti ne pijejo, živali se zarijejo v grmovje in zemljo, da so obvarovane pred žgočimi sončnimi žarki. Edino človek, ki trdi, da je pametno bitje, pa gre in se žge na soncu in sam prazaprav ne ve zakaj, samo zato, ker je to moderno. Ni vse pametno, kar je moderno, tako n. pr. atomska bomba in vojska, ki sta v zadnjem času zelo moderni, če sta pa pametni, presodite sami.

c) Mehanični vplivi zunanjega sveta, kot padci, udarci, železniške in avtomobilske nesreče, samoumori itd., povzročajo često težke bolezni, kot rane, kostolome, pretrse možgan in tudi smrt.

d) Živa bitja, ki iz zunanjega sveta udirajo v telo povzročajo često težke bolezni in smrt.

1. Bakterije, so mikroskopično majhna živa bitja rastlinskega porekla, ki se množijo potom delitve in sicer strašno hitro. Vsake pol ure se številka bakterij

potom delitve podvoji. Recimo: v neko telo sta vdrla 2 bakteriji, ki sta se na ugodnem terenu pričeli množiti. Koncem prve je število bakterij naraslo za 8, koncem 2. ure na 32, koncem 3. ure na 128, koncem 4. ure na 516, koncem 5. ure na 2.064, koncem 6. ure na 8.000, koncem 7. ure na 32.000, koncem 8. ure na 128.000, koncem 9. ure na 516.000, koncem 10. ure na 2.064.000. Kljub temu, da so tako majhne, da jih v mikroskopu pri 420-kratni povečavi vidimo velike kot makovo zrnce, bi v 24 urah požrle celega človeka, če ne bi jih človeško telo sproti uničevalo. Imajo obliko kroglic, ki so ali razporejene v obliki verige, te imenujemo streptokoke, ki so povzročitelji krvnih zastrupljenj, porodniške mrzlice, šenja, vnetij srčnih zaklopk itd. Če se držijo skupaj v obliki grozda, govorimo o stafilokokih, ki povzročajo ture, smrtno bule (karbunkel), gnojne abscese, sploh gnojitve v splošnem. Povzročitelji plućnice, pneumokoki se držijo po 2 in 2 skupaj, gonokoki povzročitelji kapavice nastopajo tudi po 2 in 2 skupaj v obliki žemljic, poleg drugih.

2. Bacili so živalskega porekla. So različne oblike in tudi različne velikosti, vendar mikroskopično majhni. Taki so bacili trebušnega legarja (tifusa), paratifusa, davice, krčevite odrevenelosti (tetanusa), škrlatinke, kuge, kolere, griže, influence itd., itd.

3. Spirile so živalskega porekla in imajo obliko špiral. Taki so povzročitelji sifilisa in spalne bolezni.

4. Prazivali (protozoi). Med te spada povzročitelj malarije in amebne griže.

Kako delujejo te bolezenske klice?

a) lokalno, na mestu, kjer se naselijo, povzročajo vnetje dotičnega organa, ki se javlja v oteklini, bolečini, vročini in od pordečenja do belih oblog kot pri anginah, da odmrtnja dotičnega organa.

2. Izločajo v kri strupene snovi, ki jih proizvajajo takozvane toxine, ki dražijo možgane, srce, kri, povzročajo porast temperature, občutek splošne slabosti, izgubo teka za jedi, motenje zavesti, propad telesnih moči in celo smrt.

Telo se bori z bakterijami tako: 1. da pošlje v boj bela krvna telesa, ki jih žro na debelo in pri tem sama poginejo. Ta bela krvna telesa so poleg bakterij

in bacilov glavne sestavine gnoja, 2. da tvori takozvane antitoxine (protistrupe). Antitoxini love v krvi krožeče toxine in se vežejo z njimi ter jih na ta način napravijo neškodljive. Kadar ima človeško telo zadosti časa in moči, da lahko proizvaja zadosti antitoxinov, človek ozdravi, če pa je množina bakterij oziroma toxinov tako velika oziroma telo tako oslabiljeno, da dobe premoč toxini, človek umrje. V slučaju ozdravitve človeško telo proizvaja še nekoliko več antitoxinov, kot je bilo nujno potrebno za odstranitev toxinov. Stanje telesa, kadar vsebuje antitoxine proti gotovim bakterijam, v krvi pa ni nič bakterij samih, imenujemo imuniteto. Človek, ki je prebolel davico, tifus, škrlatinko ali ošpice itd., ne more več oboleti za isto boleznijo, ker ima v krvi antitoxine proti dotični bolezni. Tako je 52% ljudi imunih proti škrlatinki, ker imuniteto podedujejo po starših, ki so preboleli to bolezen, ali bili že imunizirani od njih prednikov. Na tem principu imunitete sloni tudi zdravljenje gotovih boleznih kot davice, kačjih pikov, tetanusa, pasje stekline in drugih. Kadar oboli kak človek za katero imenovanih boleznih, dobi potem injekcije antitoxine za dotično bolezen, ki jih pridobivamo na ta način, da umetno inficiramo živali z gotovimi bacili. Ko so živali premagale bolezen, jim vzamemo kri in iz krvi izločimo antitoxin. To vrsto zdravljenja imenujemo pasivno imunizacijo. Poznamo pa še aktivno imunizacijo n. pr. pri kozah. Otrokom, ki jih cepimo proti kozam, vcepimo v kožo tako majhno množino bacilov, da telesu ne morejo resno škodovati, pač pa povzročijo, da telo tvori antitoxine proti kozam in na ta način postane človek nesprejemljiv (imun) za obolenje za kozami.

Moram pa omeniti, da telo ne reagira na prav vse bolezenske klice s tvorbo antitoxinov, tako pri koki, influenza-bacilu in drugih. V takih slučajih si medicina pomaga s kemičnimi sredstvi, ki direktno uničujejo bakterije in povzročajo, da se število belih krvnih teles v krvi poveča, ki požro potem bakterije in človek končno ozdravi.

Nekatere bolezenske klice so tako majhne, da jih do danes z najboljšimi mikroskopi ni bilo mogoče videti, tako da

še do danes ne vemo, kako izgledajo. Taki so povzročitelji influence, škrlatinke, otroške paralize, ošpic in še drugi.

5. zajedavci (paraziti), ki se zaplode v telesu potom parazitnih jajčec, ki jih človek bodisi z nečisto hrano ali na kak drug način poižije. Ti so: goveja, prašičja in pasja trakulja, gliste bodisi askaride, dolge okrogle gliste ali oksiure, majhne kot nitke, tenke bele glistice. Te uničujejo telo, da mu odvzemajo hrano in izločajo gotove strupene izločine, ki zastrupljajo telo. Pasja trakulja pa ima še to grdo navado, da zleze v jetra in se tam na novo plodi. Napravi eno ali več za človeško pest velikih duplin in s tem uniči človeška jetra, ki so glavna zaloga in tvornica hranil in s tem tudi človeka. Druge gliste povzročajo često vnetje slepiča ali se nakopičijo v obliki kepe v gotovem delu črevesa in zamaše črevo, tako da je včasih potrebna hitra operacija, da človeku reši življenje. Prenašata se goveja in svinjska trakulja potom premalo kuhanega mesa, pasja pa pri prevetliki ljubezni gotovih ljudi do psov, direktno od pasjega gobca na usta človeka. Videl sem že nekaj žensk s pasjo trakuljo na obdukcijski mizi, ki so, namesto da bi rodile otroke, raje negovalе psičke in jih poljubovale. Marsikateri pes ima pasjo trakuljo v črevesu in njemu samemu ne škoduje. Kadar gre pes na blato navadno povoha svoj proizvod. Ob taki priliki se mu prilepi na gobec jajčece pasje trakulje, ki ga je z blatom prinesel na svetlo. Nežna damica pa poljublja svojega „pufita“ na gobček in tako požre jajčece pasje trakulje. Posledica take prevelike pasje ljubezni je potem gotova smrt. Ravno tako se prenaša okužba z drugimi glistami potom jajčec, ki jih človek poižije z nečisto hrano ali na kak drug način.

Bolezni, ki jih povzročajo bolezenske klice se prenašajo na različne načine. Nekatere potom zraka z vdihavanjem, tako pljučnica, influenza, škrlatinka, davica, ošpice, norice itd.; druge potom okužene vode, tako griza, tifus, paratifus, kolera; tretje potom neposredne ka telesnega dotika tako spolne bolezni in gobavost. Druge zopet s pljunki, kihanjem, kašljanjem, tako pljučna tuberkuloza, nahod, pljučni katarji, angine

itd. Črevesna tuberkuloza se prenaša potom neprekuhanega ali premalo prekuhanega mleka od tuberkuloznih krav. Zato ni priporočljivo piti neprekuhanega mleka, mleko samo pa je treba dobro prevreti, tako da vre 5—10 minut. Ledvična tuberkuloza se prenaša potom premalo kuhanega ali pečenega kurjega mesa od tuberkulozne perutnine. Pegasti legar prenašajo uši s pikom, malarijo gotove vrste komarjev (anofeles Klaviger). Nadalje potom zemlje in pocestnega prahu, ki pride v odprte rane, tako tetanus, gnojne bule, vnetja limfnih žil in bezgavk, smrtne bule, prisad itd. Istotako prenaša različni mrčes, ki preje obleže kako kužno telo potom vboda v telo težke gnojne okužbe, često bakterijsko zastrupljenje krvi. Trihine in svinjska trakulja se prenaša potom premalo kuhanega svinjskega mesa, salam, safalad in surove neprekuhane šunke. Nekaj primerov sem že preje omenil.

6. Bolezni ki jih povzročajo zaužita živila.

a) Pokvarjena živila povzročajo težke želodčne in črevesne, kolere podobne katarje, krvave driske, često celo smrt vsled zastrupljenja možgan s strupi, takozvanimi ptoamini (mrliškiimi strupi), ki se tvorijo pri razkroju živil, predvsem beljakovin. Pokvarjena živila izpremenijo barvo, vonj in okus, ali vsaj enega izmed teh. Pokvarjena maščoba postane žarka, riba pri glavni smrdi, mesto postane mehko, sivobledo in močno neprijetno diši, jajca postanejo črna in smrdijo, mleko dobi grenek okus in diši po blatu, itd. Nerazumljivo je, da marsikateri človek uživa taka živila in si nakoplje težke bolezni, ko je vendar pametno bitje, medtem ko se živali, ki so po naših pojmih neumne, ogibajo takih pokvarjenih živil.

b) Pri gotovih ljudeh povzročajo že nepokvarjena živila, ki drugim ljudem ne škodujejo, često težke bolezni. Taki ljudje dobijo po zaužitju gotovih jedi, ki so pri različnih ljudeh različne, koprivnico (urticaria), težko ozdravljiva kožna vnetja (ekscese), napade naduhe, oteklino po obrazu in tudi celem telesu, v hujših slučajih padejo v nezavest radi padca krvnega pritiska, v najtežjih slučajih nastopi celo smrt. Tako bolezensko

stanje pri človeku imenujemo stanje preobčutljivosti ali alergijo. Snovi, ki povzročajo take bolezni, so dokaj različne, vendar pri istem človeku vedno iste, pri različnih ljudeh pa različne. Jagode, raki, jajca, banane, prešičje meso, cvetni prah od trave, ki ga človek udihava, kadar cvete trava, ribe, grah, fižol, gobe, divjačina so nabolj poznana taka živila. So še druga, ki so bolj redka, ampak kar neverjetne narave. Poznal sem človeka, ki je dobil napad naduhe, kadar se je sprehajal pod cvetočimi akacijami, ko je to opustil, je naduha minila brez zdravil. Drugi je dobil napad naduhe, kadar je jedel suhe hruške. Neka gospodična je dobila napad naduhe, kadar je spala doma na plišasti zofi, ko so zofo sežgali, je naduha popolnoma minila. Kadar se pri človeku dožene, katero jedilo je vzrok napadu, kar je često zelo težko in se človek vzdrži takih jedil, je zopet popolnoma zdrav.

c) Prevelika množina ene in iste jedi zaužite naenkrat tudi škoduje človeškemu telesu. Maščobe, ki jih naenkrat v istem obroku preveč zaužijemo, povzročajo želodčne katarje in črevesne driske. Če neko naenkrat poje ½ kg sladkorja ali bonbonov, ima drugi dan sladkor v sečnini, tako da človek začasno povzroči umetno sladkorno bolezen. Beljakovine, zaužite v prevelikih množinah, često povzročajo alergična stanja, o katerih sem ravnokar govoril. Voda, zaužita naenkrat v preveliki množini, je najhujši strup, ker pri vodnem zastrupljenju ne poznamo nikakega protistrupa. Razkroji namreč rdeča krvna telesa v krvi in človek umre na notranji zadušitvi. Videl sem človeka, ki je umrl na kliniki v silnih krčih in mu nobeden zdravnik ni mogel pomagati pol ure potem, ko je za stavo spil na tešč želodec 4 litre vode. Kava, ki človeka osveži in poživlji, v preveliki množini povzroča dvig krvnega pritiska, razburjenje, nespečnost, nervozno razdraženost itd. Začimbe, poper, paprika, česenj itd. zaužite v pravi množini pospešujejo prebavo in povečujejo tek. Redno in v prevelikih množinah uživane povzročajo često želodčne in črevesne rane in zvišanje kisline v želodcu, kar človek občuti kot žagarico. Še mnogo bi lahko navedel, pa naj to zadostuje.

Kaj pa doma

SLOVENIJA

Tudi preganjana domovina ni pozabila škofovega srebrnega jubileja. Dasi so sedanje oblasti označile g. škofa za „izdajalca“ in ga obsodile leta 1946 na 18 let zapora, verno slovensko ljudstvo tega nikdar ni vzelo zares. Vsa ogabna gonja proti slovenskemu cerkvenemu knezu je dosegla samo en učinek: ljudstvo je svojega zasramovanega škofa še bolj vzljubilo. Komunisti so prišli do prepričanja, da s svojim sramotjenjem le utrjujejo škofovo avtoriteto, zato so leta 1948 popolnoma umolknili in do letos o g. škofu trdovratno molčali. Upali so, da bo narod na škofa pozabil. Zato so pa bili tembolj presenečeni, ko so izvedeli, da so duhovniki prav za obletnico posvetitve darovali maše po naročilu vernikov za visokega jubilaranta in se jih je ljudstvo udeležilo v velikem številu. Namesto, da bi Kardelj in Marinko vse proslavljanje zavila v molk, sta pa zgubila živce in odredila, da se kaznuje vse, ki so maše darovali, naročili ali jim prisostvovali. Okoli 300 Slovencev je bilo obsojenih na kazen od dveh do deset tednov poboljševalnega dela na cestah, v rudnikih in gozdovih, nad 2000 Slovencev pa je bilo kaznovanih z denarnimi globami. Ko je naš škof zvedel za to novo preganjanje, ki najbolje dokazuje, koliko je vredna „verska svoboda“ v Jugoslaviji, je vzdihnil: „Smili se mi ubogo ljudstvo. S svojo manifestacijo je dokazalo, da je resnično vse, kar sem mu govoril o komunizmu. Celo med onimi, ki so me sodili, so nekateri, ki sedaj vedó, kako prav sem imel.“

V št. Juriju pri Celju so 17. maja pokopali tamkajšnjega župnika Viktorja Ramšaka. Dočakal je komaj 45 let. Pred

smrtjo je bil dalje časa interniran v ljubljanski bolnišnici, kjer je večkrat dobil transfuzijo krvi. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi in 72 duhovnikov.

Za prvi maj so verniki iz kraja Predoslje na Gorenjskem ovenčali kapelico, v kateri je že od nekdaj stal kip Matere božje z Jezuščkom v naročju, s šmarnicami in drugim spomladanskim cvetjem. Pa se je dobil podel človek, ki je za pol litra vina šel in ponoči kip na kosce razbil. Naslednji dan pozno popoldne je prišla milica, da si ogleda razdejaje. Pri tem je tudi ostalo. Krivca do sedaj niso našli, čeprav vsi dobro vedó, kdo je. Rojaki iz župnije Predoslje v Buenos Airesu so v zadoščenje za gnusni zločin zbrali za mašo, ki jo je 8. avgusta opravil č. g. direktor Anton Orehar, tudi doma iz Predoslja.

Ker v Sloveniji katoličani na smejo javno povedati, kakšna je verska svoboda v Titovi Jugoslaviji, je to storilo pred nekaj meseci glasilo goriških katoliških Slovencev „Katoliški glas“. List je pravilno ugotovil, da oblasti prezirajo škofo, ki so edini pravi predstavniki katoliške Cerkve v Sloveniji, pač pa priznavajo sindikat katoliških duhovnikov CMD; Društvo Ciril-metodijevskih duhovnikov uživa naklonjenost oblasti, ker se jim pač vdinja; članstvo v omejenem društvu je narastlo, ker samo člani CMD lahko uživajo materialne ugodnosti, ki jih država nudi svojim državljanom; katoliškega časopisja v Sloveniji ni. Omenjene trditve odbornikom CMD niso bile všeč. Po nalogu oblasti so morali sestaviti odprto pismo in ga poslati uredništvu „Katoliškega glasa“. V njem so skušali vse trditve „Katoli-

škega glasa“ zavrniti. Zanimivo pa je, da je skoro istočasno „Slovenski poročevalec“ v Ljubljani to odprto pismo že objavil. Isto je za njim takoj storil tudi njegov bratec v Trstu „Primorski dnevnik“. Zato uredništvo „Katoliškega glasu“ pisma sploh objaviti ni hotelo več. Čemu? Saj ga je slovenska javnost že dovolj poznala. Pač pa je 19. junija obrčunal z „odprtim pismom“ vatikanski radio in še bolj podkrepil trditve „Katoliškega glasu“. Ugotovil je: „Res je, da država škofov ne upošteva, ko gre za vodstvo Cerkve v Sloveniji. Pač pa jih upošteva, ko potrebuje izjavo, da v Jugoslaviji preganjanja ni. Tedaj pošilja k njim časnikarje, da bi leti izsilili od njih za režim ugodne izjave ali pa spravili škofe v zadrego z vprašanji političnega značaja. Da je CMD v službi oblasti, je jasno, saj ga ni ustanovila Cerkve, temveč država. Tudi list „Nova pot“ je v službi režima. Če bi zavisel od Cerkve, bi gotovo ne mogel priobčevati člankov, ki bijejo cerkvenemu duhu v obraz. Predstavlja ga dekan teološke fakultete dr. Stanko Canjkar. Tudi to drži, da smejo samo člani CMD pričakovati materialnih ugodnosti od države. Vemo za primer, ko duhovnik, ne član CMD, ni bil sprejet in pregledan v ljubljanski bolnišnici. Pa so bolnišnice na papirju za vse državljane. Da pa ni verskega tiska v Sloveniji, ne more nihče, ki ljubi resnico, zanikati. „Nova pot“ ni versko glasilo, ampak trbilo Cirilmetodijskega društva. „Družina“ izhaja le za primorske Slovence. In ostale slovenske pokrajine? Zato vatikanski radio ugotavlja: Ne dajajmo dejstvom krivega videza! Stvar je jasna in pogled tujine na domovino ni skrivljen!“

V Solkanu pri Gorici je imelo dne 18. junija CMD za Goriško svoje zborovanje. Vodil ga je vipavski dekan Breitenberger, udeležil se ga pa je tudi predsednik glavnega odbora CMD župnik Medvešek iz Dola pri Hrastniku. Povedal je, da zakon o verskih skupnostih, ki velja za vse vere v Jugoslaviji, ne pozna posebnih določb za katoliško Cerkve. Radi te izjave so ga udeleženci zborovanja ostro kritizirali. Da popravi slab vtis, je povedal, da se pripravlja za katoliško Cerkve v Sloveniji poseben

pravilnik. Na ugovor, da bi po enem letu, odkar je zakon o verskih skupnostih izšel, tak pravilnik že moral biti sestavljen, je odgovoril, da je temu kriva tudi neprizadevnost cerkvenih oblasti in dodal, da taka odprta vprašanja še bolj opravičujejo obstoj CMD, saj lahko ono rešuje in reši to, kar uradna Cerkve ne more ali noče. S temj besedami je nehoté priznal, da je društvo CMD nad škofi in da ima pred državo več pravic kot cerkvena hierarhija. CMD posega v pravice škofov; še več! Lasti si pravice, ki so pridržane samo sv. stolici, n. pr. uravnavanje odnosov med cerkveno in državno oblastjo. In v tem je največje zlo tega društva.

PRIMORSKE VESTI

Nov kapucinski gvardian. V kapucinskem samostanu v Gorici so dobili novega gvardiana in sicer p. Alberta, dosedanjega gvardijana v Trstu na Montuzzi. Znani p. Alfonz iz Trsta je bil imenovan za gvardiana v Lendinari pri Veroni. Dosedanji gvardian p. Linus je odšel za vikarja v Verono. Njegovo delo je mozaik v prezbiteriju kapucinske cerkve v Gorici in pa spomenik pred cerkvijo. P. Fidelis, edini slovenski kapucin v Gorici, je še ostal na svojem mestu, za kar so vsj goričani zelo veseli.

Žabnice. Po 17 letih se je vrnil v Žabnice za kratek čas č. g. Janez Ehrlich D. J., misijonar v Indiji. Prišel je v spremstvu rodne sestre dr. Elbe, ki je prav tako misijonska sestra v Indiji. Žabničani so z velikim veseljem sprejeli svojega rojaka. Prvi pozdrav mu je poklonil domači pevski zbor s pesmijo „Novi mašnik bod“ pozdravljen!“ V daljni Indiji, kjer je imel novo mašo je ni slišal, zato so mu jo domači pevci zapeli ob tej priliki. Sledile so pozdravne deklamacije in petje, nato v cerkvi slovenska sv. maša. Naslednjo nedeljo, 4. junija je bila lepa slovensost prvega svetega obhajila. Zvečer se je v župnijski dvorani vršila pestra akademija v čast g. misijonarju in prvoobhajancem. Na sporedu so bile pevske točke, deklisško rajanje in pa trodejanka Marijin otrok, katero so žabniška dekleta odlično podala.

Števerjan. V nedeljo 11. julija je šte-

verjanski gospod župnik praznoval 40-letnico mašništva. Ob slovesnem pritrkovanju zvonov se je zbrala k jutranji sv. maši izredna množica faranov. Gospod župnik Ciril Sedej, nečak škofa Sedeja, je v števerjanski fari že nad 34 let. Mlad, zdrav in poln idealov se je takoj po prvi svetovni vojni, ko je prišel v števerjan lotil ogromnega dela in dvignil vas iz ruševin, ki jih je je vsestransko prizadela vojna. Ustanovil je stavbeno zadrugo in posojilnico, za duhovni preporod pa Prosvetno društvo, ki je bilo eno izmed najbolj cvetočih. Zadnja vojna z vsemi svojimi strahotami mu je strla moči in zrahljala zdravje. Želja vseh faranov je, da bi gospod župnik še dolgo let ostal med njimi.

Razna romanja goriških in tržaških Slovencev. Letošnji poletni meseci so za goriške in tržaške vernike res bogati na romanjih. Začnimo kar od kraja.

Gorica: Skupina članic dekliške Marijine družbe in tretjega reda iz Gorice je v juliju poromala v Loreto, Assisi ter na La Verno in v Firence skupaj s svojimi voditelji ter nekaterimi duhovniki. Potovali so v krasnem avtopulmanu in čeravno je romanje trajalo teden dni, so si vsi želeli, da bi trajalo še en teden. Nepozabni so vtisi iz Loreta in loretske hišice, kjer vse govori o čudoviti preprostosti in živi veri, o dovršeni umetnosti raznih narodov in raznih umetnikov. Živi kontrast te umetnosti je bil zato Assisi, s svojimi temnimi kamnitimi bazilikami in cerkvami in s strogostjo samostana klarisinj in frančiškanov. Tu veje povsod še duh pokore in strogega zatajevanja, ki ga današnji človek tako težko razume. Tudi na La Verni, 1200 m visokem hribu ta duh še ni umrl. Okrog samostana šumijo stoletni gozdovi in drugujejo menihom, ki v nočni tišini molijo hvalnice po samostanskih hodnikih. Lepo je bilo tudi v Firencah, kjer je naša slovenska pesem doživela pravi triumf v cerkvi Karmelske Matere božje. Nazaj grede so se romarji ustavili še v Benetkah in si ogledali glavne zanimivosti tega edinstvenega mesta.

V Thiene: V nedeljo 25. julija so poromali Goričani skupaj s števerjanci

na božjo pot v Thiene pri Vicenzi. Nazaj grede so obiskali še Monte Berico, sv. Antona Padovanskega ter tudi rojstno hišo sv. Pija X. v Riese.

Sv. Višarje: Prvič v zgodovini višarske kronike je privozil avtomobil na Višarje. Ko je zatrobental po višarskem „Korzu“, je bilo na mah vse po koncu. Dekleta, kar jih je bilo na Višarjah, so ga takoj okinčale z gorskim cvetjem in hrup in začudenje okrog njega se dolgo ni poglel. Prvenstvo je tokrat odnesel č. g. Jože Vošnjak in pa njegov spremljevalec g. dr. Kazimir Humar, ki sta bila tako pogumna, da sta si upala po strmi in nevarni poti na Višarje in seveda tudi nazaj. To je vse kakor lep napredek, vendar se je marsikoga polastila ob tej novici otožnost, češ, tudi v neskaljeni višarski mir je prordl nemir našega časa.

Tržačani na gori Berico: 11. julija je odpotovala iz Trsta dolga kolona 14 velikih avtobusov proti Monte Berico pri Vicenzi. Romanje je najlepše uspelo in zopet so tuji prisluhnili naši nesmi, ki je tako prijetno donela v veliki cerkvi na Monte Berico in potem vso pot do Trsta.

SLOVENSKA KOROŠKA

Edini novomašnik na Južnem Koroškem je bil letos č. g. Franc Potočnik, iz reda Srca Jezusovega. Posvečen je bil 11. julija v Salzburgu, prvo sv. daritev pa je opravil 18. julija v Svečah.

Umrli je 12. junija v Kotlah vzoren slovenski duhovnik, koroški rojak *Ivan Serajnik*, v starosti 77 let. Rodil se je leta 1877 v Svatnah (fara št. Jakob v Rožu) v hiši, kamor se je omožila Miklova Zala. Bil je torej njen direktni potomec. Novo mašo je opravil leta 1901 v št. Jakobu. Služboval je v Črni, na Koprivnici, Timenci, št. Danielu, bil nekaj časa kaplan pri škofu Kahnu, nad 30 let pa je preživel kot župnik v Kotlah. Med prvo svetovno vojno je bil pregnan, med drugo zaprt v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano, potem je leta komunistične revolucije preživel v samostanu v Stični, dokler se leta 1945 ni mogel vrniti domov. Pa je tudi tu moral veliko pretrpeti. Pred tremi leti je obhajal zlato mašo. Ljudi je pro-

Božjepotno sveti-
šče Brban na Ja-
dranu

sil, naj mu ne prirejajo nikake slavnosti; le molijo naj zanj in sv. obhajilo prejmejo po njegovem namenu. Ob 6 zjutraj je imel zlato mašo, potem pa šel v gozd, „da bi bil sam s svojim Bogom“, kot je rekel.

Novi zvonovi v Marijinem letu. Letos, ko obhaja dobrloveška župnija 800-letnico svojega obstoja je bila notranjščina cerkve okusno obnovljena. Tudi zvonovi so se letos srečno vrnili pod zvonikovo streho. Zadnja vojna je pobrala vse do zadnjega. Zato so si verniki silno želeli, da se zvonovi zopet oglasijo raz cerkvenih lin. Osnoval se je odbor za zvonove in tako pridno delal, da so bili v nedeljo 20. junija zvonovi že posvečeni in dvignjeni v zvonik. Č. g. župnik Srienc je razložil pomen posvečevanja zvonov, opat p. Pavel Schneider iz Št. Paula pa je opravil pontifikalno sv. mašo in med njo tudi govoril. Povdaril je, da so zvonovi glasniki miru, ki naj bi ga bili delni vsi narodi. Zvonove je vlila tvrdka Ivan Grassmayer iz Innsbrucka. Veliki zvon „e“ je posvečen Mariji Vnebovzeti, drugi „gis“ presv. Srcu Jezusovemu, tretji „h“ pa sv. Jožefu. Tudi cerkev Device Marije na Gori, kj stoji sredi farnega pokopališča, je dobila 26. junija, na praznik sv. Heme, dva zvona na glas „a“ in „cis“. Posvečena sta sv. Ani in Marijinemu brezmadežnemu Srcu. V

podružnični cerkvi v Sinči vesi je bila blagoslovitev zvonov 11. julija, v podružnici sv. Mohorja in Fortunata v Kokžu pa 18. julija. Tu bosta odslej dva zvonova pela v božjo čast in vabila k molitvi.

Veliko prahu je povzročil naročeni zvon v Svečah ob jugoslovanski meji. Sveče so vas v občini Bistrica v Rožu in zelo znane po svoji narodni zavednosti. Ta vas je imela pred prvo svetovno vojno tako velik zvon, da so ga slišali po vsem spodnjem Rožu. Prva svetovna vojna ga je pobrala in od tedaj so si verniki vedno želeli, da pridejo do novega, prav tako mogočnega. Pod vodstvom gorečega župnika č. g. Martina Škrjanca je bil osnovan odbor, ki je zbral potrebni denar in naročil pri tvrdki Pfundner na Dunaju dva zvonova. Da bi ne bilo nepotrebnih sporov radi navisa, je bila sklenjeno, da bo napis samo latinski in s cerkvenimi znaki. V nasprotju s tem naročilom pa je neka neopolnomočena oseba naročila poleg latinskega napisa: Anno Mariae (V letu Marije) 1954 še nemškega: „Im Maria-nischen Jahr 1954, Suetschach“ in namesto cerkvenih državne in, cerkvene znake. Umljivo, da je ta samovoljnost slovenske darovalce razburila. Protestirali so pri tvrdki Pfundner, ki se je opravičila in položaj rešila tako, da je

poslala delavca, ki je nemški napis izbrisal z zvona. To pa je seveda napravilo hudo kri pri nemško govorečih vernikih. Najbolj so vpili kot navadno tisti, ki niso nič dali. Vmes je poseglo tudi avstrijsko časopisje in dalo vsej zadevi političen pečat. Krški škofijski ordinariat v Celovcu je zato odločil, naj se blagoslov zvonov, ki naj bi se izvršil v nedeljo 11. julija, odloži za toliko časa, dokler se duhovi ne pomirijo.

Farna cerkev v Medgorjah je v glavnem obnovljena. Tudi cerkveno pokopališče je po preureditvi postalo kot lep, urejen vrt, ki na vsakega obiskovalca napravi najlepši vtis. Mesec maj je bil za faro en sam praznik. Večer za večerom je bila farna cerkev polna. Veliki oltar je bil ves v cvetju, sredi njega pa milostna Marija Pomagaj z Brezij. Na dan farne posvetitve Materi božji je bila župna cerkev dvakrat polna, dopoldne mož in fantov, zvečer pa mater in deklet. Tudi udeležba pri zakramentih je bila polnoštevila.

Tudi fara Podgrad je mesec maj prav lepo preživela. Na praznik Jezusovega vnebohoda so se vsi verniki posvetili Marijinemu Srcu. 9. maja je bila še druga slovesnost: blagoslovitev nove motorne gasilske brizgalne. 25. julija pa je fara praznovala svoje žegnanje. Letos je bila vsa slovesnost še posebno lepa, saj sta ji dala povdarek prenovljena farna cerkev in pokopališče.

HRVATSKA

Pet katoliških škofov iz Jugoslavije, med njimi beograjski nadškof dr. Josip Ujčić, je hotelo poromati v Rim ob priliki svetniške proglasitve papeža Pija X. Obrnili so se na vlado, da jim izdâ potne liste. Odgovor je bil seveda negativen. Nov dokaz, kako rdeči samosilniki pojmujejo „versko svobodo“.

Pred sodiščem v Starem gradu na Hvaru je bil obsojen hvarski škof mons. Pušić na 40.000 din kazni, ker je „zlorabil vero in cerkev v politične namene“. Zvedeli smo, v čem je bila ta „zloraba vere in cerkve“. Ko je slišal, da bi država rada tudi njegovji škofiji usilila društvo po vzorcu CMD v Sloveniji, se je odločno uprl in svojim duhovnikom zapretil s težkimi cerkvenimi kaznimi.

Takemu društvu se je uprl pač zato, ker je izkušnja v Sloveniji pokazala, da duhovniški sindikati niso nič drugega kot podružnica komunistične stranke za rušenje cerkvene oblasti in edinosti v katoliški Cerkvi.

Ker komunistične oblasti v Jugoslaviji ne dovolijo, da bi se verouk poučeval kot redni predmet na državnih šolah, čutijo pa, da brez neke morale dijak le ne more živeti, so pred časom uvedle nov predmet: moralna vzgoja, ki naj bi se dajal dvakrat na teden. Toda kot že tolikokrat, so tudi ob tej priliki izdale dekret, ne da bi učiteljstvu pojasnile, o čem naj se v tej „moralni vzgoji“ razpravlja. Zato so morali učitelji in profesorji sami ugotoviti, kaj naj pravzaprav uče. Tako se je na neki hrvaški gimnaziji neposredno po tej odredbi zbral profesorski zbor, da razpravlja o novem predmetu. Videlo se je, da nihče ne ve, kaj naj novi predmet vsebuje. Končno se je le nekdo od navzočih upal boječe predlagati, naj se dijakom govori o nedotakljivosti tuje lastnine, o potrebi spoštovanja staršev, o resnicoljubnosti in dostojnosti ter o pokvarjenosti sodobne družbe. Pa je slabo naletel. Ravnatelj zavoda je namršil obrvi in nato svečano pribil: „Kar si tovariš povedal, ni drugega kot ponavljanje nekdanjega verouka. Vidi se, da še vedno reakcionarno misliš. Pravi vzgojitelj ne bo v zadregi, kaj naj uči pri novem predmetu. Nam mar zgodovina ver, zlasti katoliške, ne nudi obilo tvarine za predavanje? Dvatisočletno nasilstvo nad delavskim razredom, inkvizicija, trgovina s svetimi reči, prodajanje in kupovanje odpustkov, zadnje čase pa sodelovanje s fašizmom, borba proti narodno-osvobodilnem gibanju, brezštevila grozodejstva zagrebškega nadškofa Stepinca, vse to je neizčrpen vir, ki se ga profesor lahko posluži, ko bo dijakom razlagal, kaj je dobro ali slabo, kaj je moralno oziroma nemoralno, kaj je prava sreča in kako se da priti do nje.“ Tako je „modri“ ravnatelj „rešil“ problem novega predmeta. Ni pa povedal nič novega. Trideset let pred njim je že Lenin pojasnil, kaj je moralno in kaj ne. „Moralno je vse, kar komunizmu pomaga do zmage. Kar ga pri tem ovira, je nemoralno.“

VERSKO KULTURNE SESTAVINE

V NOVEM PROGRAMU SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE

DR. IVAN AHČIN, Buenos Aires

Izraz modernega demokratičnega življenja so politične stranke, ki po svojih poslancih, katere izvoli na en ali drugi način ljudstvo, sestavljajo narodno predstavništvo ali parlament, kjer se predlagajo in sprejemajo zakoni veljavni za vso državo. V državah, kjer vlada politična svoboda, je torej ljudstvo odgovorno za to, kdo ga v parlamentu zastopa, oziroma politične stranke, ki se na osnovi svojih strankinih programov potegujejo za ljudsko zaupanje. Odločilne važnosti je, kakšen strankin program zastopajo, ki jih ljudstvo pošlje v parlament, kjer se ne sprejemajo le gospodarski, politični ali upravni zakoni, ampak tudi postave, ki se nanašajo na versko in npravno življenje ljudstva, na šolstvo in vzgojo mladine, na javno bogočastje, na položaj Cerkve, njenih ustanov in organizacij. Zato je umljivo, da pred volitvami v zakonodajna zastopstva zastopniki Cerkve, ki so škofje, — pred nekaj leti je storil za Italijo to celo sam papež —, katoliško ljudstvo pozivajo, naj svoj glas pri volitvah oddajo poslanskim kandidatom, ki zastopajo takšne strankarsko-politične programe, ki so Cerkvi in krščanstvu naklonjeni, ne pa sovražno usmerjeni. Dejstvo je, da so v eni in drugi katoliški državi prišle na površje in do moči v državi Bogu in veri sovražne stranke le zaradi tega, ker so katoličani bili premalo poučeni, premalo zavedni ali pa sploh brezbrizni za politično življenje.

Kakšen je pod versko npravstvenim vidikom novi program Slovenske ljudske stranke, ki si ga je zadnji čas postavila v izseljenstvu?

SLS ima med Slovenci več kot 60-letno tradicijo politične zastopnice katoliškega slovenskega ljudstva. S svojim novim programom nadaljuje svetlo in

slavno zgodovino tistih naših javnih političnih delavcev, ki se nikdar niso posevečali politiki zaradi politike, ampak so šli na politično področje v prvi vrsti zato, da slovenskemu ljudstvu ohranijo Boga, vero, npravnost in poštenje. Novi program je popolnoma prežet prav istega duha, le da je nad vse primerno izpopolnjen in obogaten z novimi zahtevami versko npravne vsebine, kakor jih moderni časi in potrebe zahtevajo.

Takoj uvodoma postavlja načelno zahtevo, da bodi Slovenija „urejena po krščanskih načelih“, kajti „trdnost države je odvisna od vere v Boga in od npravne vrednosti državljanov“ (člen 2.).

Posamične versko-kulturne zahteve so pa naslednje:

DRŽAVA IN OSEBA

Do prvih početkov pisane človeške zgodovine sega boj med človekom kot poedincem in pa med družbo, v katero je včlenjen. Človek kot oseba stremi za tem, da bi si ohranil čim več svoboščin in individualnih pravic, skratka, čim več osebne svobode. Stalno stremljenje družbe pa gre za tem, da uveljavi svojo družabno nadoblast nad človekom, da ga čim bolj vase použije in napravi družabno odvisnega. Enkrat prevlada ena stran, tista, ki poudarja svobodo, drugič druga, ki naglašča oblast družbe. Kadar zmaga teženje po nebrzdani svobodi, govorimo o skrajnem individualizmu. A kadar se čez mero uveljavljaj družba s svojimi neupravičenimi zahtevami, zmaga kolektivizem. — V današnjem času je kot odpor na pretiran individualizem na splošno prišla na površje družba s svojim kolektivizmom. Zato je treba proti stremljenju, ki hoče človeka kot osebo popolnoma izničiti in spraviti pod neomejeno družabno oblast, zopet reševati

človeka in njegove osebne naravne pravice.

Program SLS vsebuje tozadevno več važnih točk: zahteva spoštovanje naravnih osebnih pravic, kakor so pravica do osebne svobode, do svobode v javnem življenju (demokracija), svobodo vere, vesti, vzgoje, pouka, besede in tiska, svobodo združevanja v strokovne, stanovske, kulturne, gospodarske in politične organizacije. Narod je treba vzgajati k strpnosti in vzajemnosti. Zakonito mora biti zajamčena zasebna lastnina in omogočena zasebna gospodarska pobuda.

Seveda pa program ne propagira neomejene, razbrzdane svobode ali liberalizma. Svoboden je človek takrat, kadar ga pri izvrševanju dobrega ne sme nihče ovirati. Nihče pa ne more biti svoboden, da bi delal slabo. Človeški svobodi so torej postavljene naravne ali etične meje. Pa tudi družba je opravičena, da omeji svobodo poedinca, kadar splošna korist to zahteva. Vprav to poudarja tudi program, ko pravi, da svoboda državljanov „ne sme biti v opreki s krščanskimi pravstvenimi načeli... in ne z zakoni, ki branijo obče narodne koristi“ (člen 2.). Pravica do zasebne lasti je priznana, vendar pa se zahteva, da zasebni lastniki izpolnjujejo socialne dolžnosti. Tudi naj se prepreči kopičenje bogastva v rokah nekaterih, pač pa je treba težiti k ustvarjanju splošne blaginje (člen 6.).

DRŽAVA IN DRUŽINA

Sodobno podružabljenje človeka, za čimer teži moderna država, ogroža najbolj družino, ki je osnovna celica družbe. Zato tudi vidimo, da je novi program SLS zlasti v tej točki čuječe na straži, ker družinski samobitnosti in njenemu varstvu posveča posebno pozornost.

Naravne družinske pravice je treba spoštovati, poskrbeti pa zlasti za njen nemoten napredek in varnost. V prvi vrsti naj država varuje svetost zakonske zveze. Prizna naj cerkveno poroko (člen 3.). Morda ne bo komunizem na nobenem polju napravil toliko škode kakor z uvedbo civilne poroke in razporoke. Zgodovina kaže, da ni nobene reči težje popraviti, kakor če je trajnost in nedotakljivost zakonske zveze razrahljana.

Drugo, kar Cerkev in krščanske starše posebno zanima je **vzgoja otrok**. Program priznava staršem pravico in dolžnost skrbeti za vzgojo otrok. Šola delo staršev dopolnjuje, toda na temelju družinske vzgoje! Torej ne tako, da šola po načrtu kviri, kar s tolikim trudom zgrade starši, kakor se žal danes dogaja v domovini. „Vzgoja mora biti krščanska in narodna“, zahteva program (čl. 4.). Naravno torej, da mora biti v šolah verski pouk (istotam) in da o šolstvu odločajo šolski odbori, ki so sestavljeni iz zastopnikov staršev, veroizpovedi (Cerkev) in države (čl. 4.). Torej ne tako, kakor hoče brezbožna laična in komunistična šola, ki pusti v šoli odločati staršem, državi in učiteljstvu. A staršem le navidezno. Kajti od države plačano in nastavljeno učiteljstvo s svojim glasom vedno glasuje z državnim zastopnikom in odloča proti glasu staršev, ki dejansko ne morejo odločati o vzgoji svojega otroka. Nasprotno pa Cerkev vedno brani naravne vzgojne pravice staršev.

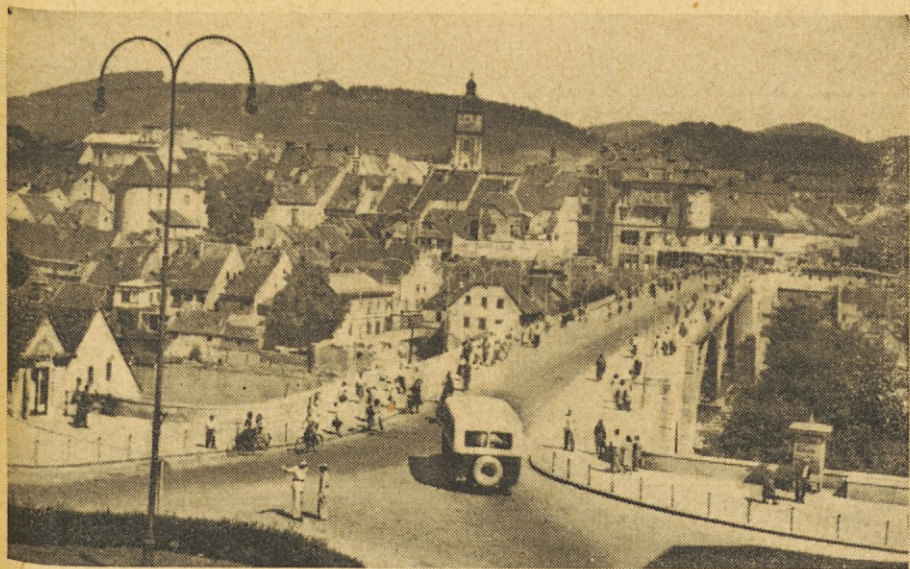
Važne so kajpada tudi **gospodarske osnove družinskega življenja**. Program zahteva družinske plače, ki naj omogočajo ustanavljanje družin, jim zagotavljajo primerno življenje in omogočajo pridobitev družinske imovine (čl. 3.). Na ta način bo žena osvobodjena pridobitvenega tekmovanja in se bo mogla posvetiti svojim materinskim, družinskim in vzgojnimi nalogam.

S posebnimi ukrepi naj se pospešijo graditev lastnih domov, da bodo imele družine svoj življenjski prostor, ki je nogoj za zdrav razvoj družinskega življenja (prim. čl. 6č.).

DRŽAVA IN DRUŽBA

Razmerje med državo in družabnimi ustanovami naj bo po programu SLS urejeno na subsidiaricnem načelu. To se pravi: država naj pomaga manjšim družabnim edinicom s svojo večjo močjo do polnega in nemotene razvoja, a naj spoštuje njihovo samoupravnost. S tem se v ljudskih množicah goji tudi čut za samostojno in odgovorno delo.

Po tem načelu stoji program na stališču samouprave poklicnih delovnih stanov (čl. 2.), kar naglašajo tudi novejšje

Maribor, branik slovenstva na severni meji

papeške okrožnice, — in seveda tudi na ozemelskih samoupravah. Torej odločno proti centralizmu in unitarizmu, ki iz enega središča vodi in upravlja državo, največkrat na škodo njenih sestavnih delov.

Dosledno omenjenemu načelu se zagovarja gojitev in pospeševanje posameznih stanov, ki so nositelji družbe. Tako kmečkega stanu in srednjih stanov, ki so „spojni element v družbi“ (čl. 6 b.). Tudi industrijski stan naj se preuredi tako, da bo delavstvo udeleženo na dobičku in da polagoma postane solastnik proizvodnih sredstev. Le tako bo mogoče premagati razredni boj, ki je vak rana današnje družbe.

DRŽAVA IN CERKEV

Cerkev, ki je nujna in nadnaravna družba, ima v programu SLS tisto mesto, kakor ga Cerkev sama želi in ga zahteva v cerkvenih kanonih. Nobene utesnitve ali omejitve! „Cerkvam in verskim združenjem država varuje svobodo delovanja. Država štiti javno moralo. Raz-

merje med državo in verskimi skupinami urejajo pogodbe“ (čl. 2.). Posebej naglašaja program svobodo vere in vesti, cerkveno poroko, krščansko vzgojo otrok v šoli, zasebno šolstvo, ki bodi izenačeno z državnim, odločilen glas Cerkve v šolskih odborih, boj proti javnemu pohujšanju mladine, javno pomoč za zasebno mladinsko skrbstvo, zasebno socialno in karitativno delovanje, s katerim naj država sodeluje, ne pa ga uničuje in preprečuje, itd.

Na kratko lahko povzamemo: Novi program Slovenske ljudske stranke je ves prežet s krščansko miselnostjo, kakor odseva iz papeških okrožnic od Leona XIII. pa do sedanjega sv. očeta Pija XII., ki govore o tem, kako naj bo država in družba urejena, da bo ustrezala krščanskim etičnim in socialnim načelom. Vsak pošten Slovenec more po svojem krščanskem prepričanju glasovati za ta program. Samo želeti je, da bi skoraj nastopil čas, ko bo svoj novi program SLS mogla praktično v domovini izvajati v blagor slovenskega ljudstva.

DRUŽINSKA PRIPRAVA NA PRVO SVETO OBHAJILO

DR. RUDOLF HANZELIČ

V zadnji številki smo govorili o družinski pripravi otroka na sv. spoved. Ne manj važna je priprava na prvo sv. obhajilo. Saj bo od pogostega in vrednega prejemanja teh dveh zakramentov v veliki meri odvisno otrokovo poznejše versko in nravno življenje.

1. Pripravljaj otroka na prvo sveto obhajilo v duhu veselja in ljubezni do Kristusa.

a) Dnevi priprave naj bodo DNEVI VESELJA za otroka in vso družino. Skrbno se izogiblji v tem času vsake osornosti in zadirčnosti. Ne oštevaj otroka kakor n. pr. tak in tak si, pa misliš iti k sv. obhajilu. Ne zahtevaj od otroka pretirane resnosti, n. pr. da se ne sme igrati, biti veselo razigran v družbi, čršč, saj boš vendar kmalu šel k sv. obhajilu. Tako ravnanje bi v otroku, čigar vsa narava si želi vedrosti, zupanje, veselje, igre, povzročilo zagrenjenost, sv. obhajilo bi zamrzil za vselej in se naravnost bal dneva, ko bi zopet moral prejeti zakrament.

b) V otroku VZBUJAJ LJUBEZEN do Jezusa na način kot smo to že opisali za predšolsko dobo. Pripoveduj otroku zgodbe o Detetu Jezusu, o njegovi ljubezni do Boga in človeka, o njegovem trpljenju in smrti za nas. Otrok, ki bo iskreno vzljubil Jezusa, bo zahrepenel po dnevu sv. obhajila, se bo nanj vestno in z veseljem pripravljval, premagoval napake, spolnjeval dolžnosti ter daroval žrtve in žrtvice — vse iz ljubezni.

2. V dobi priprave skupaj z otrokom in zanj tudi VEČ MOLI. Če moreš, pojdi zlasti v zadnjem tednu priprave z njim večkrat k sv. maši, če ne moreš k maši, pa vsaj večkrat z otrokom na-

pravi obisk Najsvetejšega. Povej otroku, da hočeš skupno z njim Jezusa počastiti ter ga prositi, da bi otrok obhajilo prejel kar najlepše. Doma in tudi v cerkvi, če si sama z otrokom, moli z njim kratke molitvice k Jezusu n. pr. „Jezus Tebi živim...“ ali: „Tebe ljubi moja duša, o zveličar moj“. To stori zlasti na predvečer prvega sv. obhajila.

Če hočeš, da bo otrok noč pred obhajilom dobro prespal in ostal počit in dobre volje in da bo lahko ostal tešč, mu na predvečer ne dajaj več hrane kakor sicer in otrok naj ne gre spat takoj po večerji.

3. Dan sv. obhajila naj bo PRAZNIK ZA VSO DRUŽINO. Vsa družina naj se pripravljva na ta dan s tem, da več moli za prvoobhajanca, da na dan prvega obhajila skupno s prvoobhajancem prejmejo sv. obhajilo vsi, zlasti mati. To na otroka vpliva veliko globlje kakor bogato pogrjnena miza. Tudi naj ta dan pripravi, če je le mogoče, kakšna druga oseba, da bo mati ta dan čim več skupaj z otrokom in njegovimi brati in sestrami.

Vsa družina naj ta dan preživi DOMA v prisrčnem veselju, katerega naj ne moti nihče. Mati bo pa ob dani priliki z nevsiljivo materinsko besedo otrokovo pozornost obračala k Jezusu, se skupno z otrokom zahvaljevala za milosti in prosila nadaljne pomoči te svetovale otroku, naj napravi na ta dan kak primeren in potreben sklep za prihodnost — iz ljubezni do Jezusa.

4. Po prvem sv. obhajilu se bo zlasti mati prizadevala, da bo v otroku ljubezen do Jezusa rastla, in da bo rad pogosto prihajal k mizi Gospodovi. Pred-

KAJ PA MED NAMI?

ARGENTINA

Zelo lepo je uspela posvetitev Slovencev v Vel. Buenos Airesu brezmadežnemu Srcu Marijinemu, 22. avgusta v svetišču lurške Matere božje. Dan je bil izredno lep, popolnoma pomladanski. Tisti, ki so šteli, pravijo, da je bilo 1800 udeležencev, kar je za romanje v Lourdes izredno veliko število. Našji rojaki so se na posvetitev pripravljali že dalj časa. Posamezni dušni pastirji so že pred več meseci pričeli s posvečevanjem družin Marijinemu Srcu. Revija „Duhovno življenje“ in glasilo Slovenskega dušnega pastirstva „Oznanilo“ sta slovenskim rojakom nenehno razlagala pomen posvetitve in pridobivala njih srca za to bogoljubno dejanje. Romanje v Lourdes je potrdilo, da so Slovenci pomen posvetitve v veliki večini pravilno doumeli. Začela se je verska prireditev z rožnim vencem ob lurški votlini. Nato se je ob spremljavi zvonov razvila procesija preko zgornje še nedovršene cerkve v kriptu istega svetišča. G. svetnik Alojzij Košmerlj je znal mojstrsko s svojim govorniškimi zanosom razpoložiti srca romarjev za dejanje posvetitve, ki se je izvršila takoj po njegovem govoru.

vsem bo skrbela, da bo prejemal zakramente ob prvih petkih, sobotah in nedeljah. A spoved naj otrok opravi že prej, da starejšim ob teh dnevih ne bo treba čakati na spoved predlogo a vselej, ko prejme sv. obhajilo, naj se nanj dobro pripravi ter določi tudi namen, za katerega hoče prejeti zakrament. Naj ga rad prejema iz apostolskih namenov in za zadoščevanje za grehe drugih.

Nato so sledile litanije Matere božje. Pred oltarjem je klečalo 10 duhovnikov, s prižnice pa je izredno dovršeno vodil ljudsko petje č. g. Janez Markič. Ljudje so peli iz srca kot že dolgo ne. Po končanem blagoslovu se je slišalo vsepovsod: „Danes pa je bilo neboško lepo!“

V farni cerkvi v Munro je dne 4. julija daroval svojo prvo sveto daritev Bogu novomašnik č. g. Avguštin Cunja. Č. g. novomašnik je naš primorski rojak doma iz Predloga pri Trstu. Rojen je bil 19. septembra 1927. V Argentino je prišel s svojo materjo, brati in sestrami leta 1938. Oče je bil že prej tukaj. Na prošnjo pokojnega č. g. Kastelica so ga sprejeli v zavod San Pablo v Floridi, kjer je dokončal gimnazijo. Bogoslovne študije je pa napravil v Rimu, kjer je bil tudi posvečen.

Novo mašo je pel 4. julija ob 10 v Munro ob asistenci ravnatelja iz kolegija San Pablo ter gospodov iz Munro. Govoril mu je pa g. župnik iz župnije, kjer službuje oče g. novomašnika kot zakristan že 25 let. G. govornik se je v svojem govoru spominjal novomašničkove domovine, ki trpi v sužnosti brezboštva. Sveti maši so prisostvovali presrečni starši, bratje in sestre, ter lepo število Slovencev iz Munra, Carapachaya in okolice. Samo škoda, da ni bilo prej objavljeno tudi v slovenskih časopisih, da bi ljudje vedeli.

Po svetj maši je g. novomašnik podelil vsem navzočim papežev blagoslov s popolnim odpuhtkom. To dovoljenje je dobil od sv. očeta, ko je bil pri njem sprejet.

Večkrat je bilo slišati zadnje čase, ko smo pr slavljali srebrni jubilej škofa

dr. Gregorija Rožmana, da je prevzvišeni gospod jubilat ves čas svojega življenja z veliko ljubeznijo deloval zlasti med fantovsko mladino. Zanj je našel vedno čas in jo skušal vedno razumeti v njenih potrebah. Razumljivo torej, da je Slovenska fantovska zveza smatrala za svojo dolžnost, da dostojno proslavi svojega ljubljene škofa. V nedeljo 8. avgusta so se zbrali fantje v svojem sedežu na slovenski Pristavi, da tudi pred svetom povdarijo, kako ljubijo in spoštujejo svojega vladiko. Vodil je proslavo predsednik Jože Prijatelj. Lojze Rezelj je deklamiral Igorjevo pesem: Velikemu misijonarju. Slavnostni govornik je bil tajnik Slovenski kulturne akcije g. Marijan Marolt. Ustavil se je pri besedi vladika. Prišla je ta beseda k nam iz črne gore, kjer je pomnila cerkvenega kneza, ki je voditelj naroda, čeprav nima vladarskih pravic, pa se mu ljudstvo prostovoljno podvrže. Hrvatje so besedo „vladika“ rabili prvič za svojega škofa Josipa J. Strossmayerja, ki je bil velik dobrotnik (mecen) svojemu narodu. V Sloveniji pa se ta naziv prvič pojavi za časa škofa Jegliča. Na slavolokih so bili napisi: „Pozdravljen naš vladika, naš ponos in naša dika!“ Škof dr. Rožman je bil vladika v pragem pomenu besede, saj je zlasti med komunistično revolucijo vodil narod duhovno skozi zmedo idej in pojmov. G. Marolt je povdaril, da je bil škof Rožman velik zlasti v svojem delu za duhovno prenovitev slovenskega naroda. Iskal je stik z ljudstvom in zato tudi vedel, kaj ljudstvo od njega pričakuje. Jože Poznič je nato recitiral Igorjevo pesem „Slovenski knez“. Zaključne misli je podal duhovni vodja SFZ č. g. Jože Jurak. Orisal je nekatere značilne poteze škofove osebnosti z željo, da bi ga slovenski fantje čim bolj posnemali. Naš škof je velik v svoji načelnosti. Sv. oče Pij XI. je obsodil vsako sodelovanje s komunizmom; naš škof je to vzel dobesedno in moral veliko pretrpeti prav radi zvestobe temu načelu. Naš škof je velik v izvrševanju svoje škofovske službe. Ni po njej hrepenel, a ko se je enkrat zernila nadenj, jo je vzel resno in skušal storiti vse, kar je bilo v njegovi moči, da ostanejo verniki Bogu in

narodu zvesti. Naš škof je velik v svoji povezanosti z Bogom. Ni se dal oslepiti od zunanjega bleška organiziranega verskega življenja v Sloveniji. Vedel je, da le globoko notranje življenje rešuje svet. Zato je skušal katoliške organizacije in vse javno in zasebno življenje voditi pod geslom: „Brez mene (Kristusa) ne morete nič storiti.“ Velik pa je naš škof, tudi v prenašanju kriza, ki mu ga je Bog naložil. Sam begunec, druge tolaži, a sam nikdar ne toži. Od takega škofa se mora slovenska mladina učiti, kakšna naj bo: zvesta katoliškim načelom, vestna v izvrševanju svojih poklicnih in goreča v izpolnjevanju svojih verskih dolžnosti ter voljna za najtežje žrtve, če bodo potrebne. Naš škof je kakor poveljnik. Veliko zmag je doživel, toda zloba svetá ga je prisilila, da je svoj glavni stan prestavil izven mejá svoje škofije. Zberimo se okrog njega in ostanimo zvesti Bogu in domovini. S svojim škofom smo šli v tujino. Potrudim se, da s svojim škofom vsi, ki smo zapustili zemsko domovino, najdemo pot v nebeško. — S pesmijo „Zmagala si, Devica slavna“, je predsednik SFZ zaključil lepo uspelo priridev.

Smrt dveh krščanskih mož. Sredi avgusta je smrt pobrala dva slovenska očeta, ki zaslužita, da se ju spomni „Duhovno življenje“. Dne 16. avgusta je zatisnil svoje trudne oči g. *Albin Koritnik*. Lani je pokopal sina edinca Marijana, po dobrem letu mu je sledil tudi on. Bil je mož molitve in notranjega življenja. Nikdar ni tožil nad svojo usodo, da si je bila le-ta dostikrat trda do njega. Na poti v tovarno in na povratku domov je vsak dan dvakrat zmolil vse tri dele rožnega venca. Marija ga je zato v osmini svojega praznika vzela k sebi, da ga poplača za vse trpljenje, ki ga je bil na zemlji deležen. — Naslednji dan pa je odšel v večnost g. *Francé Kukovica*, oče številne družine 16 otrok, od katere je sin dr. Kukovica Lojze profesor v slovenskem semenišču. Vedel je, da so mu ure štete, pa se je zato mirno pripravljal na srečanje z Bogom. Bil je pravi Job, saj je dolgo časa vdano prenašal svojo težko bolezen. Moč mu je dajala sv. Euharistija.

ki jo je v boleznih pogosto prejemal. Naj oba vzorna krščanska moža v miru počivata!

Že tretje leto zapovrstjo so se zbrali slovenski duhovniki v Argentini na svoj študijski dan. Udeležilo se ga je 42 gospodov. Semeniški spiritual dr. Filip Žakelj je podal meditacijo o Mariji, prečisti Devici. Referata sta bila dva. Dr. Ignacij Lenček je govoril o problemu „Naši izobraženci“, g. poddirektor Jože Jurak pa o temi: „Naš mladinski problem“. Koreferat k prvemu referatu je imel jezuit p. Ivan Caserman, k drugemu pa salezijanec g. Janko Mernik. Udeleženci so nato vneto posegali v debato in sprejeli primerne sklepe. Prav tako so se gospodje duhovniki hvaležno spomnili 25-letnice škofovskega jubileja dr. Gregorija Rožmana, kateremu so z zborovanja tudi poslali pozdravno pismo. Zaključil se je študijski dan s posvetitvijo slovenskih duhovnikov Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Maloposredno kot lani so mogli tudi letos slovenski izobraženci prisostvovati duhovnim vajam, ki jih je Slovensko dušno pastirstvo v Buenos Airesu pripravilo zanje v dneh 7. in 8. avgusta 1954. Udeležba je bila zelo lepa. 26 mož in fantov je z zanimanjem in pozorno sledilo prepričevalnim besedam voditelja č. g. dr. Filipa Žaklja, semeniškega spirituala iz slovenskega bogoslovja v Adrogué.

Ob drugi obletnici slovenskega katoliškega shoda v Argentini je Slovenski katoliški organizacijski svet (SKOS) priredil 14. avgusta skupno posvetovanje zastopnikov vseh organizmov. Ta slovenska katoliška skupnost sestoji trenutno iz 39 organizmov. Vodil je zborovanje predsednik SKOS-a g. Lovro Jan. Zastopniki so živahno sodelovali pri razpravljanju, kako usovršiti in vskladiti delo posameznih organizacij. Dalj časa so se pomudili tudi pri problemu Slovenske hiše, ki je trenutno najvažnejša skupna zadeva Slovencev v Argentini.

V zvezi z Marijanskim letom je konzorcij „Svobodne Slovenije“ založil prav za romanje venec pesmi Mariji v čast, ki jih je zložil Jeremija Kalin. Knjiga je našla zelo ugoden odmev med rojaki.

Novomašnik č. g. Avguštin Cunja

Mnogi so jo kupili že na samem romanju. V Argentini stane knjiga 18 pesov. Oceno knjige prinesemo v prihodnji številki.

Ob zelo lepem vremenu se je letos vršilo vsakoletno romanje „Družabne pravde“ dne 15. avgusta. Blizu Buenos Airesa, na prometni avenidi Calchaquí, po kateri drvijo omnibusi proti letoviškemu in obmorskemu mestu Mar del Plata, stoji na kilometru 22,5 farna cerkev „Marije vedne pomoči“. Njen župnik je č. g. Francé Glavač, ki faro zelo vzorno upravlja, tako da uživa veliko zaupanje pri višjih cerkvenih krogih in splošno priljubljenost pri svojih argentinskih vernikih. Nad sto slovenskih romarjev se je torej sredi argentinske zime (ko je naslednji dan toplotnem zlezal na 30° C!) zbralo v Marijinem svetišču. Sv. daritev je opravil sam g. župnik Glavač. V španščini in slovenščini je govoril o skrivnosti praznika in njega pomenu za kristjane. Prepeval je

pevski zbor „Soča“ iz San Fernanda, sestavljen v večini iz primorskih rojakov. Zbirka med mašo se bo porabila za izdelavo barvatega okna nad korom s podobo Marije Pomagaj z Brezij. Okno bo stalo predvidoma 1500 pesov. Po sv. maši je bil romarski shod. Namesto obojelega univ. prof. dr. Ignacija Lenška je govoril g. Rudolf Smersu o cerkveni avtoriteti v socialnih vprašanjih. Povdaril je, da se katoliška Cerkev ne samo sme, temveč celo mora o teh vprašanjih jasno opredeliti. V zvezi s tem je prikazal pomen organizacije „Družabna pravda“ za Slovence v zamejstvu. G. Mavrič Jože st. je kot drugi govornik razvil nekaj misli o temi „Marija in delo“. Po romanju se je razvila zabava na cerkvenem dvorišču, kj je trajala do treh popoldne, ko so se romarji še enkrat zbrali v Marijinem svetišču in prisostvovali lepi pridigi cerkvenega asistenta „Družabne prayde“ č. g. Matije Lamovška. Nato je pevski zbor „Soča“ odpel na koru pete litanije Matere božje, kot je to navada na Primorskem. Končala se je cerkvena slovesnost s posve-

titvijo organizacije „Družabna pravda“ brezmadežnemu Srcu Marijinemu.

Katoliški Hrvatje v Buenos Airesu so na praznik Marije Vnebovzete priredili „Stepincev dan“. Nanj so povabili svoje rojake, zastopnike katoliških izseljenskih skupnosti v Argentini in argentinsko katoliško javnost. Slovence sta zastopala čč. gg. Jože Jurak in Alojzij Starc. Prireditelj je imela dva dela. Prvega so pripravili Hrvatje, drugega Argentinci. Hrvaški pevski zbor „Jadrán“ je pod vodstvom Ivana Degrela dovršeno zapel pet pesmi, hrvaška dekleta so pa v svojih lepih narodnih nošah zaplesala narodni ples iz Dalmacije. Slavnostni govor je v španščini imel prof. Juan Francisco Giacobbe, ki je v navdušenih besedah orisal lik kardinala, ki svetu pridiga z molkom in z junaškim prenašanjem trpljenja. Nato so članice in člani igralske družine Prometeo doživeto odigrali oratorij v treh slikah o sv. Klari pod naslovom: Romanca o ubogi gospé. Oratorij je sestavil že omenjeni prof. Giacobbe. Občinstvo je oratoriju pozorno sledilo in ganjeno odhajalo.

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE

Skupina Slovencev pred cerkvijo po novi maši. Dva duhovnika ob novomašniku sta tudi salezijanca. Na njegovi desni je č. g. Miha Maček in na levi č. g. Urbanek; oba sta profesorja na salezijanskih zavodih v Barceloni

Spet dva Slovence postala Kristusova duhovnika. 8. maja je papeški delegat posvetil v Worthigtonu, država Ohio, rev. Franciška Kovačič. Gospod novomašnik je izšel iz številne družine z 12 otroki. Trenutno se tudi njegov brat Pavel pripravlja na duhovniški stan. Oče Karel Kovačič je doma iz Verdrijana (Brda na Primorskem) in je prišel v Ameriko leta 1907. Novomašnikova mati Jožefa Bučinel pa je bila rojena že v novem svetu. Prvo sv. daritev je g. novomašnik opravil 16. maja v svojem rojstnem kraju v cerkvi sv. Jožefa, Forest City. — Dne 5. junija pa je bil posvečen v Duluthu rev. Francé Perkovič. Naslednji dan je zapel prvo sv. mašo v farji sv. Jožefa v Chisholmu, Minnesota. Rojen je bil g. novomašnik na sveti večer 1928, bogoslovje pa dovršil v St. Paulu. V študijskih letih se je izpopolnil tudi v slovenskem jeziku, ki ga sedaj dobro obvlada. Oče je Hrvat, mati, rojena Lesar, pa je iz vasi Kotj pri Ribnici.

Na posledicah zadobljenih opeklin je umrl 11. maja p. Janez Ferlin, član slovenske frančiškanske družine v Lemon-tu. Rojen je bil leta 1870. 2. septembra bi izpolnil 84 let. Dóma je bil iz vasi Gabrovka, župnija Zagradec na Dolenj-skem. V frančiškanski red je vstopil le-ta 1891. Pet let nato ga je goriški nad-škof mons. Alojzij Zorn posvetil v du-hovnika. Tako je mogel leta 1946 ob-hajati pri Mariji Pomagaj v Lemontu svojo zlato mašo, leta 1952 pa še svoj biserni jubilej redovnih obljub. Deloval je v Klancu na Hrvaškem, bil nato pre-meščen v Pazin v Istri in končno po-klican na Sveto Goro pri Gorici, da ob-novi porušeno cerkev, žrtev italijanskih granat izza časa prve svetovne vojne. S svojim hitrim delom pozidave božje poti je preprečil Italijanom, ki so hoteli na ruševinah postaviti spomenik padlim vojakom in ohranil božjo pot tudi bo-dočim slovenskim rodovom. Kot Slove-nec seveda ni mogel dolgo ostati pri Svetogorski Kraljici. Odšel je v Severno Ameriko, v družbi dveh kraljic — če-beljih matic, s katerima je začel svojo prvo amerikkansko čebeljlo naselbino. Od-slej so bile čebele njegova najljubša za-poslitev. Ljudje so mu rekli „lemontski čebelar“. Domala vsa ameriška Slove-nija ga je poznala po tradicionalnem „medenem pikniku“, kj ga je pater Ja-nez vsako leto v Lemontu priredil. Ob svojih čebelar je pater tudi našel smrt. 3. maja se je v čebelarski delavnici, kjer je sušil papirnate kozarce za spravljan-je medu, po nesreči medeni papir vnel. Pater Janez je hotel ogenj sam udušiti, toda ogenj je bil premočan. Uničil je notranjost delavnice in objel tudi patra samega. S težkimi opeklinami se je pre-bil na prosto. Takoj so ga odpeljali v bolnico sv. Jožefa v Jolietu, kjer pa sre- ni vzdržalo. 11. maja ob štirih zjutraj je za vedno zatisnil svoje dobre oči. 13. maja ga je pokopal p. komisar Urankar ob navzočnosti škofa dr. G. Rožmana, ki je imel krasen pogrebni govor in opravil tudi pogrebne obrede. „Vedno je hitel,“ je dejal prevzvišeni g. škof, „pa se mu je tudi umreti mudilo, ko je en-krat obležal.“ Od slovenskih duhovnikov so bili navzoči čč. gg. Matija Butala, Jožef Klopčič, Janez Novak, Juriš Kuz-

Novomašnjak č. g. Kazimir Gaberc OSB

ma, Roman Malavašič in Julij Slapšak. — Skrb za čebele je po smrti p. Janeza prevzel p. gvardijan Benedikt.

ŠPANIJA

Nova maša Slovencev v Barceloni. Ma-lo nas je Slovencev v tem španskem me-stu, ki je eno izmed največjih in naj-lepših pristanišč Sredozemskega morja. Vseh skupaj nas je komaj petnajst. Med temi so nekateri že od prej tukaj, ostali pa smo prišli po letu 1947. Ni čudno torej, da se med nami le redko zgodi kaj, kar bi bilo omembe vredno.

Vendar v letošnjem Marijinem letu nas je Bog obdaril z veliko milostjo, da je namreč eden izmed nas bil posvečen za duhovnika, in je 28. junija zapel svo-jo prvo sveto mašo. Je to č. g. Kazimir Gaberc, slovenski salezijanec, doma iz Ljubljane. Vse bozoslovske študije je opravil v salezijanskem bogoslovju, ki se

nahaja v prelepi vili v barcelonskem predmestju Horta. Letos je končal študije in v nedeljo 27. junija je bil posvečen za duhovnika v zaobljubljeni cerkvi presv. Srca Jezusovega na vrhu hriba Tibidabo. Ta hrib je 600 m visok in nudi krasen razgled čez vse mesto, ki leži ob njegovem vzhodu, in na morje v nedogled. Na sever pa na goro Montserrat, z najlepšo evropsko Marijino božjepotno cerkvijo in na gore do samih zasneženih Pirinejev na francoski meji. Res, izredno primeren kraj za mašniško posvečenje, ko Bog po zakramentu milosti dvigne človeka-grešnika nad ostali svet in ga postavi v službo posredovalca med nebom in zemljo, med Seboj in človeštvom.

Naslednji dan, 28. junija, je novi maziljenec Gospodov zapel prvi sveto mašo v isti cerkvi. Seveda ni bila to slovenska nova maša, kot imamo mi o njej pojme, z vsemi slovesnimi pripravami, s procesijo od hiše do cerkve, z blagoslovom staršev ob slovesu od doma, s slovenskim petjem in z večdnevnim praznikom. Pripravili so jo Španci, zato se je vse vršilo po njihovih običajih, ki so ravno tako lepi in pomenljivi, vendar pa smo med nje vključili dva bistvena slovenska obreda ob novih mašah: izročitev novomašnega križa ob vходу v cerkev in slovenski novomašniški blagoslov na koncu svete maše.

Ob pol 11 smo se zbrali vsi Slovenci pred cerkvijo. Malo pred enajsto uro se je začela procesija iz bližnje salezijanske hiše v cerkev. Na pragu cerkve je g. Matija Pavčič nagovoril novomašnika v slovenskem nagovoru, mu čestital, da ga je Bog izbral za tako vzvišeno službo, ter izpregovoril nekaj besed za izročitev križa, ki je znamenje tudi duhovnikovega življenja, ker tudi duhovnik mora trpeti in slovenski duhovnik v današnjih časih še dvojno. Pa to trpljenje naj daruje za slovenski narod, katerega zastava ovija novomašniški križ. Mi vsi pa se bomo z njim združili, vsak s svojim križem, za Slovenijo, in za njeno katoliško vero.

Med vhomod v cerkev so na orglje zaigrali slovensko novomašno himno „Novomašnik bod' pozdravljen“. Po sveti maši pa je novomašnik podelil vsem

zbranim Slovencem novomašni blagoslov. Sledilo je slikanje in slovesnosti je bilo konec.

Toda vsem se nam je vtisnil v spomin tolažljiv spomin na to kratko pa tembolj prisrčno slovesnost. Čeprav ne vera hoče izrvati iz slovenskih src najsvetejše, kar imajo — sveto vero, vendar ljubi Bog v svoji neskončni previdnosti poskrbi, da se ti sovražni načrti ne bodo obnesli. Doma, v Ameriki, v Evropi, po vsem svetu, kjer so Slovenci, milost božja polaga s svojo dobrotljivo, nevidno roko, seme božjega klica v srca idealnih slovenskih mladeničev, novih sejavcev božje besede, ki so poroštvo, da se bo kljub vsemu vera v srcih Slovencev ohranila in, kadar bo božja volja, se bo zopet razplamtela svobodno v mnogo močnejšem ognju kot kdajkoli prej.

*

Rojen je bil v Ljubljani v župniji sv. Petra in je potem živel v župniji Moste. Bil je kot študent član KA — mladec Kristusa Kralja. Leta 1944 je vstopil k salezijancem. Aspirantat je napravil na Rakovniku. Ker so mu komunisti leta 1942 ubili enega brata, se je on leta 1945 umaknil v Avstrijo; odkoder je odšel v Italijo, kjer je v Turinu napravil dve leti filozofije. Leta 1947 je v oktobru prišel v Španijo, v Barcelono. Tukaj je tri leta deloval v salezijanskih obrtnih šolah v Sarriá. Leta 1950 je pa začel bogoslovne študije, ki jih je letos končal. To jesen odide v Buenos Aires.

Ima še doma mater in dva brata. Njegov oče pa je pred nekaj meseci umrl, tako da mu ni bilo dano učkati, ko bi njegov sin že bil duhovnik.

KANADA

Štirje Slovenci se trenutno v Kanadi pripravljajo na mašniško posvečenje. Najbližji cilju je č. g. Alojzij Ambrožič, ki je 5. junija prejel v stolnici sv. Mihaela v Torontu subdiakonatu, ki je prvi višji red pred mašniškim posvečenjem. V duhovnika bo posvečen prihodnje leto.

Novi cerkveni odbor v Torontu, ki je bil izvoljen 2. maja, sestavljajo sledeče osebe: Viktor Trček, predsednik; Janez Kavčič, podpredsednik; France Pajk, tajnik; Stane Lamovšek, blagajnik.

ITALIJA

Loretska bazilika Matere božje je znana po vsem katoliškem svetu. Tudi Slovenci jo dobro poznamo. Saj je velik del beguncev, ki je živel v Serviglianu, vsaj enkrat v tistih žalostnih letih mogel obiskati to lepo svetišče, ki se pne na hribu, od koder je čudovito lep razgled na sinje morje adrijansko. V tem svetišču je molil, spovedoval in blagoslavljal o. Oto Kocjan, ponižen sin častitljivega kapucinskega reda. Ko je imel trideset let, je prvič pozdravil nazaretsko hišico, ki so jo po pobožnem izročilu angeli prenesli iz Nazareta najprej na Trsat, nekaj let nato pa v Loreto. Predstojniki so patra Kocjana poslali, da v slovenskem in nemškem jeziku deli odvezo od grehov vsem, ki se bodo na duši betežni zatekali k loretski Mariji po pomoč in tolažbo. Vesel je ljubeznivj pater vršil svoje lepo poslanstvo. Toda v srcu mu je vedno tlela želja, da se vrne na slovensko zemljo in med slovenske rojake. Zato je bil neizmerno vesel, ko se je mogel vrniti v Slovenijo med svoj kapucinski dijaški

naraščaj. Poleg šole je veliko časa posvetil tudi knjižnicam kapucinskega reda. Mnogo slovenskih literarnih in drugih zgodovinarjev, med njimi tudi dr. Francé Kidrič, se je z zaupanjem in uspehom nanj obrnilo. Nemški vdor leta 1941 je pripomogel, da je p. Oto spet zasedel spovedniški sedež v loretski baziliki. Bog je tako odredil v svoji dobroti in modrosti, da smo romali k loretski Mariji. Kar hudo mu je postalo, ko smo odšli preko morja in osamljenega se je počutil. Še en mesec pred smrtjo je pisal svojemu duhovnemu sobratu v Argentino in se zahvalil za poslani mu izvod slovenske duhovniške revije „Omnes unum“. Dne 7. julija pa je zatisnil svoje blage oči. Osemdeset let je spolnil in bil najstarejši slovenski kapucin.

CORREO ARGEN- TINO Suc. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

PROŠNJA UPRAVE „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“

Za letošnje leto naročnine nismo povišali v prepričanju, da bodo cene za papir in za stroške tiskanja ostale nespremenjene skozi celo leto. Ker so se sedaj vsi stroški za izdajanje „Duhovnega življenja“ povišali za ca. 20%, smo prisiljeni prositi vse naročnike v Argentini, da prostovoljno prispevajo k sedanjim naročninam z dodatkom 10 pesov. Fondov nimamo. Vzdržujemo revijo le z naročninami. Zato trdno upamo, da bodo naši naročniki razumeli naš položaj in nam vsak po svojih močeh krili razliko, ki je nastala vsled podražitve stroškov. Nekateri naročniki so nam iz lastne pobude znesek 10 pesov že plačali. Hvala njim in vsem, ki jim bodo sledili.

Konzorcij in uprava „Duhovnega življenja“

„Duhovno življenje“ je slovenski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orchar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Francé Gnidovec in Jože Jurak). — Naslov: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina znaša za Argentino po 30. juniju 1954 60 pesov, za USA in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2000 lir, za Avstrijo 75 šil., drugod v protivrednosti dol. — Tiska F. Grote, Montes de Oca 320

• PRIZADEVAJTE • SI, DA •
• BOSTE • IMELI • LJUBEZEN •
I. KOR. 13, 13

V TEJ ŠTEVILKI BOSTE BRALI

POGOJI DOBRE POSVETITVE MARIJINEMU SRCU Alozij Košmerlj	561
ORACION FUNEBRE	Pbro. Hernán Benítez 565
NA MNOGA LETA!	Mons. Matija Škerbec 566
ZDRAVNIK IN ŽENIN	Dr. Mirko Gogala 569
PESTUNJA	Gregor Hribar 574
ANGEL GOSPODOV	Stanko Janežič 578
CERKEV IN VERNIKI PROSLAVLJAJO MARIJINO LETO	Dr. Filip Žakelj 579
BRBAN	Marijan Marolt 586
SEGE NA DOMAČIH TLEH	Joža Kmetov 590
VELIKE ŽENE STARE ZAVEZE Prof. Pavel Slapar	593
ZDRAVJE — NAŠ NAJVEČJI ZAKLAD Dr. I. Kačar	597
KAJ PA DOMA?	602
VERSKO KULTURNE SESTAVINE V NOVEM PRO- GRAMU SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE Dr. Ivan Ahčin	607
DRUŽINSKA PRIPRAVA NA PRVO SV. OBHAJILO Dr. Rudolf Hanželič	610
KAJ PA MED NAMI?	611